

**Uchwała Nr IV/20/17
Rady Miejskiej w Pasłęku
z dnia 24 marca 2017 roku**

w sprawie przyjęcia lokalnego programu rewitalizacji Miasta i Gminy Pasłęk na lata 2016-2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U. z 2016 poz. 446 . z późn. zm.) Rada Miejska w Pasłęku uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się „Lokalny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Pasłęk na lata 2016-2023” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Pasłęka.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega podaniu do publicznej wiadomości poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Pasłęku oraz publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Pasłęku.

Przewodniczący
Rady Miejskiej w Pasłęku
mgr Edward Skaliń

Uzasadnienie

Pasłęk od wielu lat prowadzi działania związane z rewitalizacją. Od dłuższego czasu trwają przygotowania do nowego etapu procesu rewitalizacji w mieście i gminie Pasłęk, również w kontekście możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych, m.in. unijnych.

Wymóg sporządzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji wynika wprost z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko - Mazurskiego na lata 2014-2020 oraz ze szczegółowych opisów osi priorytetowych tego programu, tj. osi kultura i dziedzictwo oraz obszary wymagające rewitalizacji.

Podjęcie przez Radę Miejską w Pasłęku uchwały w sprawie przyjęcia lokalnego programu rewitalizacji jest warunkiem koniecznym i przydatnym do aplikowania o dofinansowanie inicjatyw ze środków Unii Europejskiej, w szczególności w ramach zawartego w Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko - Mazurskiego na lata 2014-2020 Poddziałania 6.1.1 Dziedzictwo kulturowe oraz działania 8.1 Rewitalizacja obszarów miejskich.

Wymienione wyżej działania i przypisane im regulaminy konkursowe wskazują na swoiste preferencje przy wyborze projektów do dofinansowania. Stanowią one, że preferencje w wyborze będą miały projekty stanowiące element zintegrowanego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego wynikającego z lokalnych planów rewitalizacji miast.

Przedstawiony Radzie Miejskiej w Pasłęku Lokalny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Pasłęk na lata 2016-2023 sporządzony został w oparciu o Wytyczne Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju obecnie Ministerstwo Rozwoju (Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 Warszawa, 3 lipca 2015 r.).

Lokalny Program Rewitalizacji na lata 2016-2023 opracowany został w oparciu o szeroko zakrojone analizy i konsultacje społeczne.

Pierwsze spotkanie warsztatowe odbyło się w dniu 16 lutego 2016 roku. Podczas spotkania uczestnicy wspólnie zastanawiali się nad diagnozą sytuacji społeczno – gospodarczej i wskaźnikami opisującymi stan zjawisk krytycznych występujących na terenie miasta i gminy Pasłęk oraz określili wstępnie obszary podlegające rewitalizacji na podstawie wskaźników opisujących zjawiska kryzysowe.

Kolejne spotkanie odbyło się w dniu 17 lutego 2016 roku, podczas którego uczestnicy warsztatów wspólnie zatwierdzili obszary wymagające rewitalizacji oraz określili cele i wskaźniki rewitalizacji.

W obu spotkaniach warsztatowych zarówno w dniu 16 jak i 17 lutego ubiegłego roku wzięło udział ponad 50 osób każdego dnia.

Kolejne spotkanie konsultacyjne odbyło się w dniu 14 czerwca 2016 roku a poprzedziło je zaproszenie do składania propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Podczas tego spotkania zostały przedstawione założenia programu rewitalizacji, obszary rewitalizowane, zasady planowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz sposób ich zgłaszania do programu.

Następnie od 8 grudnia 2016 r. do 22 grudnia 2016 r. odbyły się konsultacje społeczne projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pasłęk na lata 2016-2023. Przedmiotowy dokument

wyłożony był do publicznego wglądu oraz został podany do publicznej wiadomości na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Pasłęku wraz z formularzem konsultacyjnym.

Oprócz wymienionych wyżej działań mających na celu opracowanie lokalnego programu rewitalizacji należało także przeprowadzić procedurę związaną ze strategiczną oceną oddziaływania na środowisko projektu dokumentu pn. „Lokalny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Pasłęk na lata 2016-2023”. W tym celu Burmistrz Pasłęka wystąpił z wnioskami do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Olsztynie oraz do Warmińsko – Mazurskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o uzgodnienie możliwości odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie stwierdził brak konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla w/w projektu (pismo sygnatura WSTE.410.2.2017.BW).

Warmińsko – Mazurski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny stwierdził również brak konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla w/w projektu (pismo sygnatura ZNS.9022.5.8.2017.AZ).

Po przeanalizowaniu wniosku o odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko organy uzgadniające stwierdziły, że nie zachodzą przesłanki do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w ustawie z 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2016, poz. 353 z póź. zm.). W związku z powyższym w świetle art. 48 ust.1 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko Burmistrz Pasłęka odstąpił od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Reasumując program rewitalizacji to inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, wieloletni program z wyznaczonym obszarem rewitalizacji, zmierzający do wyprowadzenia tego obszaru ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do zrównoważonego rozwoju. W programie niezmiernie ważna jest koncentracja na wskazanym terenie działań podejmowanych przez różne podmioty – zarówno publiczne, jak i organizacje pozarządowe, przedsiębiorców oraz samych mieszkańców.

Wyznaczony w programie obszar rewitalizacji nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni miasta oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców i może być podzielony na podobszary, co ma miejsce w przygotowywanym dokumencie.

Zgodnie z zasadami planowania długookresowego przyjęto elastyczność programu rewitalizacji, jako ważny warunek skuteczności jego realizacji. Oznacza to możliwość wprowadzania korekt różnych jego elementów w kolejnych okresach jego realizacji. Inną ważną przesłanką determinującą wprowadzanie zmian w programie jest zmienność uwarunkowań na poziomie ponadregionalnym, regionalnym i lokalnym.

Zaplanowane działania rewitalizacyjne w przyczyniają się do podniesienia jakości życia mieszkańców zarówno obszarów miejskich jak i wiejskich naszej wspólnoty samorządowej.

Załącznik do Uchwały Nr IV/20/17
Rady Miejskiej w Paszowie
z dnia 24 marca 2017 roku

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA i GMINY PASZÓW NA LATA 2016 – 2023

W celu opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pasłęk na lata 2016-2023, Burmistrz Pasłęka Zarządzeniem Nr 131/15 z dnia 31.12.2015 r. powołał następujący Zespół ds. Rewitalizacji

1. Piotr Szczepkowski – Kierownik Referatu Edukacji, Promocji i Rozwoju Gminy - Przewodniczący
2. Stanisław Mikłusz – Sekretarz Gminy – I Wiceprzewodniczący
3. Bożena Adamczyk – Skarbnik Gminy – członek
4. Eugeniusz Andrusewicz – Kierownik Referatu Budownictwa i Gospodarki Komunalnej – członek
5. Grzegorz Orłowski – Kierownik Referatu Rolnictwa i Gospodarki Gruntami – członek
6. Damian Bereżański – Kierownik Referatu Organizacyjnego – członek
7. Andrzej Pągowski – Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego – członek
8. Patryk Kwieciński – Kierownik Referatu Spraw Obywatelskich – członek
9. Kazimierz Lipnicki – Inspektor w Referacie Budownictwa i Gospodarki Komunalnej – członek
10. Izabela Wiśniewska – Dyrektor Pasłęckiego Ośrodka Kultury – członek
11. Jerzy Przedpełski – Dyrektor Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Pasłęku – członek
12. Barbara Gołąbek – Dyrektor Biblioteki Publicznej w Pasłęku – członek
13. Krystyna Dąbrowska – Dyrektor Przedszkola Samorządowego nr 2 w Pasłęku – członek
14. Barbara Rozenbajger – Dyrektor Przedszkola Samorządowego nr 1 w Pasłęku – członek
15. Grażyna Lewandowska – Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 2 w Pasłęku – członek
16. Dariusz Ponichtera – Dyrektor Gimnazjum nr 1 w Pasłęku – członek
17. Anna Sarnowska – Dyrektor Szkoły Podstawowej w Rogajnach – członek
18. Marek Sarnowski – Dyrektor Zespołu Szkół Powszechnych w Pasłęku – członek
19. Krzysztof Guzek – Dyrektor Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integrycyjnymi w Zielonce Pasłęckiej – członek
20. Alicja Karulewska – Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy w Rzeczej – członek
21. Ewa Grabowska – Dyrektor Przedsiębiorstwa Usług Wodno Kanalizacyjnych w Pasłęku Jednostka Operatorska – członek
22. Piotr Ulikowski – Dyrektor Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Pasłęku – członek
23. Agnieszka Pocetujko – Kierownik Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej - członek

Ponadto w pracach nad Lokalnym Programem Rewitalizacji na lata 2016-2023 podczas spotkaniach warsztatowych brały udział osoby z następujących instytucji:

1. Edward Skalij – przewodniczący Rady Miejskiej w Pasłęku
2. Marian Matuszak - wiceprzewodniczący Rady Miejskiej w Pasłęku, Zespół Szkół Ekonomicznych i Technicznych w Pasłęku
3. Krzysztof Kowal - radny Rady Miejskiej w Pasłęku
4. Bogdan Rogalski - radny Rady Miejskiej w Pasłęku
5. Zbigniew Cieśla – radny Rady Miejskiej w Pasłęku, Sołtys Aniołowa
6. Teresa Czerska - radna Rady Miejskiej w Pasłęku
7. Jarosław Lango - Dyrektor Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Pasłęku
8. Joanna Szczepańska - Stowarzyszenie Łączy Nas Kanał Elbląski Lokalna Grupa Działania w Elblągu
9. Stanisława Pańczuk - Stowarzyszenie Łączy Nas Kanał Elbląski Lokalna Grupa Działania w Elblągu
10. Ks. Mariusz Antonowicz - Parafia Kościoła Prawosławnego w Pasłęku
11. Mirosław Czystejuk - KM PSP JRGB Pasłęk
12. Czesław Kowalkowski - Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Policyjnych, Koło Pasłęk
13. Joanna Łopacka - Urząd Miejski w Pasłęku
14. Anna Młynarczyk - Urząd Miejski w Pasłęku
15. Mirosław Suchodolski - Komisariat Policji w Pasłęku
16. Tomasz Chyliński - MSM „SATI”
17. Jolanta Danowska Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pasłęku
18. Jan Piotr Tyliński - Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa „Pasłęczanka” w Pasłęku
19. Joanna Białek-Pontus - Stowarzyszenie „Centrum Rozwoju Ekonomicznego Pasłęka”
20. Barbara Bąkowska - Stowarzyszenie „Centrum Rozwoju Ekonomicznego Pasłęka”
21. Małgorzata Mendelewska-Grech - Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości Dworcowa 28 w Pasłęku
22. Danuta Banaszek - Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi w Zielonce Pasłęckiej
23. Halina Ziółkowska – emeryt, Księgowa MSM Parkowa w Pasłęku
24. Wiktoria Raźniewska - mieszkanka Pasłęka
25. Wiesław Śliwka - mieszkaniec Pasłęka
26. Zygmunt Kubień - mieszkaniec Pasłęka
27. Teresa Cierachowska - Szpital Powiatowy Sp. z o.o. w Pasłęku
28. Emilia Kosiorek - Szpital Powiatowy Sp. z o.o. w Pasłęku
29. Dorota Grzyb - MK-Nieruchomości Pasłęk
30. Mirosław Plawgo - Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Pasłęku
31. Helena Mendelewska - Pasłęcki Uniwersytet Trzeciego Wieku
32. Iwona Anduszkiewicz - Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi w Zielonce Pasłęckiej
33. Halina Cieśla - Stowarzyszenie Na Recz Rozwoju Wsi „Aniołowo”
34. Adam Makarewicz - Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Lokalnej „Kuznia Pruska”

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	6
2. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w mieście i gminie Paszów	11
2.1 Sfera przestrzenno-funkcjonalna	11
2.1.1 Położenie gminy Paszów	11
2.2.2 Zasoby środowiska przyrodniczego.....	20
2.2 Infrastruktura techniczna	28
2.3 Zagospodarowanie przestrzenne	40
3. Sfera gospodarcza	45
3.1 Rynek pracy	45
3.2 Struktura lokalnej gospodarki	48
4. Sfera społeczno-kulturowa.....	56
4.1 Demografia	56
4.2 Oświata i wychowanie.....	64
4.3 Kultura	71
4.4 Sport i wypoczynek	76
4.5 Turystyka	78
4.6 Ochrona zdrowia	84
4.7 Pomoc społeczna.....	86
4.8 Aktywność społeczna mieszkańców.....	89
5. Nawiązanie do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno- społeczno-gospodarczego miasta	93
5.1 Uwarunkowania wynikające z polityki krajowej	93
5.2 Uwarunkowania wynikające z dokumentów regionalnych	96
5.3 Strategie, programy, plany polityki gminnej.....	98
6. Zasięgi przestrzenne obszarów rewitalizowanych	105
7. Określenie celów i wizji rewitalizacji	124
8. Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne	129
9. Indykatywne ramy finansowe rewitalizacji	140
10. Mechanizmy zapewnienia komplementarności rewitalizacji	142
11. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji	143
12. System wdrażania, monitoringu i aktualizacji programu.....	145
Spis tabel	150
Spis rycin.....	152

Spis wykresów	153
Załącznik Obszar I Miejski.....	155
Załącznik Obszar II Anglity.....	156
Załącznik Obszar III Czarna Góra	157
Załącznik Obszar IV Dargowo	158
Załącznik Obszar V Gołębki.....	159
Załącznik Obszar VI Kąty.....	160
Załącznik Obszar VII Krosno	161
Załącznik Obszar VIII Pólko.....	162
Załącznik Obszar IX Rogajny	163
Załącznik Obszar X Rzędy	164
Załącznik Obszar XI Sakówko.....	165
Załącznik Obszar XII Sałkowice	166
Załącznik Obszar XIII Skolimowo	167
Załącznik Obszar XIV Surowe	168
Załącznik Obszar XV Drulity	169
Załącznik Obszar XVI Kwitajny.....	170

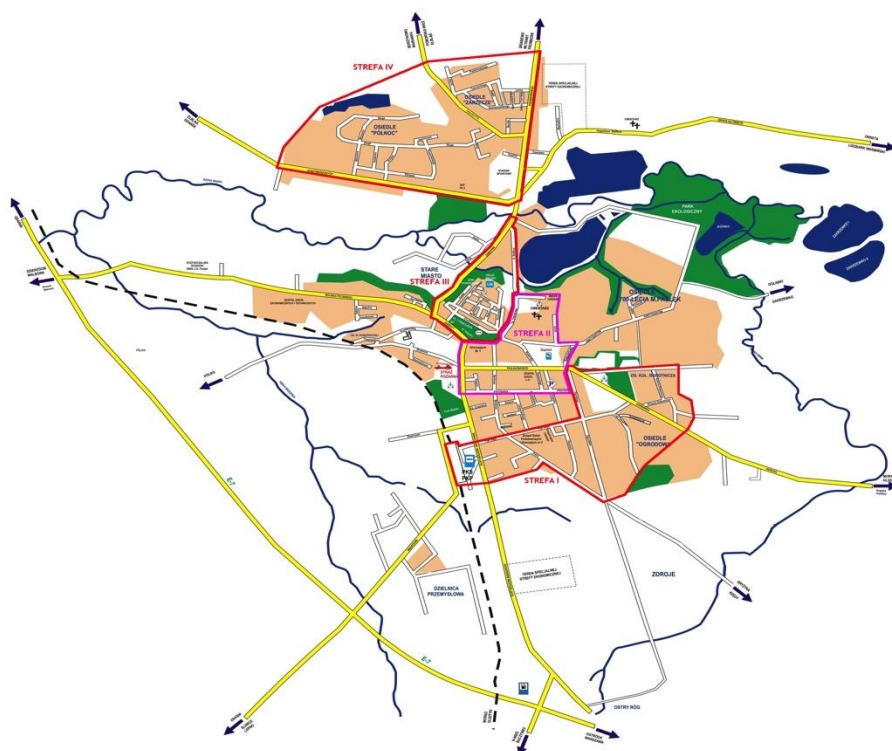

1. Wprowadzenie

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Pasłęk na lata 2016-2023 jest kontynuacją działań rewitalizacyjnych założonych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Pasłęk na lata 2007-2015, realizowanym w ramach polityki spójności Unii Europejskiej na lata 2007-2013. Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Pasłęk na lata 2007-2015 został przyjęty wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko Uchwałą nr XII/76/09 Rady Miejskiej w Pasłęku w dniu 12 listopada 2009 r. Opracowany został w celu aktywizacji wyznaczonych obszarów miasta w sferze przestrzennej, gospodarczej i społecznej. Zapoczątkowany proces rewitalizacji był odpowiedzią na potrzeby poprawy warunków i jakości życia mieszkańców poprzez wzmocnienie potencjału społeczno-gospodarczego Pasłęka. Program wyznaczał granice obszarów, które zostały objęte procesem rewitalizacji. W Programie wyznaczono do rewitalizacji obszar miejski składający się z czterech stref: Strefa I – Osiedla, Strefa II – Centrum, Strefa III – Stare Miasto, Strefa IV – Przedmieście. Strefy rewitalizowane prezentuje poniższa mapa:

Rycina 1   **Obszary rewitalizacji miasta Pasłęk w latach 2007-2013**

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Pasłęk na lata 2007-2013

W perspektywie finansowej na lata 2014-2020 występuje nowe podejście do zagadnienia rewitalizacji, które zostało określone w *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* opublikowanych przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju. W związku z powyższym podjęte zostały prace nad opracowaniem nowego Programu i dostosowaniem go do wymogów określonych w Wytycznych. W wyniku podjętych działań powstał Lokalny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Pasłęk na lata 2016-2023.

ZAŁOŻENIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA I GMINY PASŁĘK NA LATA 2016-2023

Celem opracowania dokumentu jest zdiagnozowanie najważniejszych potrzeb w zakresie wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów na terenie miasta i gminy Pasłęk. Na poszczególnych obszarach miasta i obszaru wiejskiego występuje stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości), które współwystępują z negatywnymi zjawiskami zwłaszcza w sferze gospodarczej.

Według Wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju (*Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 Warszawa, 3 lipca 2015 r.*), projekty rewitalizacyjne mogą zostać współfinansowane ze środków Unii Europejskiej jeśli wynikają z programów rewitalizacji, tj. są zaplanowane w programie rewitalizacji i ukierunkowane na osiągnięcie jego celów. Głównym źródłem finansowania rewitalizacji w regionach w perspektywie finansowej Unii Europejskiej 2014-2020 są regionalne programy operacyjne, a w przypadku województwa warmińsko-mazurskiego – *Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020* (szczególnie w ramach Osi Priorytetowej „Obszary wymagające rewitalizacji”).

Zgodnie z ww. *Wytycznymi*, program rewitalizacji to dokument inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Nowe podejście do rewitalizacji w perspektywie finansowej 2014-2020

Nowa definicja rewitalizacji zrywa z postrzeganiem rewitalizacji jako zbioru punktowych, niepowiązanych ze sobą inwestycji, często polegających jedynie na remoncie budynków. Główną cechą rewitalizacji ma być kompleksowość i zintegrowane oraz wieloaspektowe podejście.

Przyjęte przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju *Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* określają w jaki sposób realizowane mają być przedsięwzięcia rewitalizacyjne prowadzone w ramach programów rewitalizacji. Rewitalizacja to **kompleksowy proces** wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez **działania całościowe** (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, **skoncentrowane terytorialnie** i prowadzone w sposób **zaplanowany** oraz **zintegrowany** poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właściciele nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we **współpracy z lokalną społecznością**. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnątrz (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnątrz (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Pasłęk na lata 2016-2023 jest w części kontynuacją zagadnień rewitalizacyjnych zawartych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Pasłęka na lata 2007-2013 (przygotowanego w okresie polityki spójności UE 2007-2013), z podstawową zasadą, że aspekt społeczny ma być najważniejszym w działaniach rewitalizacyjnych, i co za tym idzie problemy społeczne mają być podstawowymi dla wyznaczenia obszarów do objęcia działaniami rewitalizacyjnymi, powiązanymi dodatkowo z problemami gospodarczymi, środowiskowymi, przestrzenno-funkcjonalnymi lub technicznymi). Wynika to z podejścia, zgodnie z którym rewitalizacja ma w pierwszej kolejności służyć zahamowaniu i odwróceniu niekorzystnych zjawisk społecznych na obszarze rewitalizowanym. Takie podejście ma zmienić dotychczasową sytuację, w której rewitalizacja opierała się często jedynie na działaniach infrastrukturalnych i technicznych, będącymi de facto jedynie remontem czy rekultywacją.

Istotną kwestią wpływającą na konieczność opracowania nowego dokumentu Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pasłęk na lata 2016-2023 jest **definicja obszaru zdegradowanego i rewitalizowanego**, którą określają wcześniej przytoczone Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. Obszar zdegradowany, to obszar na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub

część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją zjawisk społecznych, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej). Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż **20% powierzchni gminy** oraz zamieszkałych przez więcej niż **30% mieszkańców gminy**.

Bardzo istotnym elementem w procesie tworzenia nowego Programu była partycypacja społeczna. Prace nad przygotowaniem programu, jak również jego późniejsze wdrażanie i realizacja oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

Część analityczna Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pasłęk na lata 2016-2023 została przeprowadzona w dwóch układach. Po pierwsze dane zostały zaprezentowane w układzie dynamicznym, co pozwoliło zaobserwować zmiany pewnych wartości na przestrzeni ostatnich lat oraz rozpoznać związane z nimi trendy rozwojowe. Dodatkowo dane ukazano w ujęciu porównawczym (benchmarkingowym), zestawiając wartości charakterystyczne dla miasta i gminy Pasłęk z wartościami średnimi dla kraju, województwa warmińsko-mazurskiego, powiatu elbląskiego oraz z danymi dotyczącymi czterech innych gmin miejsko-wiejskich – Ornety, Morąga, Biskupca oraz Dobrego Miasta. Miasta zostały dobrane w ten sposób, by ich główne cechy korespondowały z cechami Pasłęka. Najważniejsze dane decydujące o doborze gmin to liczba ludności ośrodka miejskiego, liczba ludności gminy, powierzchnia, typ gminy oraz dochody jednostki na jednego mieszkańca.

Tabela 1 Zestawienie podstawowych cech gminy Pasłęk oraz innych porównywanych gmin miejsko-wiejskich w 2014 roku

Miasto	Liczba ludności ośrodka miejskiego	Liczba ludności w gminie	Powierzchnia (ha)	Typ gminy	Dochody gminy na jednego mieszkańca (zł)
Pasłęk	12406	19653	26391	Gmina miejsko-wiejska	3211,78
Orneta	9057	12397	24423	Gmina miejsko-wiejska	3449,46
Morąg	14269	24868	31125	Gmina miejsko-wiejska	3397,43
Biskupiec	10600	19157	29041	Gmina miejsko-wiejska	3181,57
Dobre Miasto	10497	16161	25869	Gmina miejsko-wiejska	3186,71

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

Z dużym prawdopodobieństwem w wymienionych wyżej gminach, z uwagi na podobne cechy, główne procesy rozwojowe będą miały podobny charakter. Spodziewać się także można, że jednostki te napotykają na podobne bariery rozwojowe i posiadają podobne środki do ich pokonywania. Ewentualne różnice w przebiegu procesów rozwojowych są spowodowane poprzez różnice w zasobach poszczególnych gmin (np. zasobach naturalnych, kulturowych, sposobie zagospodarowania terenu) oraz czynnikach zewnętrznych (np. położenie względem głównych węzłów komunikacyjnych, sąsiedztwo dużych ośrodków miejskich). Dodatkowo miasta te można uznać za konkurencyjne dla Paszówka ośrodki w zakresie przyciągania inwestycji i mieszkańców.

2. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w mieście i gminie Pasłęk

2.1 Sfera przestrzenno-funkcjonalna

2.1.1 Położenie gminy Pasłęk

Obok czynników endogenicznych wpływających na potencjał społeczno-gospodarczy gminy oraz szanse rozwoju jednostki terytorialnej, występują również ważne czynniki zewnętrzne, takie jak położenie gminy w określonych układach funkcjonalno-przestrzennych, jej sąsiedztwo oraz położenie na mapie kraju i regionu. Czynniki te w dużym stopniu warunkują charakter i kierunki rozwoju oraz możliwości kooperacji z innymi jednostkami.

Położenie na tle podziału administracyjnego

Miasto i gmina Pasłęk położona jest w północno-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego. Miasto Pasłęk jest siedzibą władz administracyjnych gminy miejsko-wiejskiej i usytuowane jest w centralnej jego części. Jednostka administracyjnie należy do powiatu elbląskiego. Inne jednostki wchodzące w skład powiatu elbląskiego to:

- gmina miejsko-wiejska Młynary,
- gmina miejsko-wiejska Tolkmicko,
- gmina wiejska Elbląg,
- gmina wiejska Godkowo,
- gmina wiejska Gronowo Elbląskie,
- gmina wiejska Markusy,
- gmina wiejska Milejewo,
- gmina wiejska Rychliki.

Gmina Pasłęk od wschodu graniczy z gminami: Wilczęta, Godkowo i Morąg, od południa z gminą Małydy, od strony zachodniej z gminami Rychliki i Elbląg, a od północy z gminami Milejewo i Młynary.

Pasłęk oddalony jest o 90 km od Olsztyna (stolicy województwa warmińsko-mazurskiego) i 23 km od Elbląga (jednego z dwóch, obok Ełku, ośrodków subregionalnych w województwie warmińsko-mazurskim).

Największymi miastami w zasięgu ok. 100 km od Pasłęka są Gdańsk, Elbląg, Olsztyn, Kaliningrad.

W granicach gminy Pasłęk funkcjonuje 38 sołectw. Największą wsią jest Zielonka Pasłęcka. Poza nią do większych wsi, liczących ponad 300 mieszkańców, zaliczają się Drulity, Robity, Rogajny, Nowe Kusy, Stegny, Surowe i Rieczna.

Najbliższym przejściem granicznym z obwodem kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej o randze międzynarodowej jest przejście kolejowo-drogowe Gronowo - Mamonowo koło Braniewa. Odległość o przejścia wynosi około 55 km.

Położenia gminy Pasłęk na tle podziału administracyjnego województwa warmińsko-mazurskiego obrazuje rycina 1.

Rycina 2 Położenie gminy Pasłęk na tle podziału administracyjnego województwa warmińsko-mazurskiego

Województwo warmińsko-mazurskie

Powiat elbląski

Źródło: www.gminy.pl

Położenie na tle regionalnych układów przestrzenno-funkcjonalnych

1. Elbląski Obszar Funkcjonalny

Elbląski Obszar Funkcjonalny tworzy 16 gmin, które należą do 3 powiatów: m. Elbląg, elbląskiego i braniewskiego. Ponadto EOF tworzy powiat braniewski i powiat elbląski. EOF zajmuje powierzchnię 2 496 km², czyli 10,3% powierzchni całego województwa warmińsko-mazurskiego. Obszar zamieszkuje 220 877 mieszkańców, którzy stanowią 15,3% mieszkańców regionu.

Największym miastem EOF jest Elbląg, w który zamieszkuje 55% populacji obszaru. Jest on jednocześnie dominującym ośrodkiem EOF i ponadregionalnym ośrodkiem równoważenia rozwoju. Elbląg jako miasto pełni bardzo ważną rolę na mapie regionu w aktywizowaniu zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego. Jest to ośrodek rozwoju wielofunkcyjnego, wyposażony w znaczący potencjał usługowy o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym w zakresie: edukacji (w tym szkolnictwa wyższego), ochrony zdrowia, kultury, sportu i rekreacji, handlu oraz infrastruktury wspomagającej rozwój przedsiębiorczości (w tym jednostki innowacyjności i transferu nowych technologii), park technologiczny.

Pasłęk wraz z Braniewem zostały zakwalifikowane jako ośrodki wspomagające. Pozostałe miasta mają mniejsze znaczenie. Pasłęk, ze względu na bliską odległość od Elbląga znajduje się w zasięgu bezpośredniego oddziaływania ośrodka podregionalnego jakim jest Elbląg. W hierarchii sieci osadniczej województwa Pasłęk został uznany za ponadlokalny ośrodek rozwoju, spełniający ważną rolę w aktywizowaniu powiatu, koncentrujący urządzenia usługowe o znaczeniu powiatowym w zakresie: szkolnictwa, ochrony zdrowia, kultury, sportu, handlu, otoczenia biznesu.

W dniu 10 stycznia 2014 roku gminy i powiaty zdelimitowane w ramach EOF podpisały Umowę Partnerstwa w sprawie realizacji projektu i prowadzenia wspólnych działań w ramach EOF.

- infrastruktura, w tym technologie IT,
- zarządzanie kryzysowe,
- działania związane z inteligentnymi specjalizacjami wymienionymi w „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025” oraz innych dokumentach planowania strategicznego na poziomie regionalnym i krajowym.

2. Obszar funkcjonalny Zielone Płuca Polski

Dodatkowo Pasłęk, podobnie jak prawie cały obszar województwa warmińsko-mazurskiego, znajduje się w obrębie obszaru funkcjonalnego Zielone Płuca Polski. Obszar funkcjonalny Zielone Płuca Polski wyróżnia się w skali kraju wysokim standardem środowiska przyrodniczego i ukierunkowany jest na rozwój proekologiczny oraz na utrzymanie zrównoważonych struktur przestrzennych. Na obszarze tym za obowiązujące przyjęto zasady zrównoważonego rozwoju z naciskiem na ochronę środowiska.

Całkowity obszar zaliczany do obszaru funkcjonalnego Zielone Płuca Polski obejmuje obecnie ok. 63 tys. km². Powierzchnia ta stanowi aż 20% powierzchni całego kraju i zamieszkuje na niej ok. 10% ludności kraju. Położony jest w północno-wschodniej części Polski, obejmując województwa warmińsko-mazurskie i podlaskie oraz części województw: mazowieckiego, kujawsko-pomorskiego i pomorskiego. Podstawą delimitacji obszaru były jedne z najcenniejszych w kraju i Europie systemy ekologiczne. Ze względu na pragmatykę realizacji wspólnych przedsięwzięć umowną granicę zewnętrzną stanowią granice administracyjne gmin.

Rycina 3 Obszar funkcjonalny Zielone Płuca Polski

Źródło: Strona internetowa Fundacji Zielone Płuca Polski www.fzpp.pl

Przynależność gminy Pasłęk do stowarzyszeń

1. Stowarzyszenie Łączy Nas Kanał Elbląski Lokalna Grupa Działania¹

Stowarzyszenie powołano 18 stycznia 2006. Według stanu na 31 grudnia 2015 roku KE LGD liczyło 113 członków z 12 gmin, reprezentantów trzech sektorów i mieszkańców oraz 4 partnerów społecznych. Stowarzyszenie działa na terenie 12 gmin (9,3% powierzchni województwa):

- powiat elbląski - 6 gmin: Elbląg, Godkowo, Gronowo Elbląskie, Markusy, Pasłęk, Rychliki;
- powiat iławski - 4 gminy: Iława, Kisielice, Susz, Zalewo;
- powiat ostródzki- 2 gminy: Małdyty, Miłomłyn.

Stowarzyszenie realizuje Lokalną Strategię Rozwoju Obszarów Wiejskich Kanału Elbląskiego. W latach 2007-2014 działania LGD skupiały się między innymi na budowie obiektów sportowo-rekreacyjno-turystycznych, budowie, modernizacji i wyposażeniu świetlic

¹ <http://www.kanal-elblaski-igd.pl/>

wiejskich, organizacji imprez i szkoleń, odnowie zabytków, wydawaniu publikacji, zagospodarowaniu plaż, przystani i kąpielisk, tworzeniu produktów turystycznych, znakowaniu turystycznym obszaru Krainy Kanału Elbląskiego, w tym oznakowanie 582,5 km szlaków rowerowych.

2. Związek Gmin Kanału Ostródzko-Elbląskiego i Pojezierza Ławskiego²

Związek został wpisany do Rejestru Związków Międzygminnych 20 października 1997 roku. W skład Związku wchodzi 11 gmin: gmina miejska Elbląg, gmina miejska Ława, gmina miejska Ostróda, gmina miejsko-wiejska Morąg, gmina miejsko-wiejska Miłomłyn, gmina miejsko-wiejska Pasłęk, gmina wiejska Małydyty, gmina wiejska Ostróda, gmina wiejska Rychliki, gmina wiejska Zalewo, gmina miejsko-wiejska Ława.

Główne cele działalności statutowej to:

- promocja Kanału Ostródzko-Elbląskiego i Pojezierza Ławskiego oraz gmin członków Związku,
- tworzenie warunków do zagospodarowania Kanału i terenów związanych z Kanałem,
- tworzenie warunków rozwoju turystyki.

W perspektywie finansowej 2007-2013 Związek opracował i realizował Program rozwoju turystyki w obszarze Kanału Elbląskiego i Pojezierza Ławskiego. Przykładowe inwestycje w ramach projektu realizowane na terenie gminy Pasłęk to remont murów obronnych oraz przebudowa sali widowiskowo-kinowej.

3. Związek Miast Polskich

Związek Miast Polskich to najstarsza polska organizacja samorządowa o tradycji sięgającej czasów II Rzeczypospolitej. Posiada bogate tradycje międzywojenne. W latach 1917-1939 Związek aktywnie działał na polu lobbingu legislacyjnego, promocji gospodarczej i kulturalnej miast. Prowadził działalność wydawniczą i szkoleniową oraz szeroką wymianę doświadczeń. Współpracował także z podobnymi organizacjami w innych krajach.

Po drugiej wojnie światowej działalność Związku Miast Polskich została uniemożliwiona. W pierwszych po wojnie wolnych wyborach lokalnych (27 maja 1990 r.) pojawiła się inicjatywa odtworzenia Związku. W ciągu kilku miesięcy rady blisko 60 miast podjęły uchwały o przystąpieniu do Związku i w styczniu 1991 roku odbył się w Poznaniu - statutowej siedzibie Związku - jego Kongres Restytucyjny.

---

² <http://www.zwiazekkanalu.pl/>

Związek Miast Polskich od 90. roku tworzy najnowszą historię polskiej, odrodzonej samorządności. Jest największą tego typu organizacją w Polsce, skupiającą prawie 300 miast, w których mieszka ponad 72% miejskiej ludności kraju. ZMP jest stowarzyszeniem miast, mającym na celu wspieranie idei samorządu terytorialnego oraz dążenie do gospodarczego i społeczno-kulturalnego rozwoju miast polskich.

Położenie na tle układu komunikacyjnego i dostępność komunikacyjna

Pasłęk jest istotnym węzłem komunikacji lądowej na mapie regionu. Przez gminę przebiega ważna dla północnych regionów Polski droga ekspresowej S7, z dwoma zjazdami (węzeł Pasłęk północ i węzeł Pasłęk południe) oraz drogi w kierunku obwodu kaliningradzkiego.

Droga kategorii krajowej przebiegająca przez miasto to:

- droga krajowa nr 7 Gdańsk – Pasłęk – Warszawa - Chyżne,

Drogi kategorii wojewódzkiej przebiegające przez to:

- droga nr 505 Pasłęk – Frombork,
- droga nr 513 Pasłęk – Wozławki,
- droga nr 526 Pasłęk – Przezmark (woj. pomorskie),
- droga nr 527 Olsztyn – Pasłęk – Dziergoń (woj. pomorskie).

Bardzo istotnym czynnikiem wpływającym na rozwój gminy była niedawno zakończona inwestycja budowy drogi ekspresowej S7. Dzięki niej Pasłęk zyskał szybkie połączenie samochodowe z Elblągiem. Po uzupełnieniu brakujących odcinków drogi ekspresowej, które obecnie są w fazie realizacji, gmina zyska bezpośrednie połączenie drogami ekspresowymi z Trójmiastem, autostradą A1 oraz Warszawą. Dodatkowo droga ekspresowa S7 w odległości ok. 20 km od Pasłęka, łączy się z drogą ekspresową S22 prowadzącą w kierunku przejścia granicznego z obwodem kaliningradzkim w Grzechotkach.

Na terenie gminy Pasłęk zlokalizowane są: linia kolejowa I-rzędna Malbork – Braniewo położona w europejskim korytarzu transportowym, a także linia kolejowa I-rzędna Olsztyn – Bogaczewo, przewidziana do przebudowy. Na wspomnianych liniach dokonywane są przewozy osobowe i towarowe. Pasłęk posiada bezpośrednie połączenia z większymi miastami takimi jak Olsztyn (długość podróży ok. 1 godz. 15 min.), Gdańsk (1 godz. 15 min.) i Elbląg (jedynie ok. 20 min.). Przez obszar gminy przejeżdżają pociągi klasy TLK (zatrzymujące się tylko na dworcu w Pasłęku) oraz klasy REGIO (zatrzymujące się na dworcu w Pasłęku oraz innych przystankach kolejowych w gminie np. w Nowej Wsi, Zielonce Pasłęckiej czy Stegnach). Połączenie z poszczególnymi miejscowościami na terenie gminy zapewnia PKS.

Tabela 2 Bezpośrednie połączenia kolejowe Pasłęka z najbliższymi większymi miastami

Miasto	Ilość połączeń dziennie	Średni czas podróży
Elbląg	10	19 min.
Gdańsk	4	1 godz. 15 min.
Olsztyn	11	1 godz. 15 min.

Źródło: wyszukiwarka połączeń kolejowych <http://rozklad-pkp.pl/>

Najbliższe lotniska międzynarodowe znajdują się w Szymanach (Port lotniczy Olsztyn-Mazury w odległości 133 km od Pasłęka, brak bezpośredniego połączenia kolejowego), Gdańsku (w odległości 105 km, około 1 godz. 15 min. jazdy pociągiem) i Bydgoszczy (w odległości 210 km).

Tabela 3 Odległość Pasłęka i wybranych miast województwa warmińsko-mazurskiego do najbliższych ważnych węzłów komunikacyjnych

Miejscowość	Olsztyn	Elbląg	Port lotniczy w Gdańsku
	dworzec PKP i PKS	dworzec PKP i PKS	
Pasłęk	77 km	27 km	105 km
Dobre Miasto	26 km	82 km	157 km
Morağ	52 km	53 km	133 km
Orneta	52 km	59 km	129 km
Biskupiec	37 km	131 km	211 km

Źródło: Opracowanie własne ma podstawie www.google.pl/maps

PODSUMOWANIE

1. Gmina posiada duże szanse rozwojowe wynikające z atrakcyjnego położenia względem układu dróg krajowych – połączenie z drogą ekspresową S7 i bliskie położenia (ok. 15 km) w stosunku do skrzyżowania dróg krajowych nr 7 i nr 22 – węzeł Elbląg Wschód (północny korytarz transportowy).
2. Szansą rozwojową gminy jest również bliska odległość przejścia granicznego z obwodem kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej, szczególnie po wprowadzeniu tzw. „małego ruchu granicznego”.
3. Gmina jest członkiem Elbląskiego Obszaru Funkcjonalnego, co stanowi szansę rozwoju współpracy, ze szczególnym uwzględnieniem pozyskiwania środków na realizację projektów unijnych w perspektywie finansowej 2014-2020.
4. Pasłęk posiada dobrą dostępność komunikacyjną dzięki położeniu w niedalekiej odległości do portu lotniczego w Gdańsku i bezpośrednim połączeniom kolejowym z dużymi ośrodkami miejskimi takimi jak Olsztyn, Gdańsk i Elbląg.
5. Gmina Pasłęk przynależy do Obszaru Funkcjonalnego Zielone Płuca Polski, który zrzesza jednostki wyróżniające się w skali kraju wysokim standardem środowiska przyrodniczego i ukierunkowaniem jest na rozwój proekologiczny oraz na utrzymanie zrównoważonych struktur przestrzennych.
6. Gmina Pasłęk leży w obszarze oddziaływania Elbląga - subregionalnego ośrodka województwa warmińsko-mazurskiego, co z jednej strony wpływa na atrakcyjność gospodarczą jednostki, jednak z drugiej strony stanowi zagrożenie odpływu ludności i inwestycji do sąsiadującego dużego miasta.

2.2.2 Zasoby środowiska przyrodniczego

Pierwotnymi i najważniejszymi czynnikami umożliwiającymi powstanie miasta były uwarunkowania przyrodnicze (m.in. dostęp do wody, odpowiednie gleby sprzyjające rozwojowi rolnictwa czy ukształtowanie terenu determinujące funkcje obronne osady). Obecnie są to czynniki równie ważne. Elementy środowiska przyrodniczego takie jak klimat, występowanie złóż kopalin, sieć hydrograficzna warunkują często charakter i funkcje miasta. Obecnie stanowi ono czynnik, który może wspomóc lub zahamować konkretne działania w przestrzeni miejskiej. Wysoka jakość środowiska naturalnego stanowi istotny walor

wpływający na atrakcyjność miasta zarówno dla mieszkańców, turystów, jak i inwestorów, oraz warunkujący możliwości rozwoju branży turystycznej.

Stan środowiska naturalnego

Zasoby i jakość środowiska przyrodniczego stanowią bardzo duży atut gminy Pasłęk. Ciekawy krajobraz, charakteryzujący się zróżnicowanymi formami ukształtowania terenu oraz stosunkami wysokościowymi, wynika z położenia w obrębie dwóch odmiennych jednostek fizjograficznych wyższego rzędu (Pobrzeże Południowobałtyckich i Pojezierze Południowobałtyckich). Zróżnicowanie fizjograficzne gminy charakteryzuje się dużymi różnicami wysokości względnych. Najwyżej położonym miejscem jest wzniesienie o wysokości 165,2 m n.p.m. w pobliżu Zielonki Pasłęckiej, z kolei najniższy punkt znajduje się na wysokości 3 m n.p.m. na równinie delty na wschód od wsi Krosienko. Duże zróżnicowanie ukształtowania terenu obserwowane w gminie jest czynnikiem warunkującym znaczną dynamikę zjawisk i procesów przyrodniczych. Ponadto położenie na styku odmiennych jednostek fizyczno – geograficznych powoduje dużą atrakcyjność krajobrazową gminy i warunkuje rozwój turystyki.

Na obszarze gminy występują 3 typy krajobrazu naturalnego: krajobraz nadmorski, krajobraz młodoglacjalny oraz krajobraz dolin i równin akumulacyjnych. Krajobraz nadmorski obserwowany jest w peryferycznej zachodniej części gminy. Wytworzył się on pod wpływem stosunkowo młodych procesów geomorfologicznych zachodzących na wybrzeżu. Krajobraz młodoglacjalny (reprezentowany przez Pojezierze Ławskie oraz Wysoczyznę Elbląską) występuje na znacznym obszarze gminy Pasłęk i cechuje się dużą ilością zagłębień bezodpływowych, rynien polodowcowych oraz bardzo słabym drenażem naturalnym. Ostatni z typów krajobrazu związany jest z dolinami rzecznyymi, w tym z doliną rzeki Wąskiej. Charakterystyczne dla niego jest płytkie występowanie wód gruntowych oraz okresowe zalewy wód rzecznych.

Miasto Pasłęk położone jest na długim stoku doliny rzeki Wąskiej. W południowej części miasta dominuje krajobraz równinny z licznymi oczkami wodnymi i terenami podmokłymi. Miasto, podobnie jak pozostały teren gminy, charakteryzuje się deniwelacjami przekraczającymi 20 m. Determinuje to malowniczy charakter wpływający na atrakcyjność miasta.

Miasto Pasłęk, podobnie jak środkowo-wschodnia część gminy, leży na obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 204 i szacunkowych zasobach dyspozycyjnych 70 000 m³/d. Jakość wód zbiornika zaliczana jest do II i III klasy jakości wód podziemnych. Położenie miasta w rejonie GZWP Nr 204 stwarza korzystne warunki do zaopatrzenia mieszkańców w wodę,

ponieważ ujęcie miejskie posiada ponad dwukrotnie większą wydajność w stosunku do potrzeb rzędu 2 000 m³/d.

Przeprowadzone na terenie gminy prace wiertnicze wskazały na występowanie wód mineralnych nasyconych jonami chlorkowymi i sodowymi. Z uwagi na zawartość związków bromu i jodu wody mineralne mają właściwości wód leczniczych. Wody mineralne ze względu na niską temperaturę mogą być wykorzystywane w ograniczonym zakresie.

Na obszarze gminy nie rozpoznano i nie udokumentowano zasobów surowców naturalnych o znaczeniu gospodarczym, chociaż warunki geologiczne nie wykluczają możliwości występowania w tym rejonie ropy naftowej. Spośród kopalin pospolitych główne zasoby surowcowe gminy to kruszywo naturalne (piaski i żwiry) oraz głązy narzutowe.

Wody powierzchniowe na obszarze gminy reprezentowane są przez rzeki, jeziora, stawy i oczka wodne, a także przez kanały i rowy melioracyjne. Sieć hydrograficzna gminy pełni rolę czynnika stymulującego funkcjonowanie przyrody, a jednocześnie jest też głównym odbiornikiem zanieczyszczeń.

Niemal cały obszar gminy Pasłęk leży w dorzeczu rzeki Elbląg, wyjątkiem są tu południowo – wschodnie tereny omawianej jednostki administracyjnej, które leżą w obrębie dorzecza Drwęcy. Do głównych cieków leżących w jej dorzeczu rzeki Elbląg zaliczamy Elszkę oraz Wąską. Zasadniczo obszar gminy Pasłęk charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem gęstości sieci rzecznej, który wynosi 1,36 km/km² (przy uwzględnieniu sieci stałej i okresowej).

Obok gęstej sieci rzecznej cechą charakterystyczną układu hydrograficznego gminy jest duży udział obszarów bezodpływowych, z rozmieszczeniem których niejako koresponduje lokalizacja oczek wodnych.

Inną formą występowania wód powierzchniowych na obszarze gminy są jeziora. Ich ilość i powierzchnia jest niewielka – jest to bowiem 19 zbiorników wodnych powyżej 1 ha o łącznej powierzchni około 50 ha.

Lasy na terenie gminy zajmują powierzchnię 4 529,84 ha. Wskaźnik lesistości, czyli stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni, wynosi 17,1%. Wartość ta jest stosunkowo niska, zarówno w porównaniu do średniej dla województwa (31%), jak i innych porównywanych gmin (Morąg 30%, Orneta 35%, dobre miasto 38%, Biskupiec 26%). Rozmieszczenie lasów na obszarze gminy jest nierównomierne – większe kompleksy zlokalizowane są w strefie doliny rzeki Wąskiej oraz w strefie krawędziowej Wysoczyzny Elbląskiej. Zdecydowana większość lasów usytuowana jest na obszarach wiejskich, co potwierdza jedynie 3,3% udział lasów na terenie miasta Pasłęk.

Zasoby zieleni urządzonej na terenie miasta Pasłęk obejmują parki, ogrody działkowe, cmentarze, skwery, tereny zieleni ulicznej i tereny zieleni osiedlowej. Tereny zieleni miejskiej są nierównomiernie rozmieszczone z uwagi na ich powiązania z 3 strefami funkcjonalno-przestrzennymi:

- ze strefą najsilniejszego oddziaływania procesów urbanizacji i uprzemysłowienia,
- ze strefą terenów rolniczych występujących w otoczeniu zabudowy miejskiej,
- ze strefą korytarzy ekologicznych występujących w strukturze systemu ekologicznego miasta.

Na szczególną uwagę wśród form zieleni urządzonej zasługuje położony w obrębie OChK rzeki Wąskiej Park Ekologiczny im. Stanisława Pankalli (park leśny, który powstał w 1926 roku będący podstawą utworzonego w 1994 roku Parku ekologicznego). Obiekt ten jest miejscem wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców miasta. W jego środkowej części znajduje się zasilane wodami rzeki Wąskiej jezioro o nazwie Jeziorko.

Zadrzewienia wzdłuż ulic są charakterystycznym elementem krajobrazu kulturowego miasta. Prawnie chroniona jako pomnik przyrody jest aleja wzdłuż ulicy Dworcowej, do skrzyżowania z drogą krajową nr 7. Bardzo cenny, wskazany do objęcia ochroną prawną jako pomnik przyrody jest następny odcinek od skrzyżowania z DK nr 7 w kierunku Krasina.

W porównaniu do innych miast województwa warmińsko-mazurskiego udział terenów zielonych w mieście Pasłęk (3,1%) jest na podobnym poziomie jak w Morągu (3,2%) i nieznacznie niższym niż w Biskupcu (3,6%). Dużo gorszymi wskaźnikami udziału terenów zielonych charakteryzują się Orneta (0,7%) i Dobre Miasto (1,9%).

Tabela 4 Tereny zieleni w wybranych miastach województwa warmińsko-mazurskiego

Pasłęk	Morąg	Orneta	Biskupiec	Dobre Miasto
parki spacerowo – wypoczynkowe [ha]				
2,90	4,90	0,00	2,40	2,10
zieleńce [ha]				
15,20	7,10	1,70	5,80	1,90
zieleń uliczna [ha]				
1,70	0,90	0,00	0,60	1,00
tereny zieleni osiedlowej [ha]				
15,38	7,84	4,92	9,97	5,00
Cmentarze [ha]				
9,20	1,50	3,90	3,60	3,30

lasy gminne [ha]				
29,50	1,17	45,00	2,50	0,00
udział terenów zieleni w powierzchni ogółem				
3,1%	3,2%	0,7%	3,6%	1,9%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

Formy ochrony przyrody³

Na obszarze gminy Pasłęk występują następujące formy prawnej ochrony przyrody:

1. Rezerwat przyrody „Dęby w Krukach Pasłęckich”:

Rezerwat utworzony w 1960 roku na mocy Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego (z dnia 01.02.1960, MP nr 23, poz. 110). Rezerwat utworzono w celu zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu liściastego wielopiętrowego o charakterze naturalnym z pojedynczymi pomnikowymi dębami. Obiekt zajmuje powierzchnię 29,88 ha, przy czym w gminie znajduje się 9,6 ha.

2. Cztery obszary chronionego krajobrazu:

"Obszar Chronionego Krajobrazu Jeziora Družno"

Pomimo niewielkiej powierzchni jest jednym z najbardziej atrakcyjnych przyrodniczo fragmentów gminy. Status prawny tego terenu jest uzasadniony bogactwem występowania gatunków roślin, form rzeźby terenu oraz walorów krajobrazowych; utworzony w 1985 roku.

"Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Wąskiej"

Utworzony został w 1985 roku w celu zachowania piękna krajobrazu tego odcinka doliny rzeki Wąskiej. W obrębie OChK rzeki Wąskiej (4 224 ha w części wiejskiej gminy i 116 ha w mieście) położone jest kąpielisko miejskie z parkiem leśnym utworzone w 1926 roku i przekształcone w 1994 roku w Park Ekologiczny im. Stanisława Pankalli. Ten uroczy, malowniczo położony zakątek pasłęckiej krainy jest miejscem wypoczynku i rekreacji dla szukających wytchnienia mieszkańców miasta. W środkowej części parku znajduje się jezioro (zasilane wodami rzeki Wąskiej) o oficjalnej nazwie Jeziorko. W południowo-zachodniej, granicznej części gminy znajduje się zespół pochylni Kanału Elbląskiego zbudowanych wg projektu inż. G. J. Steenke.

³ Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Pasłęk; <http://obszary.natura2000.org.pl/>

"Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Baudy",

Obejmuje tereny gminy przy jej północnej granicy. W jego obręb wchodzi bardzo atrakcyjne krajobrazowo południowe stoki Wysoczyzny Elbląskiej. Duże deniwelacje czynią te tereny bardzo atrakcyjnymi pod względem widokowym. Dalekie, wieloplanowe widoki, z piękną panoramą Pasłęka, równiny pasłęckiej i wyniesienia Pojezierza Iławskiego są tu cechą dominującą krajobrazu. Bogata rzeźba, zespoły leśne i harmonijne wnętrza krajobrazowe stanowią jego dopełnienie.

"Obszar Chronionego Krajobrazu Kanału Elbląskiego"

Obejmuje tereny wzdłuż Kanału Elbląskiego i część obniżenia rynnowego pomiędzy Rydzówką a Kątami. Przedmiotem ochrony obok walorów krajobrazowych i przyrodniczych są tu wysokie wartości kulturowe w postaci unikatowego na skalę światową systemu pochylni na Kanale Elbląskim oraz założeń dworsko-parkowych w Drulitach, Rydzówce, Kątach i Piniewie.

3. Zespół przyrodniczo krajobrazowy:

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy został utworzony na większej części Parku Ekologicznego im. Stanisława Pankalli w Pasłęku Uchwałą nr II/12/97 Rady Miejskiej w Pasłęku (z dnia 21 marca 1997 roku), obszar ten ma powierzchnię 90 ha i obejmuje część doliny rzeki Wąskiej.

4. Pomniki przyrody:

Na terenie gminy Pasłęk ustanowiono 59 pomników przyrody, z czego 12 obiektów znajduje się na terenie miasta Pasłęk. Są to drzewa lub grupy drzew, znajdujące się w takich miejscowościach jak Kwitajny, Rogajny, Aniołowo, Marianka, Rydzówka, Dawidy – w parku dworskim. Największą grupę drzew objęto ochroną w miejscowości Kąty, na obszarze dawnego parku dworskiego.

5. Obszar Natura 2000 PLH280031 Murawy koło Pasłęka:

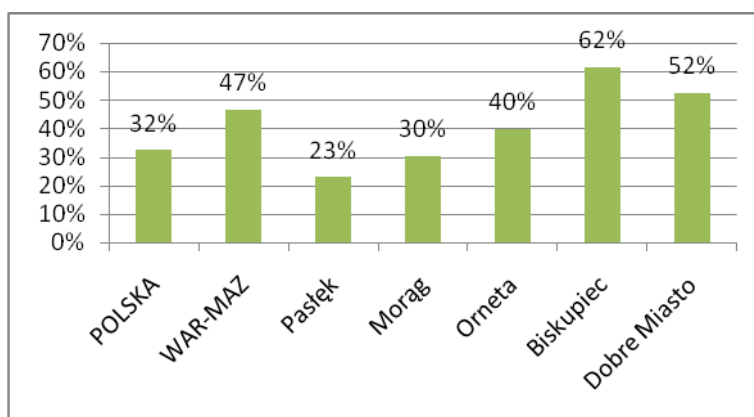
Obszar jest położony w zachodniej części równiny Warmińskiej, na wschód od granic administracyjnych miasta Pasłęk. Zasadniczym celem ochrony jest utrzymanie powierzchni i składu gatunkowego zbiorowisk leśnych pradoliny rzeki Wąskiej. Ważnym elementem krajobrazu pochodzenia antropogenicznego są zbiorowiska muraw kserotermicznych, stanowiące miejsce występowania wielu gatunków rzadkich i chronionych. Największą wartością zasługującą na ochronę stanowi pełny, pierwotny i naturalny ciąg zbiorowisk pradoliny rzeki Wąskiej od jej dna do falistej wierzchowiny moreny dennej. Fragmenty łągów: wierzbowego i jesionowo- olszowego, poza starym drzewostanem i pełnym składem

florystycznym runa, zawierają rzadkie na tym terenie i prawnie chronione gatunki: skrzyp olbrzymi i listera jajowata. Grąd zboczowy, który porasta strome zbocza doliny rzeki Wąskiej i zbocza bocznych wąwozów, posiada komplet gatunków charakterystycznych i wyróżniających dla tego typu lasu. Obszar, wyróżnia się starym, wielogatunkowym drzewostanem i wysokim stopniem naturalności. Pod względem przyrodniczym stanowi najcenniejszy walor szaty leśnej. Liściaste lasy grądowe, które porastają pagórkowatą wierzchowinę, wykazują szeroką amplitudę ekologiczną, chociaż w niektórych fragmentach zostały zmienione zabiegami gospodarczymi.

Na terenie gminy Pasłęk obszary chronione zajmują łączną powierzchnię 6040,3 ha, co stanowi 23% powierzchni gminy. Udział obszarów chronionych jest mniejszy niż średnio dla kraju (32%) i województwa warmińsko-mazurskiego (47%). Jest również mniejszy niż w gminach Morąg (30%), Orneta (40%), Biskupiec (62%) oraz Dobrze Miasto (52%).

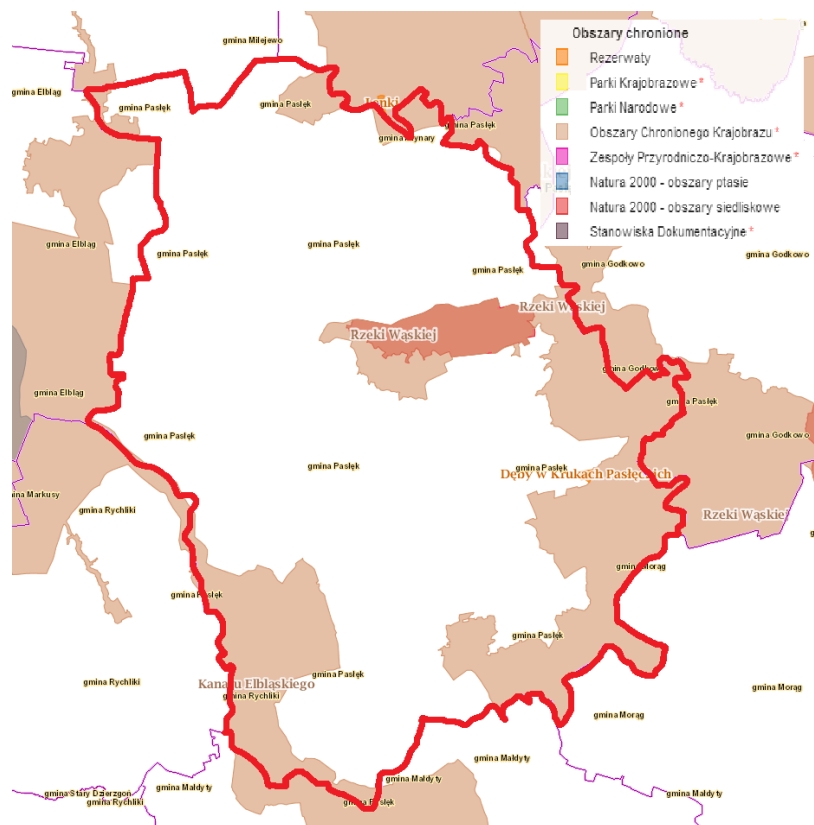
Wykres 1   **Udział terenów objętych formami prawnej ochrony przyrody w ogólnej powierzchni wybranych jednostek terytorialnych w 2014 roku**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

Rycina 4 Obszary chronione na terenie gminy Pasłęk

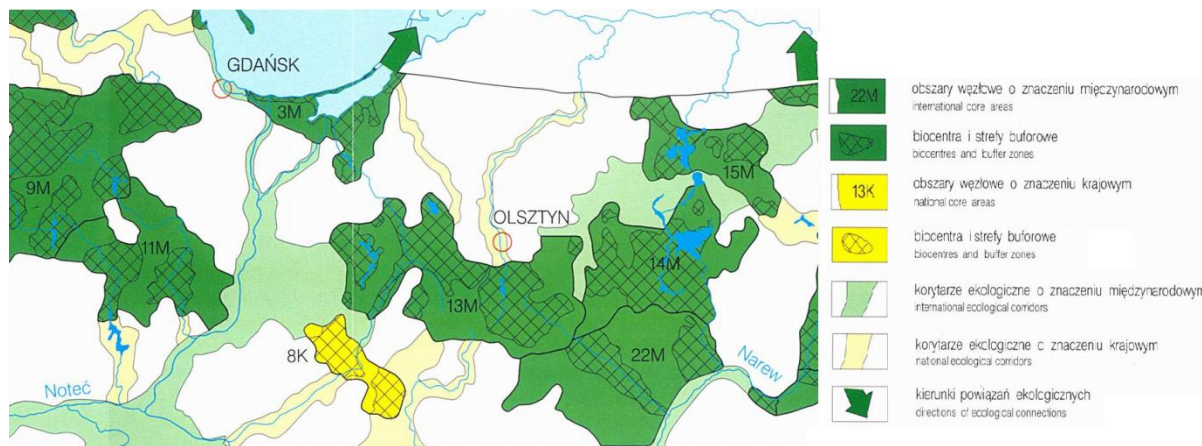
Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Należy również wspomnieć, że północna część gminy Pasłęk, obejmująca rejony w pobliżu wsi Rogowo, Aniołowo i Borzynowo, należy do obszaru węzłowego o znaczeniu międzynarodowym ujętego w sieci ekologicznej ECONET-POLSKA. Krajowa sieć obszarów ECONET powstała w nawiązaniu do Europejskiej Sieci Ekologicznej ECONET. Celem jej stworzenia była ochrona środowiska przyrodniczego, zachowania powiązań przyrodniczych oraz zwiększenia bioróżnorodności na terenach cennych przyrodniczo. Głównymi elementami sieci są obszary węzłowe (charakteryzujące się różnorodnością krajobrazową i siedliskową oraz bioróżnorodnością gatunkową) oraz korytarze ekologiczne (umożliwiają one przemieszczanie się gatunków pomiędzy obszarami węzłowymi)⁴.

⁴ Źródło: <http://www.ios.edu.pl/>

Rycina 5 Krajowa sieć obszarów ECUNET-PL

Źródło: <http://ekorytarz.pl/>

PODSUMOWANIE:

1. Gmina posiada wysoka jakość środowiska naturalnego i atrakcyjny krajobraz, co stanowi szansę dla rozwoju usług turystycznych oraz element zachęcający do osiedlania się ludności.
2. Obszar gminy Pasłęk charakteryzuje się małą lesistością z uwagi na duży udział obszarów rolniczych.
3. Brak na terenie gminy udokumentowanych zasobów surowców naturalnych o znaczeniu gospodarczym. Spośród kopalin pospolitych główne zasoby surowcowe gminy to kruszywo naturalne (piaski i żwiry) oraz głązy narzutowe.
4. W gminie występują cenne przyrodniczo obszary, które zostały objęte formami prawnymi ochrony przyrody - Rezerwat przyrody „Dęby w Krukach Pasłęckich”, cztery obszary chronionego krajobrazu, zespół przyrodniczo-krajobrazowy, liczne pomniki przyrody oraz obszar Natura 2000 Murawy koło Pasłęka.

2.2 Infrastruktura techniczna

Infrastruktura drogowa

Na terenie gminy Pasłęk przebiegają drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe oraz gminne. łączna długość dróg poszczególnych kategorii kształtuje się następująco:

- droga ekspresowa S7 Gdańsk – Rabka - długość odcinka przebiegającego przez gminę Pasłęk wynosi 18,7 km;
- drogi wojewódzkie o łącznej długości 38,9 km:
  - 505 Pasłęk – Młynary – Frombork,
  - 513 Węzeł Pasłęk Północ - Orneta - Lidzbark Warmiński,
  - 526 Pasłęk - Śliwice - Lepno - Myślice – Przezmark,
  - 527 Dzierzgoń - Rychliki - Pasłęk - Morąg - Łukta – Olsztyn;
- drogi powiatowe o łącznej długości 68,6 km:
  - na terenie gminy: 1135N, 1151N, 1153N, 1154N, 1155N, 1156N, 1169N, 1173N, 1175N, 1177N, 1179N, 1181N,
  - na terenie miasta Pasłęk: 2177N (ul. 3 Maja), 2189N (ul. Augustyna Steffena), 2181N (ul. Bankowa), 1181N (ul. Bohaterów Westerplatte), 2163N (ul. Chopina), 2165N (ul. Czarnieckiego), 2167N (ul. Długa), 2168N (ul. Drzymały), 2170N (ul. Dworcowa), 2169N (ul. Elbląska), 2188N (ul. Gdańska), 2171N (ul. Jagiełły), 2175N (ul. Kochanowskiego), 2173N (ul. Konopnickiej), 2176N (ul. Limanowskiego), 2180N (ul. Ogrodowa), 2184N (ul. Paderewskiego), 2183N (ul. Polna), 2185N (ul. Rataja), 2187N (ul. Słowackiego), 2179N (ul. Strażacka), 1153N (ul. Traugutta), 2190N (ul. Wiosenna), 2164N (ul. Zamkowa), 2191N (ul. Zwycięstwa), 2182N (ul. Osińskiego);
- drogi gminne o łącznej długości:
  - na terenie miasta - 13,0 km
  - na terenach wiejskich- 101,5 km.

Jedną z ważniejszych inwestycji na terenie gminy Pasłęk była budowa drogi ekspresowej. Droga została zrealizowana w ramach projektu współfinansowanego z funduszy unijnych "Budowa drogi ekspresowej S7, odcinek Elbląg (S22) – Olsztynek (S51) na odcinku Elbląg – Miłomłyn". Obecnie trwają roboty związane z budową dalszych odcinków S-7 na odcinkach: Miłomłyn – Ostróda Północ, Ostróda Północ – Ostróda Południe z obwodnicą Ostródy w ciągu DK-16 oraz Ostróda – Olsztynek. Trwa również budowa odcinków prowadzących w kierunku Gdańska: Kazimierzowo (k. Elbląga) – Nowy Dwór Gdański i Nowy Dwór Gdański – Koszwały. Wbrew oczekiwaniom wybudowanie odcinka drogi S-7 nie spowodowało napływu przedsiębiorców zainteresowanych inwestycjami na terenie gminy Pasłęk.

Na terenie gminy realizowane są stale inwestycje poprawiające jakość dróg wojewódzkich, jednak wciąż występują dalsze potrzeby inwestycyjne. Obserwuje się coraz częstsze zatory

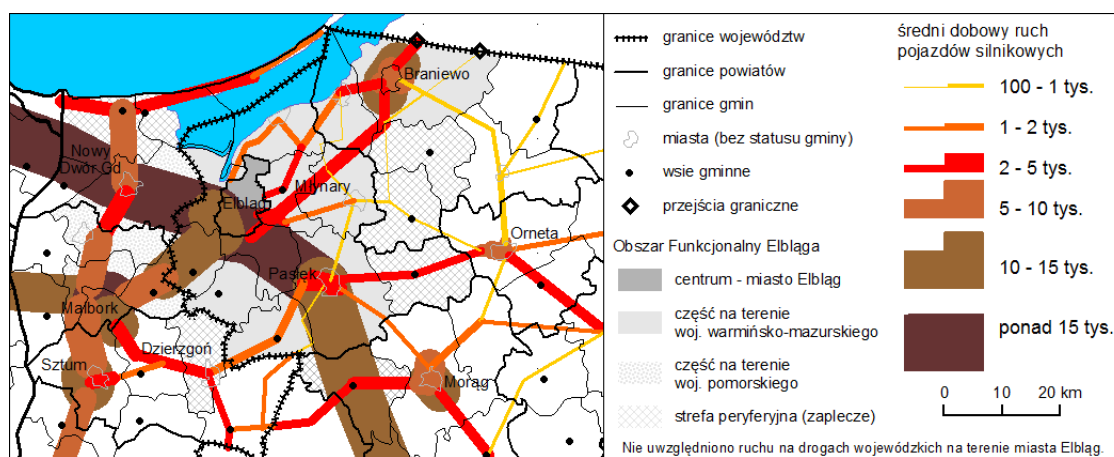

w ruchu drogowym u zbiegu ulicy Zamkowej (powiatowa) z ulicą Wojska Polskiego (wojewódzka) oraz u zbiegu ulicy Jagiełły (wojewódzka) z ulicą Bohaterów Westerplatte (powiatowa), szczególnie w godzinach szczytu.

Konieczność dostosowania układu i stanu infrastruktury drogowej na terenie gminy wynika z dużego natężenia ruchu na drogach krajowych i wojewódzkich, co zostało przedstawione na poniższej rycinie.

Rycina 6 Średni dobowy ruch pojazdów silnikowych na drogach krajowych i wojewódzkich Elbląskiego Obszaru Funkcjonalnego w 2010 r.

Źródło: Strategia zrównoważonego transportu EOF

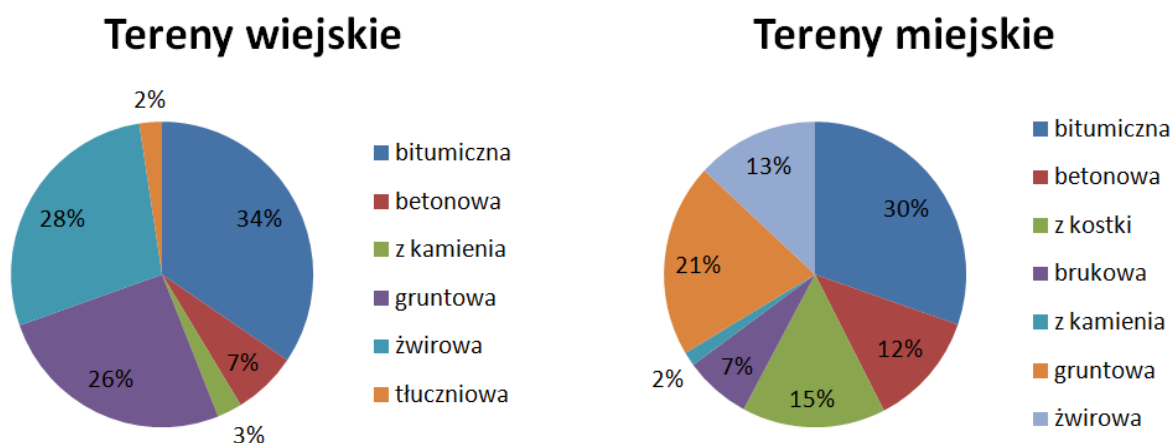
Podobnie jak w przypadku dróg wojewódzkich stale prowadzone są prace na drogach powiatowych (polegające głównie na budowie, przebudowie oraz remontach nawierzchni). W 2012 roku gmina Paszęk opracowała dokumentację projektową na wykonanie wspólnej z Powiatem Elbląskim inwestycji, polegającej na przebudowie układu komunikacyjnego w rejonie dworca PKP, tj. skrzyżowania powiatowych ulic Bohaterów Westerplatte i 3 Maja. Polegać ona będzie na przebudowie ww. skrzyżowania na rondo, przebudowie fragmentów ulic oraz placu przed dworcem PKP, przebudowie sieci kanalizacji sanitarnej, deszczowej, wodociągowej, energetycznej, oświetlenia ulicznego, telekomunikacyjnej oraz wykonaniu monitoringu. Pilnego remontu wymaga ulica Zamkowa - jedna z najbardziej ruchliwych ulic w Pasłęku. Poza terenem miasta remontu wymagają przede wszystkim drogi 1135N (na odcinku Aniołowo – starodroże DK 7), 1151N (granica gminy – Krosienko – Krosno – Rieczna), 1154N (Robity – Łukszty), 1155N (Stegny – Łukszty), 1179N (na odcinku Drulity –

Marzewo - granica gminy Pasłęk). Wszystkie ww. drogi posiadają nawierzchnię bitumiczną, w której są liczne ubytki i nierówności.

Na przestrzeni ostatnich lat gmina Pasłęk zrealizowała szereg inwestycji drogowych polegających na wykonaniu nowej nawierzchni asfaltowej na drogach gminnych. Stan techniczny dróg gminnych jest na ogół zadowalający. Problemy z przejezdnością niektórych z tych dróg, szczególnie na terenach wiejskich, występują okresowo głównie w czasie wiosennych roztopów oraz intensywnych opadów deszczu jesienią. Sytuacja ta wynika z faktu, iż są to drogi o nawierzchni gruntowej lub gruntowo-żwirowej (łącznie 54% dróg gminnych na terenach wiejskich), które są bardzo podatne na czynniki atmosferyczne. Na terenie miasta Pasłęk w ostatnich latach nastąpiła znaczna poprawa jakości dróg gminnych, które na wielu odcinkach zostały gruntownie przebudowane i uzyskały nowe nawierzchnie jezdni i chodników oraz infrastrukturę towarzyszącą. Zaledwie 1/3 dróg gminnych w mieście Pasłęk posiada nawierzchnię bitumiczną. W przyszłych latach ilość dróg o nawierzchni bitumicznej w mieście i na terenach wiejskich ulegnie zmianie. Związane jest to z trwającą procedurą mającą na celu przejęcie przez Gminę Pasłęk kilku ulic powiatowych na terenie miasta w zamian za przejęcie przez Powiat Elbląski dróg gminnych wchodzących w skład starodroża drogi krajowej nr 7, tj. dróg gminne o numerach 108092N oraz 108093N.

Wykres 2 Stan nawierzchni dróg gminnych w mieście i gminie Pasłęk w 2015 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Miejski w Pasłęku

Gospodarka wodno-ściekowa

System zaopatrzenia w wodę miasta Paszów składa się z ujęcia wody przy ulicy Sprzymierzonych wraz ze stacją uzdatniania wody, zbiornika wyrównawczego o pojemności $2 \times 500 \text{ m}^3$, 2 hydroforni strefowych przy ul. Ogrodowej i ul. Westerplatte oraz sieci wodociągowej przesyłowej oraz rozdzielczej dostarczającej uzdatnioną wodę do poszczególnych odbiorców. Z SUW w Paszowie woda dostarczana jest do sieci wodociągowej obejmującej swoim zasięgiem miasto Paszów, a także miejscowości na terenie gminy: Robity, Mariankę, Leszczynę, Aniołowo, Borzynowo, Rieczna, Krosno, Gołąbki, Rogowo, Pólko, Łączna, Kupin, Krosienko, Zielony Grąd, Kolonia Mariana. Oprócz ujęcia miejskiego, na terenie miasta znajdują się ujęcia zakładowe. Za eksploatację ujęcia przy ul. Sprzymierzonych odpowiada Przedsiębiorstwo Usług Wodno – Kanalizacyjnych Sp. z o.o. – Jednostka Operatorska w Paszowie. Przedsiębiorstwo Usług Wodno – Kanalizacyjnych w Paszowie eksploatuje także Stacje Uzdatniania Wody w Anglitach, Krasinie i Surowie.

W gminie Paszów zlokalizowanych jest pięć oczyszczalni ścieków bytowo – gospodarczych. Oczyszczalnia ścieków w Paszowie odbiera ścieki z terenu miasta oraz miejscowości Robity, Mariana, Rzędy, Krosienko, Krosno, Gołąbki, Kupin, Rieczna, Zielony Grąd, Łączna, Zakrzewko, Pólko. Pozostałe oczyszczalnie: w Surowie, Drulitach, Rydzówce i Kronin obsługują miejscowości, w których są zlokalizowane. Ścieki w pozostałych miejscowościach gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych, które wywożone są wozami asenizacyjnymi do Oczyszczalni w Paszowie.

W wyniku intensywnej realizacji inwestycji wodno-kanalizacyjnych w gminie Paszów w ostatnich latach systematycznie wzrasta długość sieci wodociągowej, która w 2013 roku wyniosła 181,9 km (w 2007 roku długość wodociągów wynosiła 117,9 km). Wobec tego w 6-letnim okresie sieć wodociągowa rozwinęła się o 54%, z czego w mieście 25% i na obszarach miejskich aż o 67%. W 2013 roku z sieci wodociągowych korzystało 87,9% mieszkańców całej gminy. Prawie wszyscy mieszkańcy miasta Paszów korzystają z wodociągów (99,7%), jednak na terenach wiejskich wskaźnik ten był niższy i wynosił 72,6%. Porównując poziom korzystania ludności z wodociągów w gminie Paszów z innymi gminami stwierdzić należy, że Paszów osiąga średnie wartości. W gminach Morąg i Orneta wskaźnik korzystających z wodociągów jest wyższy (92,2% i 91%), z kolei w gminach Biskupiec i Dobry Miasto niższy (87,1% i 89,2%).

W 2013 roku ogólne zużycie wody wynosiło $1454,3 \text{ dam}^3$. Zużycie wody na potrzeby przemysłu i rolnictwa stanowi znaczny udział zużycia wody w gminie i stanowi odpowiednio 25% i 34%. Średnie jednostkowe zużycie wody w gospodarstwach domowych wynosi 25 m^3 i jest na podobnym poziomie jak w analizowanych gminach.

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosi 39 km i korzysta z niej 63,2% mieszkańców gminy. W pozostałych przypadkach korzystają oni z rozwiązań indywidualnych – szczelnych bezodpływowych zbiorników na nieczystości płynne (585 sztuk), oczyszczalni przydomowych (66 sztuk) oraz stacji zlewnych (1 sztuka). O ile stopień skanalizowania miasta jest wysoki i wynosi 96,3% (podobnie jak w innych analizowanych miastach), to na terenach wiejskich jest on dużo niższy i wynosi 6,3% (dla porównania obszary wiejskie w gminach Morąg – 38,3%, Orneta – 33,3%, Biskupiec 14,8%, Dobrze Miasto – 14,3%).

Tabela 5 Wskaźniki dotyczące sieci wodociągowej i kanalizacyjnej gminy Pasłęk tle wybranych gmin

Jednostka terytorialna	zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	udział przemysłu w zużyciu wody	sieć wodociągowa na 1000 km ²	sieć kanalizacyjna na 1000 km ²	korzystający z instalacji wodociągowej w % ogółu ludności	korzystający z instalacji kanalizacyjnej w % ogółu ludności
	m ³	%	km	km	%	%
Pasłęk	25,0	25,4	68,9	14,8	89,7	63,2
miasto	30,7	27,0	436,5	185,3	99,7	96,3
obszar wiejski	15,4	10,6	53,5	7,6	72,6	6,3
Morağ	26,9	40,3	92,0	41,6	92,2	72,0
miast	28,4	39,5	453,4	838,0	99,6	96,9
obszar wiejski	24,9	40,8	84,7	25,7	82,3	38,3
Orneta	26,8	0,0	43,5	12,0	91,0	77,8
miasto	29,3	0,0	360,3	232,6	99,1	94,3
obszar wiejski	20,1	0,0	30,5	2,9	69,5	33,3
Biskupiec	25,1	1,9	88,9	33,2	87,1	59,4
miasto	25,0	3,0	720,0	774,0	98,9	95,4
obszar wiejski	25,2	0,0	77,9	20,3	72,4	14,8
Dobre Miasto	25,3	3,3	56,0	144,9	89,2	68,0
miasto	30,5	1,9	878,6	42,7	99,5	96,3
obszar wiejski	15,4	7,9	40,3	102,2	69,5	14,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

Gospodarka odpadami

Odpady komunalne zmieszane dostarczane są do Zakładu Utylizacji Odpadów w Elblągu. Wszystkie odebrane od właścicieli nieruchomości odpady przekazywane są do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Elblągu za pośrednictwem Stacji przeładunkowej Odpadów Komunalnych w Robitach. Przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania z terenu gminy Pasłęk prowadzone jest przez Zakład Utylizacji Odpadów w Elblągu. Przygotowane i podjęte przez samorząd Pasłęka działania i zrealizowane przedsięwzięcia inwestycyjne dotyczące gospodarowania odpadami komunalnymi zaspokajają potrzeby mieszkańców w tym zakresie. Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o. o. w Elblągu, jako Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów zapewnia właściwe zagospodarowanie całego strumienia odpadów wytworzonych przez mieszkańców gminy Pasłęk. ZUO Sp. z o. o. w Elblągu to instalacja nowoczesna, która powstała zgodnie z zasadami najnowszej dostępnej technologii i zapewnia gminie osiągnięcie wymaganych w przepisach prawa poziomów odzysku w odniesieniu do odpadów komunalnych. Zakupione pojemniki w roku 2014 jak i w latach ubiegłych umożliwiły objęcie 100% mieszkańców systemem selektywnej zbiórki odpadów. Stacja przeładunkowa odpadów komunalnych w Robitach stanowi ważny element systemu, korzystnie wpływając na koszty odbioru odpadów odebranych od właścicieli nieruchomości oraz pełni funkcję PSZOK-u i jest wykorzystywana przez mieszkańców oddających tam we własnym zakresie większe ilości wyselekcjonowanych odpadów komunalnych.

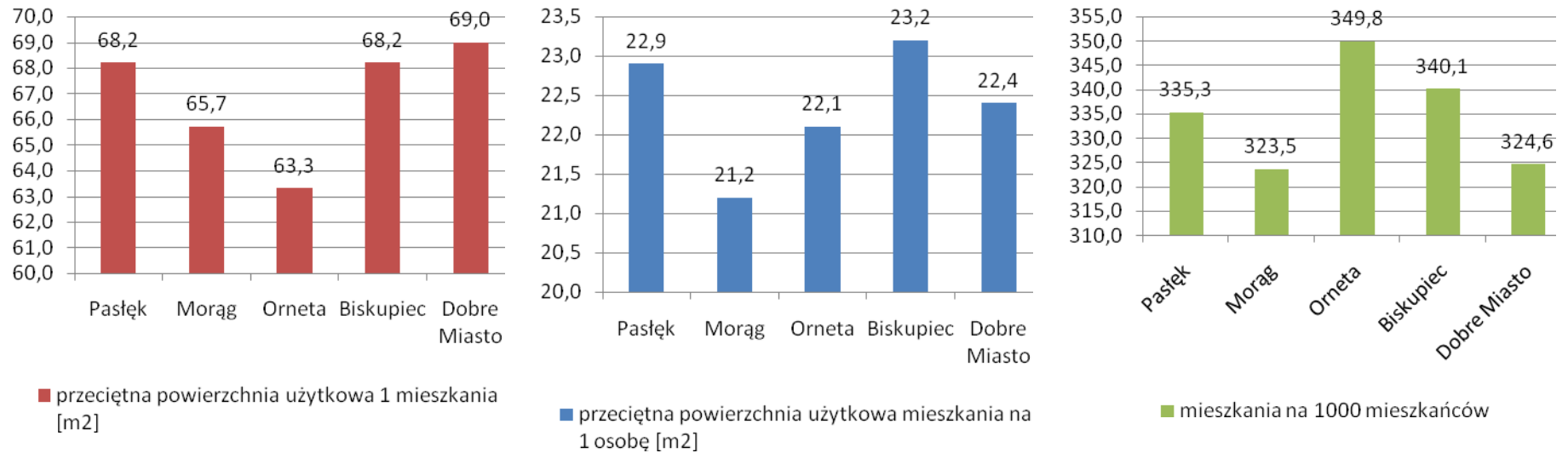
Mieszkalnictwo

Zgodnie z dostępnymi danymi Głównego Urzędu Statystycznego w gminie Pasłęk było 2 669 budynków mieszkalnych (1 318 w mieście i 1 351 na terenach wiejskich), w których znajdowało się 6 605 mieszkań o łącznej powierzchni 450 263 m².

Wskaźniki dotyczące przeciętnej wielkości mieszkania i przeciętnej wielkości mieszkania przypadającej na jednego mieszkańca w gminie Pasłęk w porównaniu do innych gmin wypadają korzystnie. Pod względem przeciętnej wielkości mieszkania Pasłęk wraz z Biskupcem (z wartością 68,2 m²) jest na drugim miejscu po Dobrym Mieście (69,0 m²). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 mieszkańca gminy Pasłęk wynosi 22,9 m² i jest nieznacznie niższa niż w Biskupcu (23,2 m²). W pozostałych gminach wskaźnik ten był niższy. Mniej zadowalająca jest jednak liczba mieszkań na 1 000 mieszkańców w gminie Pasłęk (335,3), która jest niższa niż w przypadku Ornety (349,8) i Biskupca (340,1).

Wykres 3 Wskaźniki dotyczące zasobów mieszkaniowych w gminie Pasłęk i wybranych gminach województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

Bardzo ważnym czynnikiem wpływającym na poziom jakości życia mieszkańców jest nie tylko dostępność mieszkań, ale również ich wyposażenie. We wszystkich gminach zauważyć można duże dysproporcje w poziomie wyposażenia mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne. W mieście Pasłęk wyposażenie mieszkań jest na podobnym poziomie jak w miastach Morąg, Orneta, Biskupiec i Dobre Miasto. W 2013 roku 99,6% mieszkań posiadało podłączenie do wodociągów, 95,2% posiadało własną łazienkę, 85,3% było centralnie ogrzewane. Na terenach wiejskich standard mieszkań w gminie Pasłęk również przyjmuje średnie wartości w porównaniu z innymi jednostkami. Pomimo wyraźnie niższych wskaźników na terenach wiejskich w porównaniu z miastami zauważyć można pozytywne zjawisko stopniowej poprawy warunków mieszkaniowych w stosunku do 2007 roku, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 6 Wskaźniki dotyczące wyposażenia mieszkań w wybranych gminach województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2007-2013

Jednostka terytorialna	Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań					
	wodociąg		łazienka		centralne ogrzewanie	
	2007 r.	2013 r.	2007 r.	2013 r.	2007 r.	2013 r.
	%	%	%	%	%	%
Pasłęk - miasto	99,7	99,6	92,3	95,2	81,7	85,3
Pasłęk - obszar wiejski	87,3	90,2	72,5	79,5	51,2	58,7
Morąg - miasto	99,8	99,8	95,0	97,2	89,0	90,7
Morąg - obszar wiejski	93,5	92,3	73,8	78,1	60,0	67,3
Orneta - miasto	99,7	99,7	85,7	92,9	72,0	75,6
Orneta - obszar wiejski	87,3	90,7	76,6	82,3	43,6	49,4
Biskupiec - miasto	99,9	99,8	94,6	96,3	82,2	84,5
Biskupiec - obszar wiejski	91,6	90,9	75,0	79,1	54,5	63,0
Dobre Miasto - miasto	99,7	99,8	92,7	95,7	88,3	90,2
Dobre Miasto - obszar wiejski	82,7	87,7	68,5	77,2	51,9	61,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

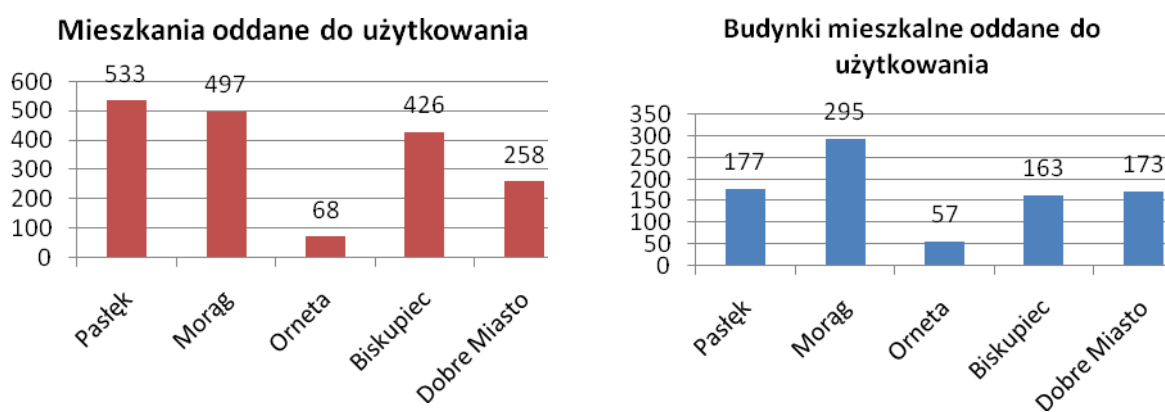
W latach 2007-2013 w gminie Pasłęk oddano do użytkowania łącznie 533 mieszkania w 177 budynkach mieszkalnych. Dynamika rozwoju substancji mieszkaniowej w gminie, pod względem oddanych mieszkań, w gminie Pasłęk jest najwyższa na tle innych gmin. W rozpatrywanym horyzoncie czasowym w gminie Pasłęk oddano o 36 mieszkań więcej niż w gminie Morąg, o 107 więcej niż w gminie Biskupiec, o 275 niż w gminie Dobre Miasto i aż o 465 mieszkań mniej niż w Orniecie. Pod względem liczby budynków mieszkalnych oddanych

do użytkowania gmina Moraąg (295 budynków) wyprzedza gminę Pasłęk (177 budynków) pomimo mniejszej liczby oddanych mieszkań. Świadczy to o tym, że na terenie gminy Pasłęk zostało oddanych więcej budynków wielorodzinnych, w gminie Moraąg rozwinęło się w większym stopniu budownictwo jednorodzinne, szczególnie na obszarach wiejskich.

Wykres 4 Mieszkania oraz budynki mieszkalne oddane do użytkowania w latach 2007-2013 w wybranych gminach województwa warmińsko-mazurskiego

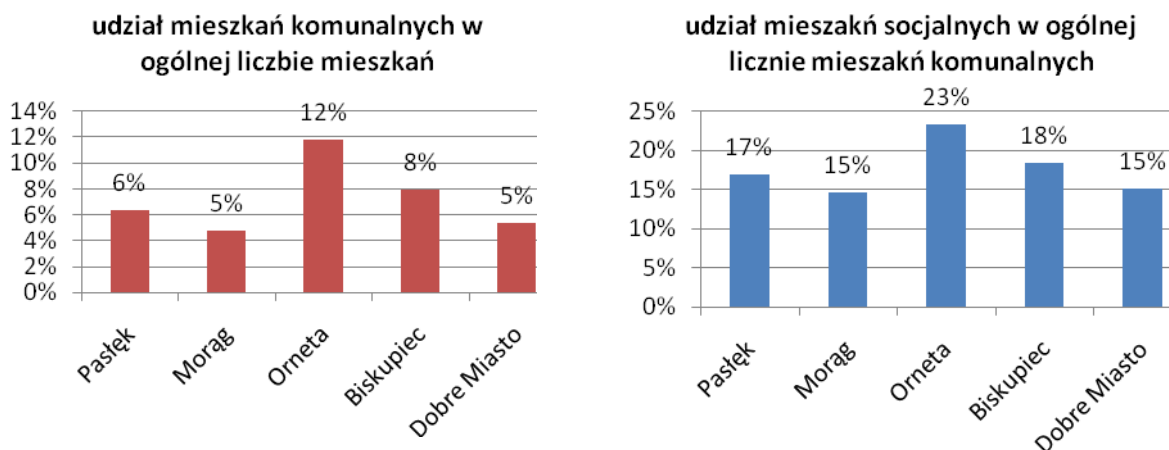

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

W komunalnych zasobach mieszkaniowych gminy Pasłęk w 2013 roku znajdowało się 464 mieszkania, z czego 403 w mieście i 61 na terenach wiejskich. Wśród komunalnych zasobów mieszkaniowych gminy były 73 mieszkania socjalne i pomieszczenia tymczasowe (54 w mieście i 19 na terenach wiejskich). Udział mieszkań komunalnych w ogólnej liczbie mieszkań wynosił 6% (z czego 17% to mieszkania socjalne). Mniejszy udział mieszkaniowych zasobów komunalnych występuje w Moraągu i Dobrym Mieści (w obydwu przypadkach po 5%), w Biskupcu jest on trochę większy (8%). Bardzo duże zasoby posiada gmina Orneta (12%), w której co 8. mieszkanie jest komunalne.

Wykres 5   **Wskaźniki dotyczące mieszkań komunalnych i mieszkań socjalnych w wybranych gminach województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

Gminnym zasobem mieszkaniowym zarządza Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej. Są to budynki o różnym wieku, standardzie i konstrukcji. Budynki wybudowane w okresie przedwojennym oraz odbudowywane i adaptowane tuż po wojnie, to budynki mieszkalne i zabudowa gospodarcza. Budynki te ze względu na wiek i swą konstrukcję są wyeksploatowane. Znaczna część tych budynków jest w niezadowalającym stanie technicznym, mimo prowadzonych w tych budynkach remontów. Elementy konstrukcyjne tych budynków w wyniku zwiększonego ruchu komunikacyjnego i prowadzonych w ich pobliżu prac inwestycyjnych, są zniekształcone, spękanie przez nierównomierne osiadanie. Są one wyposażone w podstawowe media, ogrzewanie w zdecydowanej większości piecowe (kaflowe), w.c. wspólne, brak łazienek i ciepłej wody. Budynki wybudowane w latach 60 i 70 są w lepszym stanie technicznym, choć również niezadowalającym - posiadają nieskuteczną izolację, nieszczelne dachy oraz stolarkę okienną i drzwiową. Obiekty wybudowane po 1970 roku są w dużo lepszym stanie i wymagają jedynie bieżących remontów i konserwacji.

2.3 Zagospodarowanie przestrzenne

Sposób gospodarowania przestrzenią władz samorządowych wpływa bezpośrednio na kierunki rozwojowe jednostki. Jest to narzędzie do harmonijnego kształtowania poszczególnych elementów różnych sfer składających się na cały obraz gminy. Problemy przestrzenne miasta wpływają pośrednio lub bezpośrednio na wszystkich użytkowników. Choć często są trudne do uniknięcia, między innymi poprzez konflikt interesów różnych podmiotów, należy dążyć do jak najbardziej harmonijnego zagospodarowania przestrzeni. Uwzględnić przy tym należy nie tylko kwestie kompozycyjne, techniczne i ekonomiczne, lecz również społeczno-gospodarcze, środowiskowe i kulturowe.

Podstawowym dokumentem planistycznym określającym perspektywiczne kierunki i uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Pasłęk przyjęte uchwałą Nr XIV/91/09 Rady Miejskiej w Pasłęku z dnia 22 grudnia 2009r.

Strategiczne cele rozwoju gminy Pasłęk określone w SUIKZP to:

- wykorzystanie szans rozwoju wynikających z bliskiego położenia (ok. 15 km) w stosunku do skrzyżowania dróg krajowych nr 7 i nr 22 – węzeł Elbląg Wschód (północny korytarz transportowy) – wskazanie terenów rozwojowych realizujących cel: Centrum Logistyczne Pasłęk;
- rozwój zabudowy mieszkaniowej w oparciu o ofertę wykorzystującą nieprzeciętnie atrakcyjne tereny w mieście, w środowisku o wysokiej jakości warunków zamieszkania;
- zachowanie (odtworzenie) dziedzictwa kulturowego, jakim jest krajobraz i zabytki Oberlandu (po polsku zwane Pogórzem), co powinno być podstawą unikatowego produktu turystycznego gminy Pasłęk, będących historycznym centrum krainy Oberland, (wspólnie z sąsiednimi gminami: Godkowo, Rychliki i Dzierżoń);
- utrzymanie historycznie ukształtowanego krajobrazu kulturowego gminy, a szczególnie historycznie wykształconej sieci osadniczej;
- zapewnienie korzystnych zmian w funkcjonowaniu środowiska przyrodniczego;
- kształtowanie osnowy ekologicznej gminy, ochrona korytarzy ekologicznych będących podstawowym elementem osnowy ekologicznej gminy;

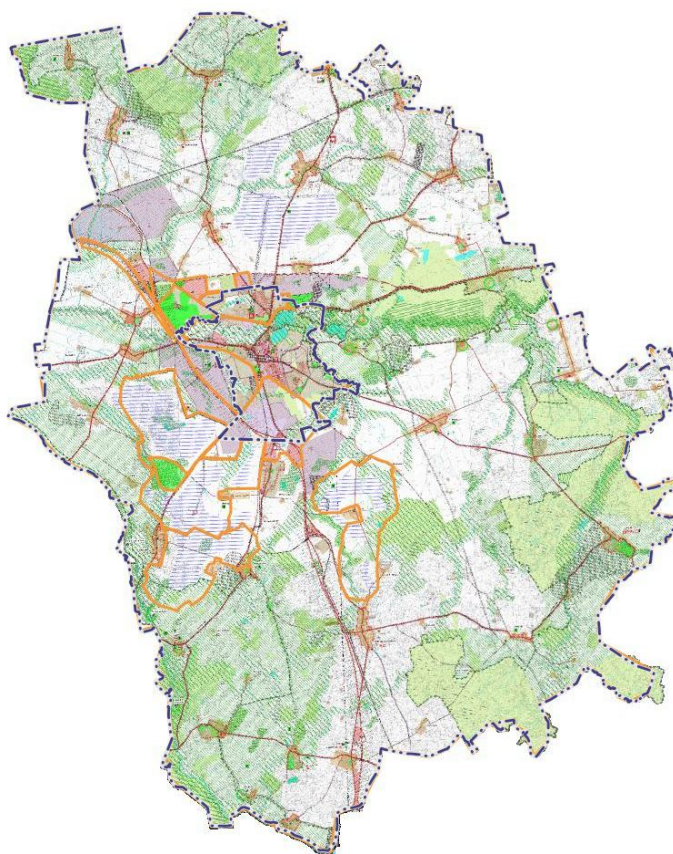
- wykorzystanie zasobów środowiska gminy Pasłęk, szczególnie zasobów surowców i odnawialnych źródeł energii, lokalizacja farm elektrowni wiatrowych.

Na terenie gminy obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- Uchwała Nr IX/60/09 Rady Miejskiej w Pasłęku z dnia 28 sierpnia 2009 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego położonego w strefie północnej gminy Pasłęk w obrębie geodezyjnym Zielony Grąd gm. Pasłęk (Pole Golfowe),
- Uchwała Nr VI/57/10 Rady Miejskiej w Pasłęku z dnia 9 lipca 2010 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego centralnej i wschodniej części Pasłęka,
- Uchwała Nr VI/58/10 Rady Miejskiej w Pasłęku z dnia 9 lipca 2010 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego południowej części Pasłęka,
- Uchwała Nr III/39/11 Rady Miejskiej w Pasłęku z dnia 29 kwietnia 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego północnej części Pasłęka,
- Uchwała Nr X/94/11 Rady Miejskiej w Pasłęku z dnia 21 października 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru farmy elektrowni wiatrowych "Krasin"
- Uchwała Nr XIII/123/11 Rady Miejskiej w Pasłęku z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru farm elektrowni wiatrowych na terenie Gminy Pasłęk,
- Uchwała Nr XII/110/11 Rady Miejskiej w Pasłęku z dnia 28 listopada 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zachodniej części Pasłęka,
- Uchwała Nr III/36/15 Rady Miejskiej w Pasłęku z dnia 8 maja 2015 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru farmy elektrowni wiatrowych „Stegny”.

Rycina 7 Zagospodarowanie przestrzenne gminy Pasłęk

Źródło: System Informacji Przestrzennej Miasta i Gminy Pasłęk

Struktura użytkowania gruntów w gminie Pasłęk wskazuje na jej rolniczy charakter. Prawie $\frac{3}{4}$ powierzchni gminy stanowią użytki rolne, których jest łącznie 19 509 ha. W porównaniu do innych gmin dostrzec można wyraźną przewagę terenów użytkowanych rolniczo w Pasłęku. W każdej z porównywanych jednostek użytki rolne stanowią od 50% do 57%, podczas gdy w gminie Pasłęk jest to 74%. Analiza struktury przeznaczenia gruntów przedstawia również inną cechę gminy Pasłęk, którą jest stosunkowo mały udział gruntów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych. Stanowią one 18% ogólnej powierzchni (4 751 ha). W innych gminach lasy posiadają dużo większy udział tj. w gminie Morąg 31,6%, w gminie Orneta 37,2%, w gminie Biskupiec 28,2% i w gminie Dobre Miasto, która charakteryzuje się najwyższą lesistością, 39,6%.

Tabela 7 Struktura użytkowanie przestrzeni gminy Pasłęk w porównaniu z innymi gminami województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

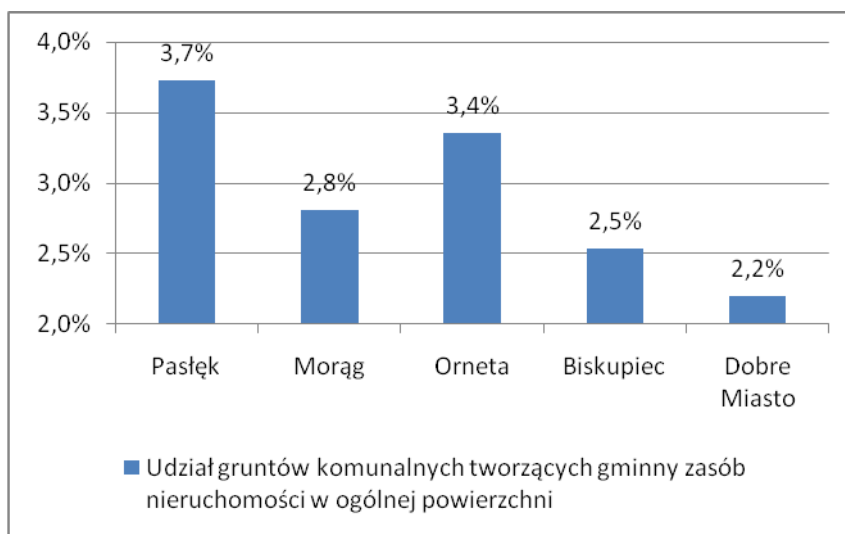
Jednostka terytorialna	ogółem		użytki rolne		grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione		grunty pod wodami		grunty zabudowane i zurbanizowane		użytki ekologiczne		nieużytki		tereny różne	
	ha	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	
Pasłęk	26391	19509	73,9%	4751	18,0%	111	0,4%	1421	5,4%	1	0,0%	590	2,2%	8	0,0%	
Morąg	31125	16312	52,4%	9843	31,6%	1792	5,8%	1288	4,1%	124	0,4%	1459	4,7%	307	1,0%	
Orneta	24423	13259	54,3%	9091	37,2%	259	1,1%	935	3,8%	0	0,0%	833	3,4%	46	0,2%	
Biskupiec	29041	16715	57,6%	8198	28,2%	1706	5,9%	1228	4,2%	30	0,1%	1153	4,0%	11	0,0%	
Dobre Miasto	25869	13097	50,6%	10255	39,6%	425	1,6%	880	3,4%	0	0,0%	1212	4,7%	0	0,0%	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

Czynnikiem ułatwiającym władzom samorządowym kształtowanie funkcji przestrzennych jest posiadanie w swoich zasobach gruntów komunalnych. Grunty takie mogą zostać przeznaczone na cele inwestycyjne. Istotna jest nie tylko podaż tych terenów, ale również lokalizacja, najbliższe sąsiedztwo, dostępność do dróg publicznych oraz uzbrojenie w infrastrukturę techniczną. Grunty komunalne w gminie Pasłęk zajmują łączną powierzchnię 1069,1 ha. Równocześnie powierzchnia gruntów komunalnych tworzących gminny zasób nieruchomości wynosi 983,3 ha, czyli 3,7% terenu gminy. W pozostałych analizowanych gminach gminny zasób nieruchomości ma mniejszy udział – w Morągu 2,8%, w Ornece 3,4%, w Biskupcu 2,6% i w Dobrym Mieście jedynie 2,2%. Znaczny odsetek gruntów komunalnych tworzących gminny zasób nieruchomości, stwarza gminie szansę prowadzenia właściwej polityki przestrzennej i możliwość wpływania, poprzez odpowiednie gospodarowanie tymi gruntami, na kierunki rozwoju.

Wykres 6   **Udział gruntów komunalnych tworzących gminny zasób nieruchomości w ogólnej powierzchni jednostki w wybranych gminach województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

3. Sfera gospodarcza

3.1 Rynek pracy

Wg danych GUS w 2014 roku w gminie Pasłęk pracowało 2524 osób (z czego 49% to mężczyźni i 51% kobiety). W stosunku do 2007 roku liczba osób pracujących zmniejszyła się o 222 osoby.

Tak mierzone zasoby pracy stanowią 20% ogółu ludności w wieku produkcyjnym. Zasoby pracy w Pasłęku są niższe od średnich danych dla województwa, które wynoszą 29% w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym. Dodatkowo na tle innych porównywanych gmin jedynie w gminie Orneta wskaźnik ten był niższy (17%). W pozostałych gminach udział ludności pracującej stanowił od 23% do 32% ludności w wieku produkcyjnym, co zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 8   **Udział ludności pracującej w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w wybranych jednostkach terytorialnych w 2014 roku**

	ogółem	miasto	wieś
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	29%	40%	14%
Pasłęk	20%	28%	6%
Morąg	26%	40%	8%
Orneta	17%	22%	4%
Biskupiec	23%	39%	4%
Dobre Miasto	32%	45%	8%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

Podobnie kształtuje się wskaźnik określający liczbę osób pracujących na 1000 mieszkańców danej jednostki terytorialnej. W 2014 roku gmina Pasłęk odznaczała się wskaźnikiem zatrudnienia na poziomie niższym niż średnia dla województwa. W gminie na 1000 mieszkańców pracowało 128 osób, podczas gdy średnio w regionie było to 189 osób. Wskaźnik zatrudnienia w gminie Pasłęk kształtował się również na poziomie niższym niż przeciętnie w gminie Dobre Miasto (203), Morąg (168) i Biskupiec (151). Jedynie w Dobrym Mieście wskaźnik był niższy i wynosił jedynie 108.

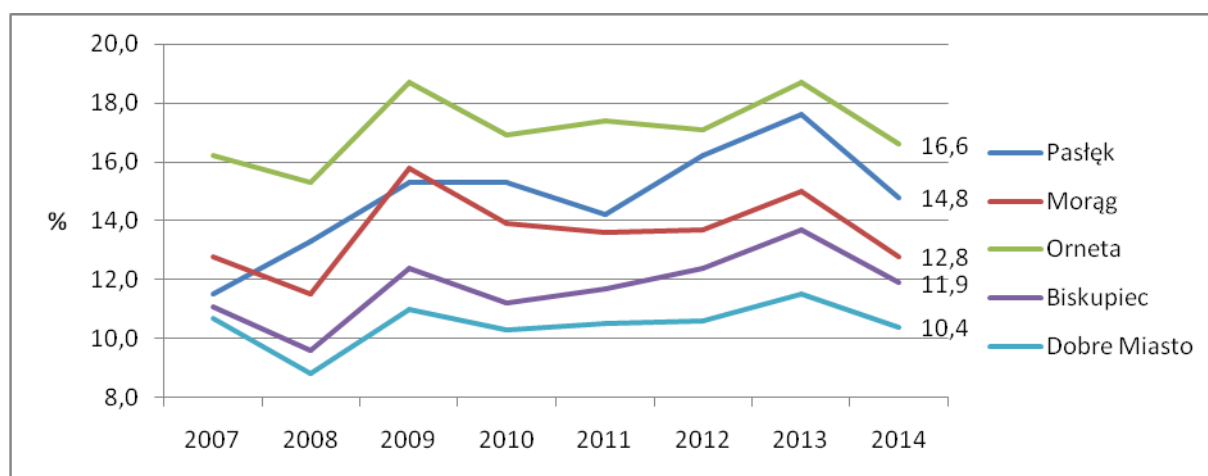

Tabela 9 Liczba osób pracujących na 1000 ludności w wybranych jednostkach terytorialnych w 2014 roku

Jednostka terytorialna	Pracujący na 1000 ludności		
	ogółem	miasto	wieś
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	189	257	91
Powiat elbląski	147	184	131
Gmina Pasłęk	128	182	37
Gmina Morąg	168	253	54
Gmina Orneta	108	139	26
Gmina Biskupiec	151	250	28
Gmina Dobre Miasto	203	283	55

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

Jednym z czynników odzwierciedlającym kondycję rynku pracy jest poziom bezrobocia. W 2014 roku z terenu gminy Pasłęk zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy było łącznie 1862 osób. Wskaźnikiem, który w odpowiedni sposób obrazuje skalę bezrobocia w danej jednostce terytorialnej jest udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. W 2014 roku w gminie Pasłęk 14,8% osób w wieku produkcyjnym było bezrobotnych. Niestety jest to wyższa wartość niż w trzech pozostałych analizowanych gminach - Morąg 12,8%, Biskupiec 11,9%, Dobre Miasto 10,4%. Najwyższy wskaźnik udziału bezrobotnych wystąpił w gminie Orneta (16,6%).

Wykres 7 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w wybranych gminach w latach 2007-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

Analiza struktury osób bezrobotnych w gminie Pasłęk w 2014 roku wskazuje, że problem bezrobocia najczęściej dotyka:

- osoby w przedziale wiekowym 25-34 lata (32% osób zarejestrowanych w PUP),
- osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (33%) oraz gimnazjalnym i niższym (33%),
- osoby, które pozostają bez pracy ponad 2 lata (27%),
- osoby, które posiadają 1-5 letni staż pracy (26%).

Tabela 10   **Struktura osób bezrobotnych w gminie Pasłęk w 2014 roku**

wg wieku					
do 25 lat	25-34 lata	35-44 lata	45-54 lata	55-59 lat	60-64 lata
16%	32%	22%	18%	10%	3%

wg wykształcenia				
wyższym	połicealnym i średnim zawodowym	średnim ogólnokształcącym	zasadniczym zawodowym	gimnazjalnym i niższym
7%	17%	10%	33%	33%

wg czasu pozostawania bez pracy					
do 1 miesiąca	1-3 miesiące	3-6 miesięcy	6-12 miesięcy	12-24 miesięcy	pow. 24 miesięcy
9%	15%	14%	16%	19%	27%

wg stażu pracy						
Bez stażu	do 1 roku	1-5 lat	5-10 lat	10-20 lat	20-30 lat	powyżej 30 lat
17%	16%	26%	16%	15%	8%	2%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pacy w Elblągu

Znaczny udział wśród osób bezrobotnych w gminie Pasłęk stanowią osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Ze względu na wiek są to osoby do 25 roku życia oraz powyżej 50 roku życia, których udział wśród osób bezrobotnych to 38% (z czego do 25 r.ż. – 16%, powyżej 50 r.ż. 22%).

Poważny problem na rynku pracy w gminie stanowią osoby długotrwale bezrobotne, które łącznie stanowią aż 63% osób zarejestrowanych w Urzędzie Pracy. Problem ten jest bardziej odczuwalny na obszarach wiejskich, gdzie osób długotrwale bezrobotnych jest 65% (w mieście 61%).

Również na obszarach wiejskich gminy Pasłęk bezrobotne osoby bez kwalifikacji zawodowych (37%) stanowią większy udział niż w mieście (28%). Brak kwalifikacji jest często jedną z głównych barier w podjęciu pracy, jednak znaczna część bezrobotnych nie wykazuje

chęci podwyższenia lub zmiany kwalifikacji tak by były one dopasowane do zapotrzebowania na rynku pracy.

Tabela 11 Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy w gminie Pasłęk w 2014 roku

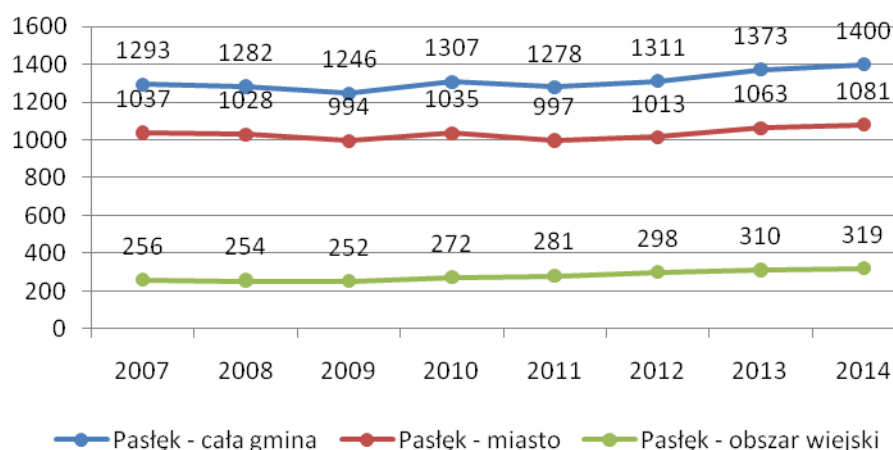
	Bezrobotni ogółem	Udział osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy			
		do 25 roku życia	powyżej 50 roku życia	długotrwale bezrobotni	bez kwalifikacji zawodowych
gmina Pasłęk	1862	16%	22%	63%	32%
miasto	1015	15%	24%	61%	28%
obszar wiejski	847	18%	19%	65%	37%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pacy w Elblągu

3.2 Struktura lokalnej gospodarki

W 2014 roku na terenie gminy Pasłęk działalność gospodarczą prowadziło 1 400 podmiotów gospodarki narodowej. Ponad ¾ działalności prowadzona była w mieście Pasłęk (77%), co świadczy, że miasto jest głównym ośrodkiem gospodarczym na terenie gminy. W ostatnich latach liczba przedsiębiorstw systematycznie wzrasta.

Wykres 8 Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w gminie Pasłęk w latach 2007-2014

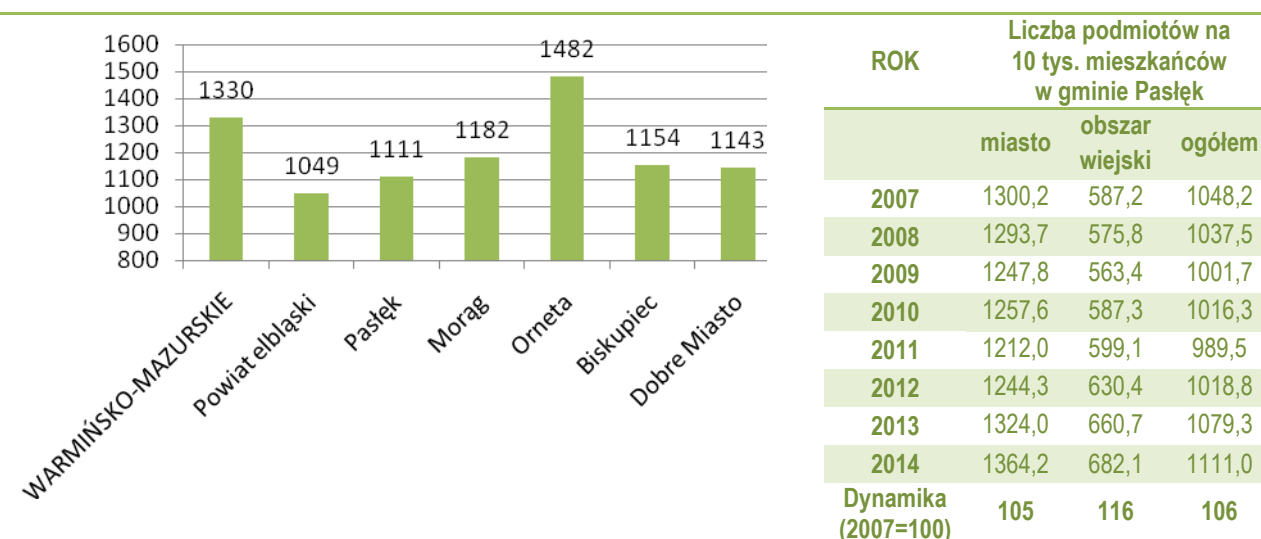
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

Postępując się wskaźnikiem określającym liczbę podmiotów zarejestrowanych na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym stwierdzić można, że gmina Pasłęk, ze wskaźnikiem 1 111, wypada korzystnie na tle powiatu elbląskiego, w którym wskaźnik wynosi 1 049. Porównując go do innych jednostek zauważyć niestety trzeba, że jest on najniższy w stosunku do innych miast. O ile w przypadku Morąga (1 182), Biskupca (1 154) i Dobrego Miasta (1 143) różnica nie jest aż taka duża, to w stosunku do Ornety (ze wskaźnikiem 1 482) Pasłęk wypada dużo gorzej.

Na przestrzeni ostatnich lat nastąpił rozwój przedsiębiorczości na terenie gminy. Wspomniany wyżej wskaźnik w latach 2007-2014 wzrósł na terenie gminy o 6%, z czego w mieście o 5% i na terenach wiejskich aż o 16%.

Wykres 9 Liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym w wybranych gminach województwa warmińsko-mazurskiego w 2014 roku

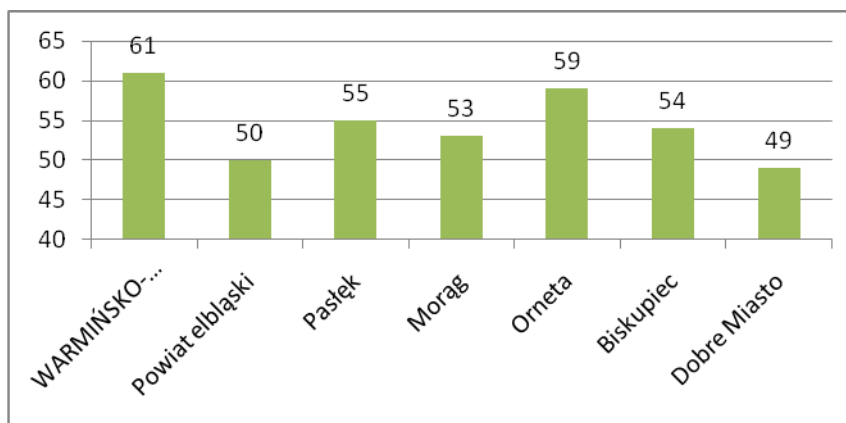
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą stanowiły 77% wszystkich podmiotów w gminie. Wskaźnikiem, dzięki któremu zmierzyć można poziom przedsiębiorczości mieszkańców jest liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności. Wskaźnik ten pokazuje, że Pasłęk charakteryzuje się stosunkowo dobrym poziomem przedsiębiorczości mieszkańców na tle porównywanych jednostek terytorialnych (ze wskaźnikiem na poziomie 55). Jedynie gmina Orneta posiada korzystniejszy wskaźnik

(59), natomiast pozostałe trzy miasta miały wskaźnik niższy (Morąg 53, Biskupiec 54, Dobre Miasto 49).

Wykres 10 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności w wybranych jednostkach administracyjnych w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2014 roku w gminie Pasłęk zdecydowana większość, czyli 95% podmiotów zatrudniała do 9 pracowników (mikroprzedsiębiorstwa, a także osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą). Na terenie gminy działa 12 przedsiębiorstw zatrudniających od 50 do 250 pracowników (średnie przedsiębiorstwa) oraz 1 przedsiębiorstwo duże zatrudniające ponad 250 pracowników. Należy zauważyć, iż dominacja osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, jak również sektora małych i średnich przedsiębiorstw, w strukturze wielkościowej podmiotów gospodarczych, jest zjawiskiem charakterystycznym w skali całego kraju.

Struktura przedsiębiorstw gminy Pasłęk według grup rodzajów działalności wskazuje na dominujący udział sektora usługowego, który wynosi 72%. W porównaniu jednak do innych gmin udział usług jest mniejszy i dla porównania w gminie Morąg wynosi 73%, w gminie Orneta 77%, gminie Biskupiec 79% i w gminie Dobre Miasto 74%. Wynika to z dość dużego udziału firm działających w branży przemysłowo-budowlanej, który w gminie Pasłęk wynosi 24% (Morąg 24%, Orneta 20%, Biskupiec 20%, Dobre Miasto 22%). Na obszarze miasta Pasłęk rejestruje się dość duży 3% udział firm związanych z sektorem rolnym (w innych miastach 1%)

Tabela 12   **Struktura przedsiębiorstw według grup rodzajów działalności w wybranych jednostkach terytorialnych w 2014 roku**

	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	przemysł i budownictwo	pozostała działalność
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	4%	20%	76%
Powiat elbląski	6%	25%	68%
Pasłęk	4%	24%	72%
miasto	3%	21%	76%
obszar wiejski	9%	32%	59%
Morağ	4%	24%	73%
miasto	1%	21%	78%
obszar wiejski	10%	30%	60%
Orneta	4%	20%	77%
miasto	2%	20%	78%
obszar wiejski	16%	19%	65%
Biskupiec	5%	22%	73%
miasto	1%	20%	79%
obszar wiejski	14%	27%	59%
Dobre Miasto	4%	22%	74%
miasto	1%	21%	78%
obszar wiejski	9%	27%	64%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

Postępując się Polską Klasyfikacją Działalności, można zauważyć, że trzema sekcjami, w których działa najwięcej podmiotów gospodarczych w gminie Pasłęk są: Sektor G – handel i naprawy (29%), Sektor C – przetwórstwo przemysłowe (11%) oraz sektor F – Budownictwo (10%). Na podstawie powyższych informacji, miasto i gminę Pasłęk należy uznać za miasto o profilu handlowo-usługowym.

Tabela 13 Podmioty gospodarcze według sekcji PKD 2007 w Pasłęku w 2013 roku

Sekcja PKD 2007	2009 ROK		2014 ROK	
	Liczba podmiotów	Udział	Liczba podmiotów	Udział
A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	70	6%	57	4%
B Górnictwo i wydobywanie	1	0%	5	0%
C Przetwórstwo przemysłowe	131	11%	157	11%
D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	0%	2	0%
E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	0%	6	0%
F Budownictwo	126	10%	159	11%
G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	356	29%	370	26%
H Transport i gospodarka magazynowa	63	5%	60	4%
I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	28	2%	32	2%
J Informacja i komunikacja	9	1%	18	1%
K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	28	2%	25	2%
L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	48	4%	61	4%
M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	64	5%	81	6%
N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	20	2%	37	3%
O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	10	1%	10	1%
P Edukacja	43	3%	42	3%
Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	115	9%	124	9%
R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	18	1%	21	2%
S Pozostała działalność usługowa				
T Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	112	9%	133	10%
U Organizacje i zespoły eksterytorialne				
RAZEM	1246	100%	1400	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

Istotny wpływ na rozwój gospodarczy ma funkcjonująca od 2004 roku na terenie gminy Pasłęk Warmińsko-Mazurska Specjalna Strefa Ekonomiczna - Podstrefa Pasłęk. Do specjalnej strefy ekonomicznej zostały włączone uzbrojone grunty o pow. 14,1 ha położone przy ulicach Kraszewskiego, Westerplatte i Dworcowej.

Główne cele, którymi kierowały się władze Pasłęka doprowadzając do ustanowienia SSE w Pasłęku, na gruntach gminnych, to:

- stworzenie warunków dla rozwoju rynku pracy w Pasłęku,
- ograniczenie bezrobocia,
- stworzenie atrakcyjniejszych warunków prowadzenia działalności gospodarczej dla lokalnych przedsiębiorców,
- rozwój gospodarczy gminy Pasłęk.

Inwestorzy, którzy uruchomią działalność gospodarczą w W-M SSE mogą liczyć na:

- całkowite lub częściowe zwolnienie z podatku dochodowego - adekwatnie do wartości inwestycji i liczby zatrudnionych,
- całkowite zwolnienie z podatku od nieruchomości przez czas istnienia strefy,
- udogodnienia w procesie inwestowania ze strony zarządzającego strefą,
- dostęp do mediów i infrastruktury strefy na ustalonych warunkach.

W skład Podstrefy Pasłęk wchodzi 3 kompleksy:

- Kompleks 1 o powierzchni 2,6 ha – położony przy ul. Józefa Kraszewskiego;
- Kompleks 2 o powierzchni 4,8 ha – położony przy ul. Bohaterów Westerplatte.
- Kompleks 3 o powierzchni 6,7 ha – położony przy ul. Dworcowej.

Na terenie gminy Pasłęk rolnictwo jest bardzo ważną gałęzią gospodarki. Średnioważony syntetyczny wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla całej gminy Pasłęk wynosi 69,5 pkt (w 100-punktowej skali IUNG) i wskazuje na wysoki potencjał charakteryzowanej jednostki administracyjnej w zakresie gospodarki rolnej. Fakt ten znajduje odzwierciedlenie w klasyfikacji bonitacyjnej gleb, z której wynika, że gleby dobre (klasy III a i III b) oraz gleby średnie (klasy IV a i IV b) zajmują około 87% powierzchni gruntów ornych.⁵

Użytki rolne zajmują 73% powierzchni gminy Pasłęk, czyli najwięcej spośród porównywanych gmin - gmina Morąg 52%, gmina Orneta 54%, gmina Biskupiec 57%, gmina Dobre Miasto 51%. W strukturze rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy Pasłęk największy udział mają grunty orne, które stanowią 67% powierzchni użytków rolnych. Kolejną formą użytkowania przestrzeni rolniczej są pastwiska stałe (24% użytków rolnych).

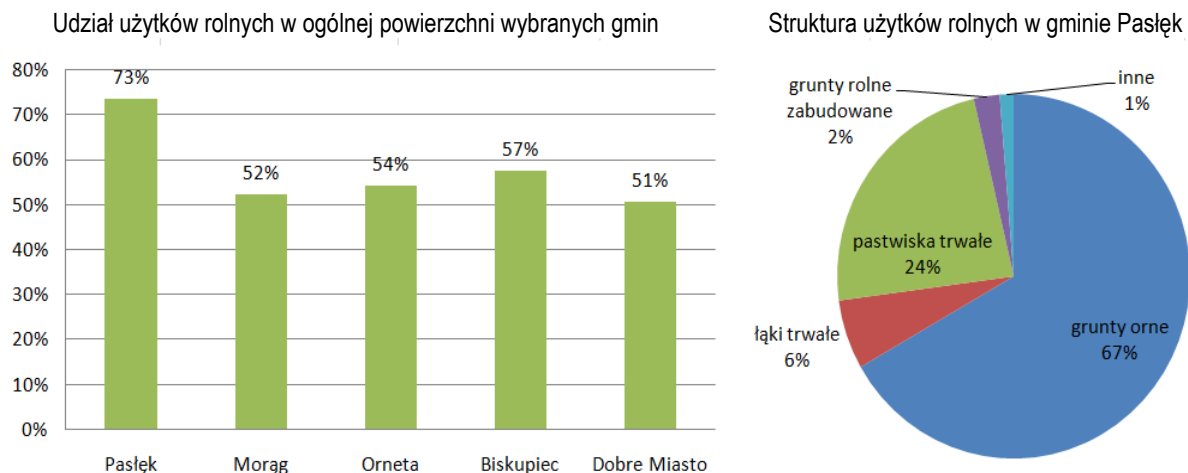
---

⁵ Źródło: Program Ochrony Środowiska miasta i gminy Pasłęk, 2004

Wykres 11 Użytki rolne w gminie Pasłęk na tle innych gmin w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

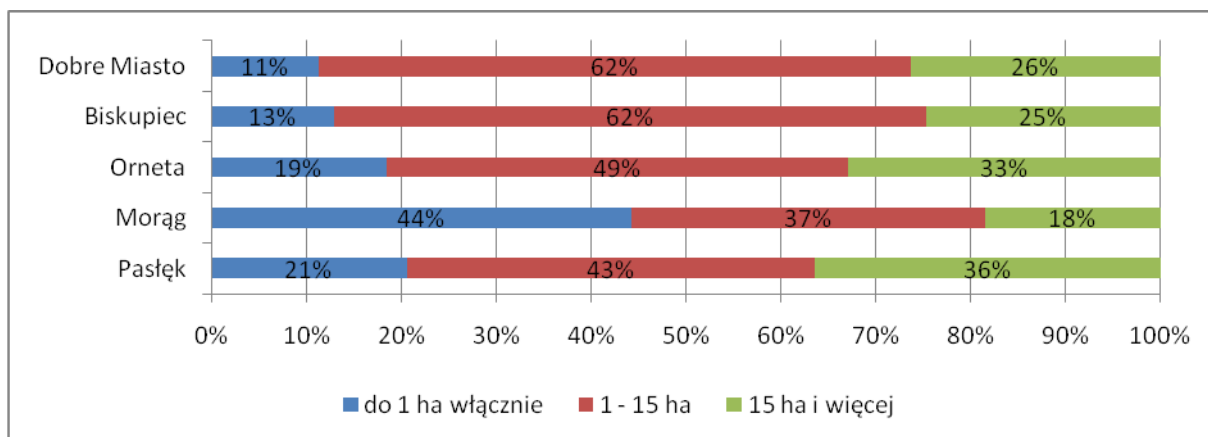
Według danych ostatniego Powszechnego Spisu Rolnego 2010 (PSR 2010) powierzchnia gospodarstw rolnych w gminie Pasłęk wynosi ogółem 17914,99 ha. Liczba gospodarstw wynosi 698, w tym 569 gospodarstw prowadzących działalność rolniczą.

Odnosząc te dane do wyniku Powszechnego Spisu Rolnego w 2002 roku, w którym odnotowano na terenie gminy 1123 gospodarstw rolnych, należy zauważyć, że na przestrzeni 8 lat zlikwidowano 62% gospodarstw rolnych. Powierzchnia gospodarstw rolnych w 2002 wynosiła 19753,93 ha, co oznacza, że do 2010 roku uległa zmniejszeniu o 9%.

W porównaniu do innych analizowanych gmin Pasłęk posiada korzystną strukturę wielkości gospodarstw rolnych. Gospodarstwa posiadające więcej niż 15 ha ziemi stanowią 36% (w pozostałych gminach od 18% do 33%). Mniejsze gospodarstwa wielkości 1-15 ha stanowią 43%, gospodarstwa do 1 ha 21%.

Wykres 12   **Struktura wielkości gospodarstw rolnych w wybranych gminach woj. warmińsko-mazurskiego wg Powszechnego Spisu Rolnego 2010**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

Wg danych Powszechnego Spisu Rolnego łączna powierzchnia zasiewów w gminie Pasłęk wynosi 10587,14 ha. Wiodącym kierunkiem produkcji rolnej w gminie jest uprawa zbóż (7527,57 ha) oraz rzepaku i rzepiku (2122,17 ha). Wśród zbóż najbardziej popularna jest uprawa pszenicy, która zajmuje 37% powierzchni zasiewów w gminie.

PODSUMOWANIE:

1. W ostatnich latach odnotowuje się pozytywne zjawisko wzrostu liczby przedsiębiorstw działających na terenie gminy Pasłęk.
2. W porównaniu do innych gmin (Morąg, Orneta, Biskupiec i Dobre Miasto) w gminie Pasłęk występuje stosunkowo duży udział firm z branży przemysłowo-budowlanej i sektora rolnictwa.
3. Na terenie gminy Pasłęk zlokalizowana jest Warmińsko-Mazurska Specjalna Strefa Ekonomiczna - Podstrefa Pasłęk, która wpływa na atrakcyjność inwestycyjną jednostki, a przez to również na jej rozwój gospodarczy.
4. Rolnictwo jest bardzo ważną gałęzią gospodarki w gminie Pasłęk.
5. Mocną stroną rolnictwa w gminie są gleby o wysokiej klasie bonitacyjnej oraz korzystna struktura wielkościowa gospodarstw rolnych.

4. Sfera społeczno-kulturowa

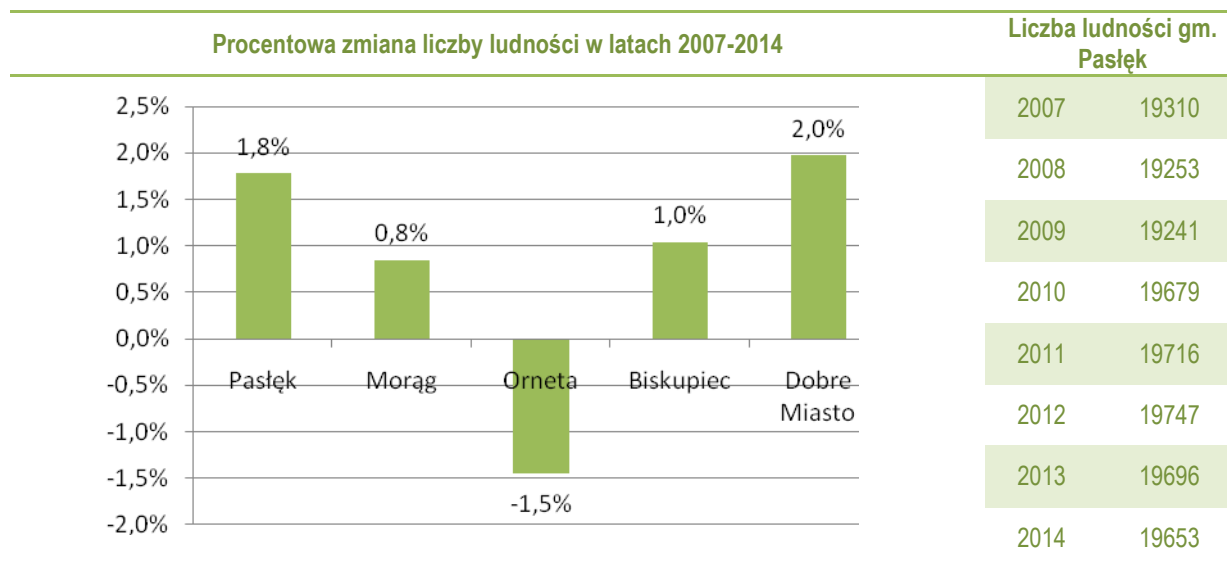
4.1 Demografia

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego gminę Pasłęk w 2014 roku zamieszkiwało 19 653 osoby, z czego w mieście 12 406 osób (63%), a na obszarze miejskim 7 247 (37%). Kobiety stanowiły 51% mieszkańców gminy. Zauważyć jednak należy, że ich udział jest większy w samym mieście (52%) niż na obszarach wiejskich (49%). Wskaźnik feminizacji, czyli ilość kobiet przypadająca na 100 mężczyzn, wynosi 104 (w mieście 108, na obszarze wiejskim 97).

Na przestrzeni ostatnich lat obserwujemy wzrost liczby ludności zamieszkującej gminę. W latach 2007-2014 liczba mieszkańców gminy Pasłęk wzrosła o 1,8% z poziomu 19 310 do 19 653 osób. Podobną dynamikę odnotowano w Dobrym Mieście (2%). W Morągu i Biskupcu zanotowana 1% wzrost. Tendencję zwiększania się liczby ludności zauważamy we wszystkich porównywanych jednostkach, oprócz gminy Orneta, gdzie wystąpił spadek liczby ludności o 1,5%.

Na ogólny wzrost liczby ludności w Pasłęku w latach 2007-2014 duży wpływ miał znaczny wzrost w 2010 roku, kiedy to liczba ludności wzrosła w ciągu jednego roku o 438 osób. W latach 2010-2012 dynamika wzrostu ludności nie jest już tak duża, a od 2013 roku liczba ludności gminy Pasłęk spada.

Wykres 13 Zmiana liczby ludności w latach 2007-2014 roku w wybranych jednostkach terytorialnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

Na wzrost lub zmniejszenie liczby mieszkańców jednostki terytorialnej mają wpływ dwa czynniki – przyrost naturalny oraz ruch migracyjny. W celu dokładniejszej analizy demograficznej gminy Pasłęk zbadano obydwie wspomniane wskaźniki.

Gminę Pasłęk charakteryzuje w miarę stabilny współczynnik urodzeń na 1 000 mieszkańców, wynoszący w latach 2007-2014 około 10-11. W podziale na miasto i obszar wiejski dużo korzystniej wypadają obszary wiejskie, gdzie średnio każdego roku na 1 000 mieszkańców rodzi się od 2 do 4 dzieci więcej. W przypadku wskaźnika opisującego liczbę zgonów na 1 000 mieszkańców ogólnie w gminie oscyluje on w granicach 9. Wartości wskaźników urodzeń i zgonów determinują wielkość wskaźnika przyrostu naturalnego w gminie, który w każdym z analizowanych lat był dodatni. Wyższymi wartościami wskaźnika przyrostu naturalnego charakteryzują się obszary wiejskie (oprócz lat 2010 i 2011), głównie z uwagi na większą liczbę urodzeń.

Warto wspomnieć, że w przyrost naturalny w Pasłęku w 2014 roku, wynoszący 1,6‰, jest wyższy niż średnia dla kraju (0‰) oraz województwa warmińsko-mazurskiego (0,6‰). Spośród analizowanych gmin również był najwyższy (gmina Morąg 1‰, Biskupiec 0,8‰, Dobre Miasto 1,2‰). Jedynie w gminie Orneta zanotowano ujemny przyrost naturalny wynoszący -1,4‰.

Wykres 14 Procesy demograficzne w gminie Pasłęk w latach 2007-2014

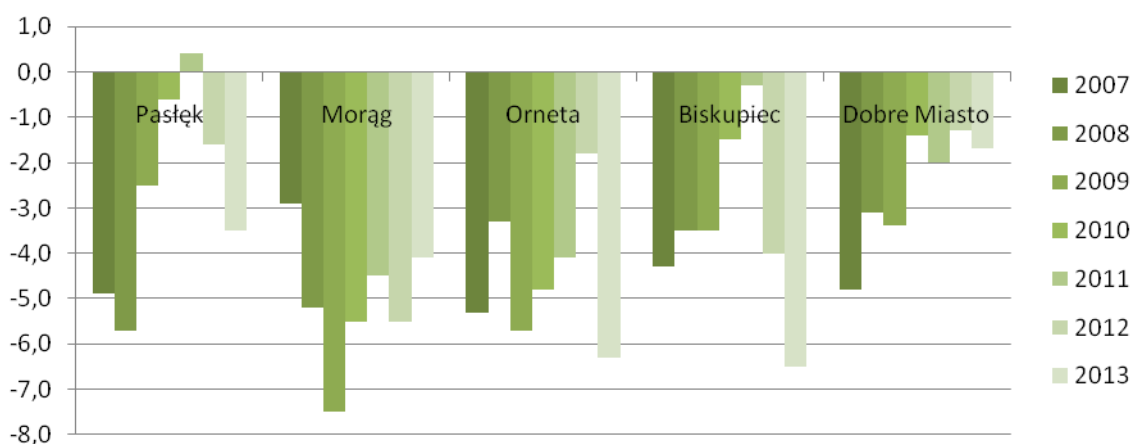
	urodzenia żywe na 1000 ludności			zgony na 1000 ludności			przyrost naturalny na 1000 ludności		
	ogółem	miasto	obszar wiejski	ogółem	miasto	obszar wiejski	ogółem	miasto	obszar wiejski
2007	11,2	10,3	12,8	9,49	8,66	10,89	1,7	1,6	1,9
2008	10,8	9,8	12,5	9,20	8,62	10,19	1,6	1,1	2,3
2009	10,7	9,8	12,3	8,93	7,91	10,64	1,8	1,9	1,7
2010	10,7	9,2	13,3	9,45	9,76	8,92	1,3	-0,6	4,4
2011	10,5	8,9	13,1	8,94	9,19	8,52	1,5	-0,2	4,5
2012	10,2	9,7	11,2	8,57	7,99	9,56	1,7	1,7	1,6
2013	10,0	9,4	11,0	9,77	9,08	10,96	0,2	0,3	0,0
2014	11,3	10,4	12,8	9,65	10,04	8,98	1,6	0,3	3,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

W latach 2007-2013 w gminie Paszék tylko raz w 2011 roku wystąpiło dodatnie saldo migracji wynoszące 0,4 na 1 000 ludności. W pozostałych latach przyjmowało ono ujemne wartości, osiągając najniższą wartość w 2008 roku. Pomimo niekorzystnych wartości dotyczących migracji gmina Paszék wypada najlepiej na tle innych gmin. Największy problem dotyczący odpływu ludności występuje w gminie Morąg. Kształtowanie się wskaźników dotyczących ruchu wędrownego przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 15 Saldo migracji na 1 000 mieszkańców w wybranych gminach w latach 2007-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

Istotną informacją dotyczącą ruchu wędrownego są kierunki imigracji i emigracji w danej jednostce. Analiza kierunków migracji w gminie Paszék została podzielona ze względu na charakter obszaru tj. na analizę migracji w mieście Paszék oraz na terenach wiejskich gminy.

W mieście Paszék zdecydowana większość ludności, która zameldowała się w 2014 roku, pochodziła z obszarów wiejskich (74% osób meldujących się w mieście). Liczba zameldowań z innych ośrodków miejskich stanowiła jedynie 21% ogólnej liczby zameldowań. Osoby, które mieszkały wcześniej za granicą stanowią najmniejszą część ludności zameldowanej w 2014 roku, która wynosiła 5%. Pod względem struktury wymeldowań z miasta Paszék podobna ilość osób, zdecydowała się przeprowadzić na inne obszary wiejskie jak do innych miast (po 45%). Wymeldowania poza granice kraju wynosiły 10% ogólnej liczby wymeldowań z miasta.

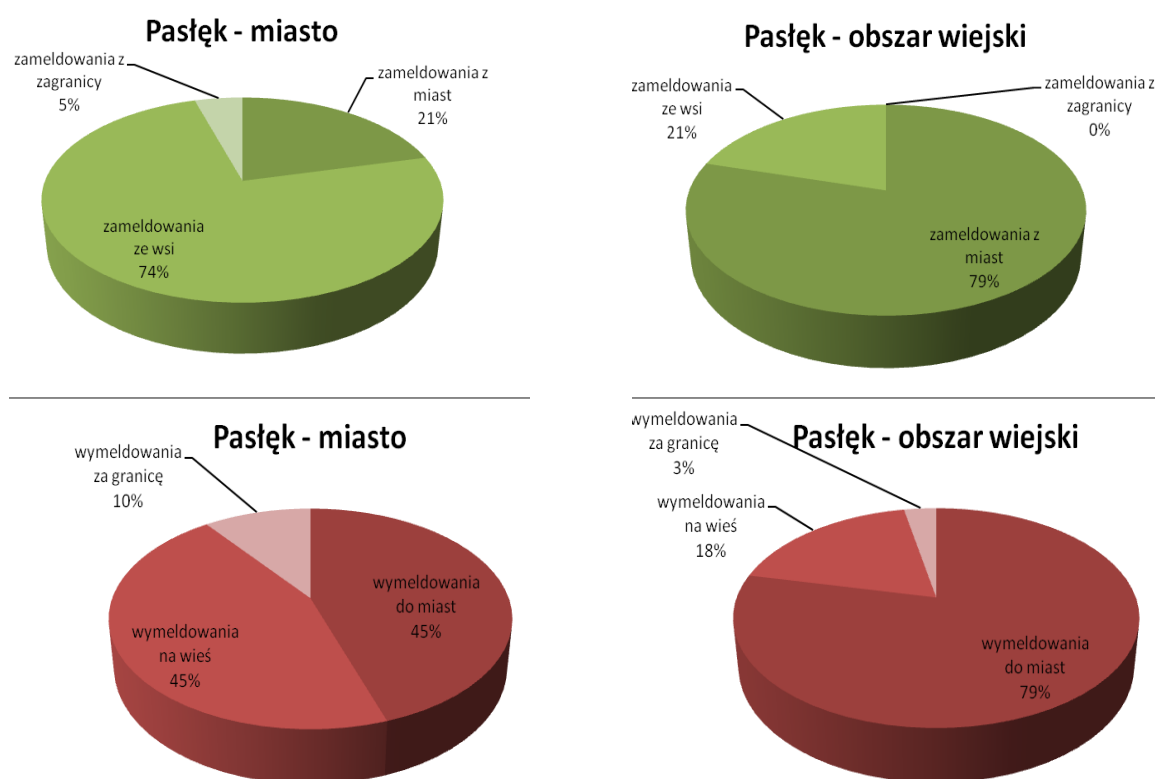
W strukturze ruchu wędrownego na terenach wiejskich gminy Paszék przeważają zameldowania z miast (79%). Pozostałe zameldowania dotyczyły ludności z innych obszarów wiejskich (21%). Ludność z terenów wiejskich, która opuściła gminę Paszék, zdecydowała się

w znacznej większości na wyprowadzkę do miasta (79%). Wymeldowania za granicę stanowiły 3% ogólnej liczby wymeldowań na terenach wiejskich.

Należy mieć na uwadze, że podane wyżej liczby obrazujące skalę migracji w mieście zostały zgromadzone na podstawie oficjalnych zameldowań/wymeldowań. Część osób, mimo zmiany miejsca zamieszkania, nie zgłasza tego faktu we właściwym urzędzie miasta lub gminy. W związku z tym rzeczywisty rozmiar problemu może okazać się dużo poważniejszy.

Wykres 16 Struktura migracji ze względu na kierunek w gminie Pasłęk w 2014 roku (w podziale na miasto i obszary wiejskie)

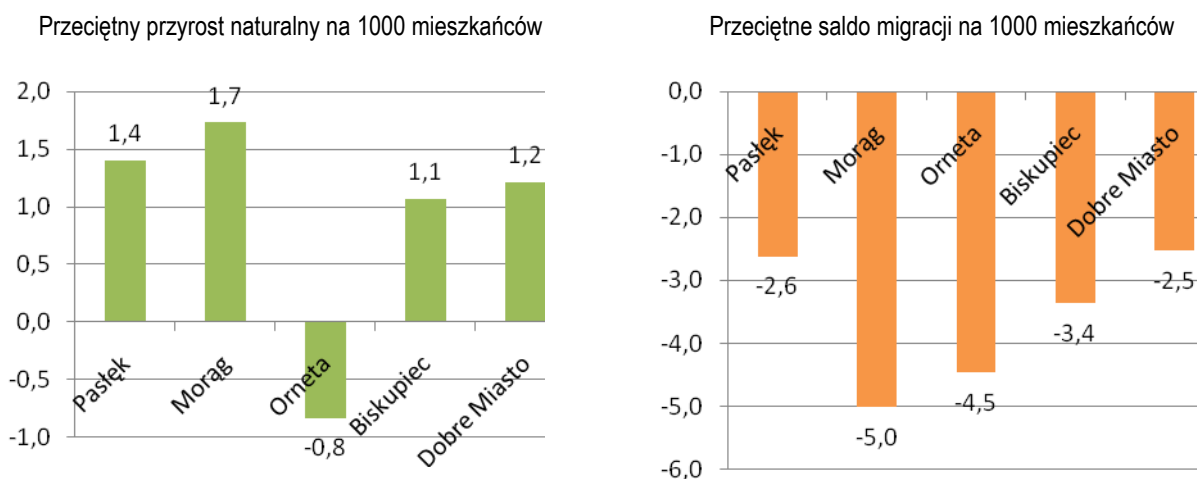
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

Podsumowując ruch naturalny i wędrownkowy w latach 2007-2013 w wybranych gminach posłużono się wartościami średnimi w analizowanych latach, przedstawionych na poniższym wykresie. Pod względem średnich wartości wskaźnika przyrostu naturalnego najwyższe wartości osiągnęła gmina Morąg (1,7). Gmina Pasłęk, ze średnią wartością 1,4, była następną z kolei. Jediną gminą, w której wystąpił ujemny przyrost naturalny była Orneta.

Średnie wartości wskaźnika salda migracji w latach 2007-2013 były podobne w gminach Paszów (-2,6) oraz Dobre Miasto (-2,5). W pozostałych gminach wskaźniki były znacznie bardziej niekorzystne.

Wykres 17   **Przeciętny przyrost naturalny na 1000 mieszkańców oraz przeciętne saldo migracji na 1000 mieszkańców w wybranych gminach województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2006-2013**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

Analiza struktury ludności według ekonomicznych grup wieku oraz jej zmiany w czasie pozwalają przewidzieć potrzeby mieszkańców, a przez to również zaplanować dalszy rozwój społeczno-gospodarczy jednostki terytorialnej.

W 2014 roku największą grupę w strukturze ludności stanowiły osoby w wieku produkcyjnym (64%). Kolejną pod względem liczebności była ludność w wieku przedprodukcyjnym (19%). Osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 17% ogółu społeczeństwa. W porównaniu do innych gmin struktura ta wyglądała podobnie. Jednak na tle całej Polski społeczeństwo gminy Paszów jest stosunkowo młodsze, z uwagi na większy udział ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym i mniejszy w poprodukcyjnym.

Tabela 14 Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w wybranych jednostkach terytorialnych w 2014 roku

	Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym	Udział ludności w wieku produkcyjnym	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym
	%	%	%
POLSKA	18	63	19
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	19	64	17
Powiat elbląski	20	65	15
Pasłęk	19	64	17
Morań	19	64	17
Orneta	18	64	18
Biskupiec	18	66	16
Dobre Miasto	19	64	17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

Istotne różnice ze względu na wiek występują wewnątrz samej gminy Pasłęk. Na terenach wiejskich, w porównaniu do miasta Pasłęk, większy udział w ogóle mieszkańców posiadają najmłodsze grupy wiekowe od 0 do 19 lat (obszary wiejskie 24%, miasto 20%) oraz ludność w początkowej fazie wieku produkcyjnego (obszary wiejskie 26%, miasto 23%). Proporcje te zmieniają się wśród ludności przekraczającej 35 rok życia. Grupa w wieku 35-54 lata ma większy udział w mieście (27%) niż na terenach wiejskich (26%). Różnice te pogłębiają się wśród ludności w ostatniej fazie wieku produkcyjnego 55-65 lat (miasto 16%, obszary wiejski 13%) oraz wśród ludności w wieku emerytalnym powyżej 65 roku życia (miasto 14%, obszary wiejski 11%). Wskazane wyżej liczby świadczą o znacznie młodszej strukturze wieku społeczności gminy zamieszkującej obszary wiejskie, co zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 15 Struktura wieku mieszkańców miasta i obszarów wiejskich gminy Pasłęk w 2014 roku

Jednostka	Ludność wg grup wieku									
	0-19		20-34		35-54		55-64		65+	
gmina Pasłęk	4267	22%	4659	24%	5212	27%	2939	15%	2576	13%
Pasłęk - miasto	2504	20%	2809	23%	3298	27%	2018	16%	1777	14%
Pasłęk - obszar wiejski	1763	24%	1850	26%	1914	26%	921	13%	799	11%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

Analiza udziału poszczególnych ekonomicznych grup wieku wyraźnie wskazuje na pogłębiający się w czasie proces starzenia się społeczeństwa. Od 2007 roku stale spada udział ludności w wieku przedprodukcyjnym (2007 rok – 22,1%, 2014 rok – 19,3%). Dynamika zmian ludności w wieku produkcyjnym miała charakter wzrostowy w latach 2007-2011, jednak po 2011 roku udział tej ludności zaczyna wyraźnie spadać. Największe zmiany dotyczą ludności w wieku poprodukcyjnym, której udział analizowanych latów wzrósł o 18%.

Tabela 16   **Struktura ludności gminy Pasłęk w latach 2007-2014**

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Dynamika 2007=100
udział ludności w wieku przedprodukcyjnym [%]	22,1	21,5	20,9	20,0	19,6	19,5	19,4	19,3	87
udział ludności w wieku produkcyjnym [%]	63,9	64,2	64,6	65,4	65,5	65,2	64,6	64,1	100
udział ludności w wieku poprodukcyjnym [%]	14,0	14,3	14,4	14,6	14,9	15,4	16,0	16,5	118

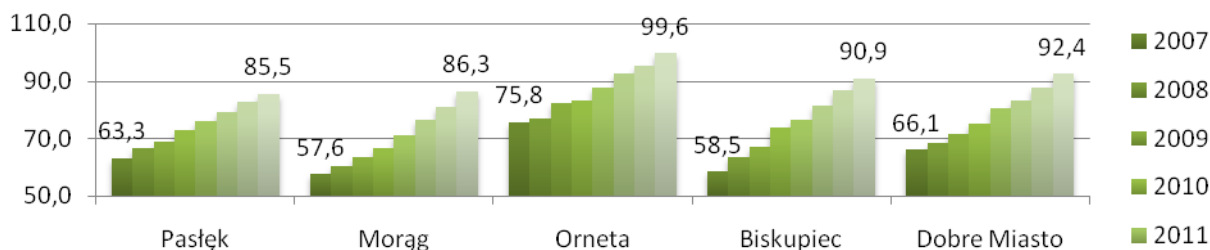
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

Na zaobserwowany proces starzenia się społeczeństwa, który zresztą jest charakterystyczny nie tylko dla gminy Pasłęk, ale całej Polski i Europy, wpływ ma szereg czynników zachodzących jednocześnie w czasie. Są to głównie zmiany postaw i zachowań prokreacyjnych, zmiany wzorców tworzenia rodziny, wydłużanie się przeciętnego wieku życia oraz odpływ młodych mieszkańców za granicę. Zmiany te stanowią poważne wyzwanie dla władz samorządowych i państwowych, ponieważ pociągają za sobą konieczność dostosowania gospodarki do starzejącej się struktury społeczeństwa. Główne obszary, które będą wymagały zwiększonego dotowania to m.in. ochrona zdrowia oraz opieka społeczna. Towarzyszyć temu będzie jednocześnie spadek wpływów do budżetu generowanych przez osoby pracujące, co negatywnie wpłynie na wydolność finansową systemów emerytalnych. Zjawisko starzenia się społeczeństwa może okazać się istotną barierą w rozwoju miast, regionów i całego kraju.

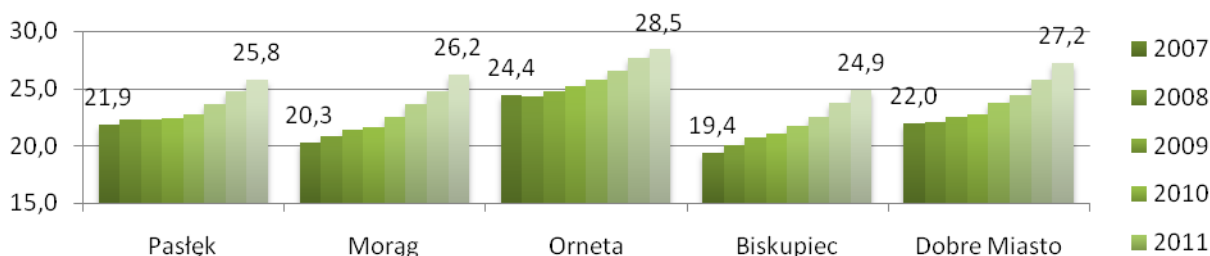
Wzrastający udział ludności w wieku poprodukcyjnym znajduje odzwierciedlenie we wskaźnikach obciążenia demograficznego. Szczególnie wskaźnik dotyczący obciążenia ludności w wieku produkcyjnym osobami w wieku poprodukcyjnym wiązać się będzie z koniecznością większego niż obecnie obciążenia osób pracujących (w tym ich dochodów) na rzecz zaspokojenia potrzeb rosnącej liczby osób opuszczających rynek pracy.

Tabela 17 Wskaźnik obciążenia demograficznego w gminie Pasłęk w latach 2007-2014

Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym

Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>**PODSUMOWANIE:**

1. W ciągu ostatnich lat (2007-2014) na terenie gminy Pasłęk liczba ludności zwiększyła się o 1,8%. Wzrost liczby ludności dotyczy zarówno terenów wiejskich i miasta.
2. Struktura płci na terenach wiejskich wskazują większy udział mężczyzn, z kolei na terenie miasta Pasłęk przeważają kobiety. Jest to typowa struktura charakterystyczna dla terenu całego kraju.
3. W gminie Pasłęk występuje dodatni przyrost naturalny. Dodatkowo jest on na wyższym poziomie niż średnia w regionie i kraju.
4. Wskaźnik opisujący liczbę urodzeń na 1000 mieszkańców jest dużo korzystniejszy na terenach wiejskich gminy niż w mieście Pasłęk.
5. Na terenie gminy występuje ujemne saldo migracji, co jest poważną barierą dla rozwoju gminy z uwagi, że dotyczy w dużej mierze młodych ludzi w wieku produkcyjnym. Jednak pomimo ujemnego salda migracji odpływ ludności z terenu gminy jest mniejszy niż w przypadku innych porównywanych gmin (Morąg, Dobrze Miasto, Biskupiec, Orneta). W strukturze wymeldowań dominują wymeldowania do

innych miast, co świadczy o większej atrakcyjności konkurencyjnych ośrodków miejskich, szczególnie większych miast (Olsztyn, Elbląg, Trójmiasto).

6. Zmiany w strukturze wieku ludności obserwowane na przestrzeni ostatnich lat wskazują na problem starzenia się społeczeństwa, co przejawia się malejącym udziałem ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz rosnącym udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym. Zjawisko to potwierdzają pogarszające się wskaźniki obciążenia demograficznego.
7. Struktura wieku mieszkańców terenów wiejskich gminy jest korzystniejsza niż w mieście z uwagi na większy udział ludności w młodszych grupach wiekowych tj. 0-19 lat oraz 20-34 lat.

4.2 Oświata i wychowanie

W ostatnich kilkunastu latach wzrasta rola kapitału ludzkiego jako czynnika wpływającego na rozwój społeczno-gospodarczy jednostki terytorialnej. Jego poziom jest kształtowany już od najwcześniejszych lat szkolnych. Poziom i dostępność edukacji na odpowiednim poziomie wpływa na jakość życia w mieście i uatrakcyjnia jego wizerunek wśród mieszkańców.

Wychowanie przedszkolne

Gmina Pasłęk jest organem prowadzącym dwóch przedszkoli:

- Przedszkole Samorządowe Nr 1,
- Przedszkole Samorządowe Nr2.

Obydwa przedszkola znajdują się na terenie miasta Pasłęk. Dodatkowo we wsiach Zielonka Pasłęcka oraz Rogajny znajdują się oddziały przedszkolne utworzone przy szkołach podstawowych. W 2013 roku utworzonych zostało łącznie 350 miejsc przedszkolnych dla najmłodszych dzieci.

Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym zwiększa się corocznie i w 2013 roku wynosiła 387. W stosunku do 2007 roku liczba ta wrosła o 42%. Na przestrzeni ostatnich lat zauważamy bardzo pozytywne zjawisko dynamicznego wzrostu udziału dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym. W 2013 roku 55% wszystkich dzieci w wieku 3-5 lat z terenu całej gminy uczęszczało do przedszkoli, co jest wskaźnikiem niższym niż średni dla kraju (74%) i regionu (65%). Pomiedzy tym wskaźnikiem w mieście i na obszarach wiejskich występują bardzo duże dysproporcje. W mieście Pasłęk aż 92% dzieci było posyłanych do przedszkoli (ponad dwukrotny wzrost od 2007 roku), jednak z terenów wiejskich jedynie 9%.

W porównaniu do innych miast Pasłęk wypada bardzo dobrze, bo jedynie w mieście Biskupiec wskaźnik był korzystniejszy i wynosił 126%⁶. Jednak na terenach wiejskich gminy Pasłęk wychowanie przedszkolne jest bardzo mało powszechne (jedynie 9%) i wypada bardzo niekorzystnie na tle innych obszarów wiejskich analizowanych gmin (Morąg 21%, Orneta 20%, Biskupiec 30%, Dobre Miasto 26%).

Wykres 18 Odsetek dzieci w wieku 3 – 5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w gminie Pasłęk w 2013 roku na tle porównywanych jednostek terytorialnych

Jednostka terytorialna	odsetek dzieci w wieku 3 - 5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym [%]							Dynamika 2007=100
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
POLSKA	47	53	60	63	69	70	74	157
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	37	44	48	52	60	60	65	176
Pasłęk - miasto	43	43	59	62	71	93	92	214
Pasłęk - obszar wiejski	1	1	6	3	14	10	9	900
Morąg - miasto	56	62	74	79	84	81	83	148
Morąg - obszar wiejski	1	2	14	17	19	26	21	2100
Orneta – miasto	57	66	75	68	70	67	79	139
Orneta - obszar wiejski	2	7	9	8	21	20	20	1000
Biskupiec – miasto	67	74	87	84	104	109	126	188
Biskupiec - obszar wiejski	2	18	21	27	32	33	30	1500
Dobre Miasto – miasto	41	53	57	69	79	83	82	200
Dobre Miasto - obszar wiejski	1	0	9	13	19	18	26	2600

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

Obydwa przedszkola posiadają bardzo dobre warunki lokalowe. Posiadają w pełni wyposażone place zabaw przeznaczone dla poszczególnych grup wiekowych. Odpowiednio przystosowane do pracy z dziećmi sale do zajęć i sale gimnastyczne zapewniają prawidłowy rozwój najmłodszych dzieci. Teren przedszkoli jest ogrodzony i otoczony zielenią.

Szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne

Na terenie gminy Pasłęk edukacja na poziomie podstawowym i gimnazjalnym odbywa się w ramach działalności następujących placówek:

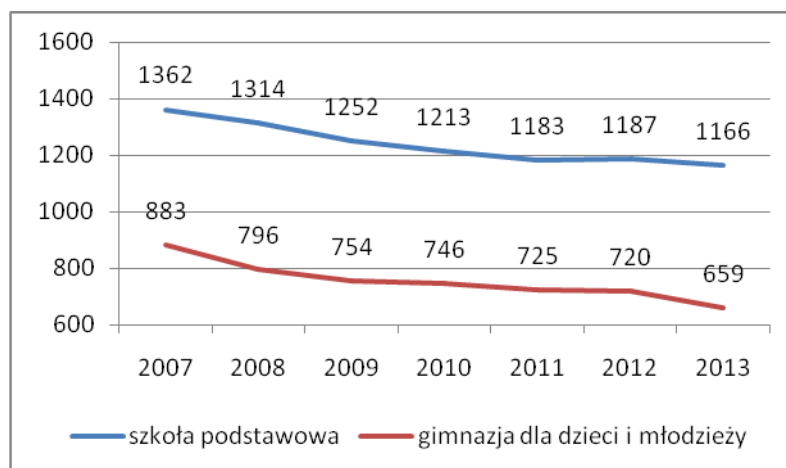
⁶ W przypadku Biskupca wskaźnik osiągnął wartość powyżej 100% z uwagi na uczęszczanie do przedszkoli na terenie Biskupca dzieci spoza samego miasta.

- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Władysława Broniewskiego w Paszoku,
- Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Rogajnach,
- Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi w Zielonce Paszowskiej,
- Szkoła Podstawowa Nr 3 im. m. jra Henryka Sucharskiego w Paszoku,
- Gimnazjum Nr 1 im. Władysława Jagiełły w Paszoku,
- Gimnazjum Nr 2 w Zespole Szkół Powszechnych w Paszoku,
- Gimnazjum dla Dorosłych w Zespole Szkół Zawodowych w Paszoku.

W 2013 roku do szkół podstawowych uczęszczało 1 166 uczniów, a do gimnazjów 659 uczniów. Na przestrzeni ostatnich lat występuje ciągły spadek liczby uczniów w szkołach gminy Paszów. W stosunku do 2007 roku liczba dzieci w szkołach podstawowych spadła o 14%, a w szkołach gimnazjalnych aż o 25%. Zmniejszająca się liczba uczniów w szkołach jest wynikiem coraz mniejszego przyrostu naturalnego. Dalsze prognozy demograficzne pozwalają sądzić, że zjawisko to będzie się pogłębiać, co doprowadzić może do likwidacji części placówek szkolnych. Łączenie oddziałów szkolnych z kolei wpłynie niekorzystnie na dostępność usług edukacyjnych i jakość nauczania.

Wykres 19 Zmiana liczby uczniów uczęszczających do szkół podstawowych i gimnazjalnych w gminie Paszów w latach 2007-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

W gminie Paszów na 1 oddział szkolny w szkole podstawowej przypada 21,2 uczniów, a w gimnazjach 25,3 uczniów. Wskaźnik dotyczący szkół podstawowych jest najwyższy w porównaniu z analizowanymi gminami, w przypadku gimnazjów jedynie w Orniecie na jeden oddział przypada większa liczba uczniów (26,4). Podobna sytuacja przedstawia się w przypadku wskaźnika dotyczącego liczby uczniów na 1 nauczyciela. Zarówno w szkołach

podstawowych, jak i gimnazjach najwyższe wskaźniki charakteryzują gminę Pasłęk (odpowiednio 16,0 i 14,2).

Tabela 18 Podstawowe dane dotyczące szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego w wybranych gminach województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

	liczba szkół	oddziały w szkołach	uczniowie	nauczyciele w przeliczeniu na etaty	liczba uczniów/1 oddział	liczba uczniów/1 nauczyciela
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży						
Pasłęk	4	55	1166	72,83	21,2	16,0
Morań	11	86	1570	109,86	18,3	14,3
Orneta	4	32	647	44,82	20,2	14,4
Biskupiec	8	67	1152	89,15	17,2	12,9
Dobre Miasto	9	49	896	70,50	18,3	12,7
gimnazja dla dzieci i młodzieży						
Pasłęk	2	26	659	46,52	25,3	14,2
Morań	3	31	741	62,39	23,9	11,9
Orneta	2	14	370	30,51	26,4	12,1
Biskupiec	5	26	570	43,55	21,9	13,1
Dobre Miasto	4	23	489	43,09	21,3	11,3

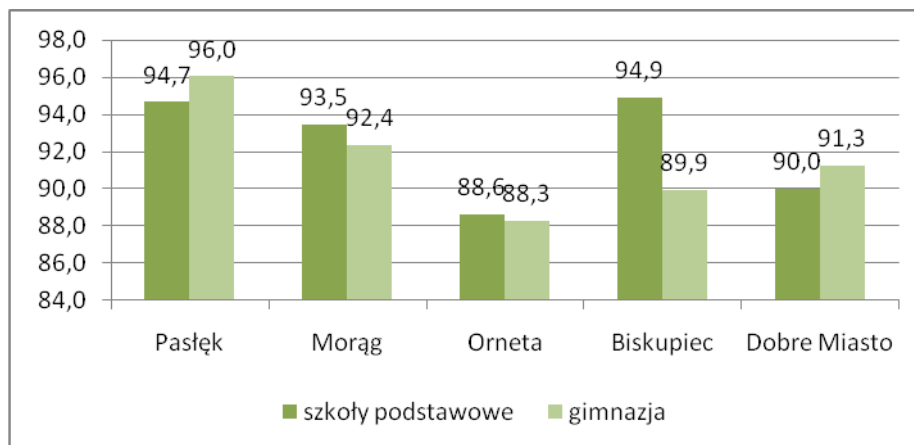
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

Współczynnik skolaryzacji, jako jeden z podstawowych wskaźników dotyczących edukacji, informuje jakie są relacje pomiędzy ilością uczniów na danym poziomie kształcenia do liczby ludności w wieku odpowiadającym temu poziomowi nauczania.

Gmina Pasłęk charakteryzuje się wysokim współczynnikiem skolaryzacji netto w szkołach podstawowych (94,7) i gimnazjach (96,0). W pozostałych gminach współczynnik przyjmuje niższe wartości, szczególnie w przypadku gminy Orneta ze współczynnikiem w szkołach podstawowych wynoszącym jedynie 88,6 oraz w gimnazjach 88,3. Niskie wskaźniki skolaryzacji wynikają z faktu absorpcji pewnej liczby dzieci i młodzieży z terenu gminy przez szkoły zlokalizowane poza obszarem tej gminy.

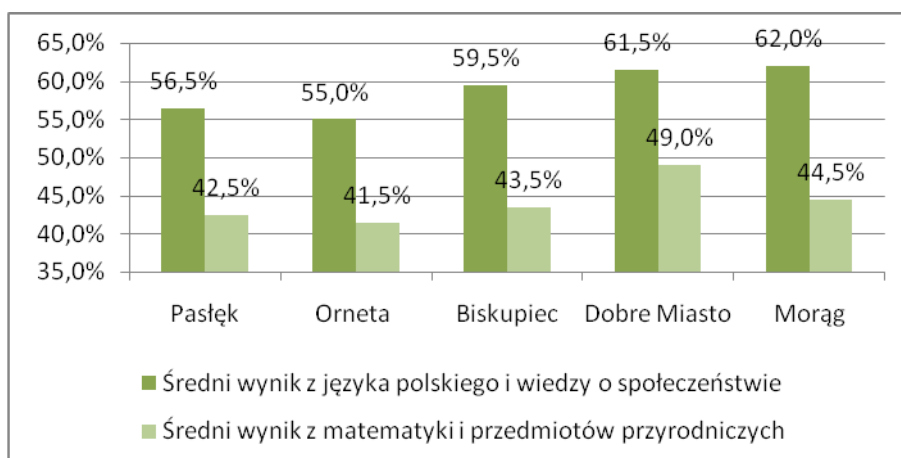
Wykres 20 Współczynnik skolaryzacji netto w szkołach podstawowych i gimnazjach w wybranych jednostkach terytorialnych w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

Cechą, która dodatkowo odzwierciedla poziom oświaty w danej jednostce jest średni wynik egzaminów kończących określony poziom nauczania. W 2013 roku uczniowie gimnazjów z terenu miasta Paszów uzyskali lepsze wyniki z części humanistycznej egzaminu (56,5%) niż z części matematyczno-przyrodniczej (42,5%). W obydwu częściach egzaminu średnie oceny w Paszówku były lepsze jedynie od wyników w gminie Orneta. W pozostałych gminach średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego były wyższe.

Wykres 21 Średnia ocena z egzaminu gimnazjalnego w części humanistycznej i matematyczno-przyrodniczej w wybranych gminach w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży <http://www.oke.lomza.pl/>

Szkolnictwo ponadgimnazjalne

W gminie Pasłęk prowadzą działalność następujące placówki oświatowe:

- Zespół Szkół w Pasłęku,
- Zespół Szkół Ekonomicznych i Technicznych w Pasłęku,
- Zespół Szkół Zawodowych w Pasłęku,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Pasłęku.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2013 roku w ramach szkolnictwa ponadgimnazjalnego kształciło się 455 uczniów w liceach ogólnokształcących, 214 uczniów w technikach zawodowych oraz 236 uczniów w zasadniczych szkołach zawodowych.

W ostatnim latach szkolnych zauważyć można było pewne tendencje malejącego zainteresowania zasadniczymi szkołami zawodowymi, które jednak gwałtownie wzrosło w roku szkolnym 2014/2015. Z drugiej strony zauważa się malejące zainteresowanie młodzieży nauką w liceum ogólnokształcącym, co przejawia się malejącą liczbą uczniów od roku szkolnego 2011/2012. Zjawisko to wynika z rosnącej popularności szkolnictwa zawodowego kosztem szkolnictwa ogólnokształcącego, które jest obserwowane na terenie całej Polski.

Licea ogólnokształcące funkcjonowały w ramach Zespołu Szkół w Pasłęku (klasy o profilu humanistycznym i bezpieczeństwo publiczne, profilu politechnicznym oraz profilu przyrodniczo-medycznym) oraz w ramach Zespołu Szkół Ekonomicznych i Technicznych w Pasłęku (kierunek obronny i pedagogiczny). W ZS funkcjonuje także liceum dla dorosłych (jedna klasa licząca w roku szkolnym 2014/2015 11 osób).

Technika zawodowe prowadzone były w ZS w Pasłęku (kształcącym w zawodach technik hotelarstwa i technik logistyki) oraz w ZSEiT w Pasłęku (kształcącym w zawodach technik ekonomista, technik organizacji usług gastronomicznych, technik żywienia i usług gastronomicznych oraz technik agrobiznesu).

ZS w Pasłęku ściśle współpracuje z Komendą Miejską Policji w Elblągu, Politechniką Gdańską w Gdańsku oraz z Uniwersytetem III Wieku w Pasłęku. ZSEiT w Pasłęku efektywnie realizuje współpracę z: Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Elblągu, 9. Brygadą Kawalerii Pancerniej im. Króla Stefana Batorego w Elblągu, Akademią Obrony Narodowej w Warszawie, firmą Sery ICC Pasłęk w Pasłęku oraz Uniwersytetem III Wieku w Pasłęku.

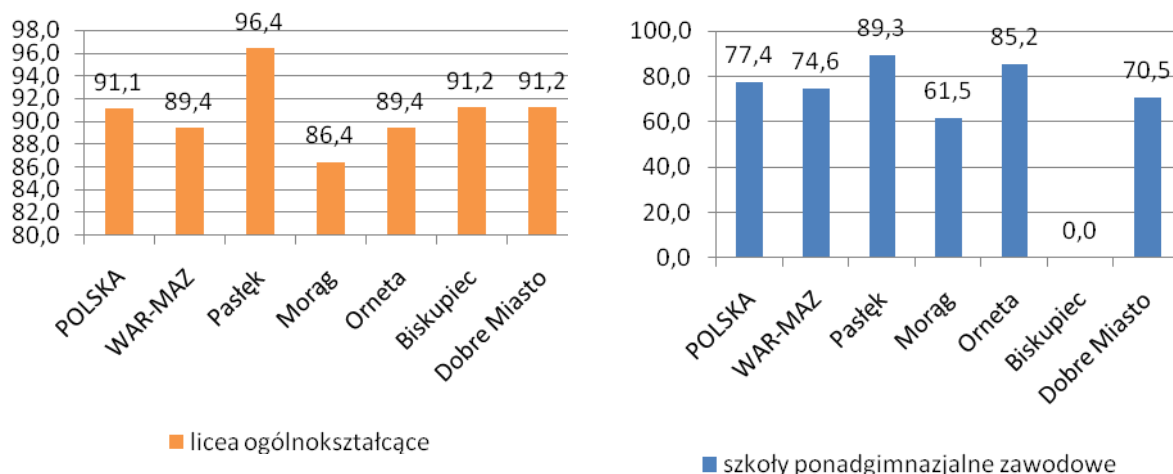
Zasadnicze szkoły zawodowe prowadzone są w ramach ZS w Pasłęku, ZSEiT w Pasłęku. Ponadto w Zespole Szkół Zawodowych w Pasłęku funkcjonowała Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla Dorosłych, która do roku 2013/2014 prowadziła kształcenie w zawodach murarz i stolarz.

Poziom szkolnictwa ponadgimnazjalnego został zbadany za pomocą analizy zdawalności egzaminów maturalnych, która wykazała, że zdawalność w pasłęckich szkołach jest dużo wyższa niż w innych porównywanych gminach. Jest też znacznie lepsza niż średnia zdawalność egzaminów maturalnych w Polsce i województwie warmińsko-mazurskim. Świadczy to o bardzo dobrym poziomie nauczania w liceach ogólnokształcących i technicach znajdujących się na terenie miasta Pasłęk.

Wykres 22 Zdawalność egzaminów maturalnych w szkołach ponadgimnazjalnych w wybranych jednostkach terytorialnych w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

PODSUMOWANIE:

1. Tereny wiejskie gminy Pasłęk charakteryzują się bardzo niskim odsetkiem najmłodszych dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym.
2. Na terenie gminy systematycznie spada liczba uczniów w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, co jest konsekwencją niekorzystnych trendów demograficznych związanych ze zmniejszającym się przyrostem naturalnym.
3. W szkołach podstawowych i gimnazjalnych występują stosunkowo wysoki wskaźnik uczniów przypadających na jeden oddział szkolny oraz jednego nauczyciela.
4. Wśród młodzieży w wieku ponadgimnazjalnych zauważa się wyraźny wzrost zainteresowania nauką w szkołach technicznych i zawodowych, co przejawia się

wzrastającym udziałem uczniów w szkołach o profilu technicznym i zawodowym w stosunku do szkół ogólnokształcących.

5. Wysoki poziom nauczania w szkołach ponadgimnazjalnych, zarówno ogólnokształcących, jak ponadgimnazjalnych szkołach zawodowych, potwierdzony jest przez bardzo wysoką zdawalność egzaminów maturalnych (zdecydowanie powyżej średniej w kraju i województwie warmińsko-mazurskim).

4.3 Kultura

Krajobraz kulturowy gminy Pasłęk i główne zabytki

Na współczesny krajobraz kulturowy ziemi pasłęckiej duży wpływ ma jej historia. Miasto Pasłęk położone niegdyś w centrum krainy Pogórza (niem. Oberland) naznaczone zostało w dużej mierze dziedzictwem Prusów. Krajobraz kulturowy gminy Pasłęk określić można jako przestrzeń zabytkową, silnie nasyconą substancją o wybitnych walorach historycznych, architektonicznych i estetycznych. Podczas wielowiekowej historii gminy Pasłęk powstały cenne obiekty architektury oraz budownictwa, układy przestrzenne siedlisk osadniczych i malownicze ukształtowanie tereny będące wynikiem działalności przyrody i człowieka. Szczególną uwagę należy zwrócić na aleje wychodzące daleko poza układy osadnicze wsi i majątków, wydzielone wnętrza krajobrazowe, powstałe przede wszystkim w relacji do licznie występujących na tych terenach majątków folwarcznych i zespołów rezydencjonalnych lub wreszcie stare szlaki komunikacyjne. Odrębność i tradycje Pogórza stanowi szansę na stworzenie ciekawego produktu turystycznego. Konieczne są jednak odpowiednio zaplanowane działania zmierzające do zachowania i promocji jego krajobrazu i dziedzictwa kulturowego.

Szczególnie cenne zabytki znajdujące się na terenie gminy Pasłęk zostały wpisane do rejestru zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Obecnie w rejestrze znajduje się 50 zabytków nieruchomych. Są to:

1. Na terenie miasta Pasłęk:

- na terenie Starego Miasta - miasto lokacyjne w granicach murów obronnych, mury obronne z Bramą Kamienną i Młyńską, zamek, ratusz i kościół p.w. Św. Bartłomieja, kamienice przy ul. Dąbrowskiego i B. Chrobrego oraz budynek magazynowy przy ul. Firleja,
- na Młyńskim Przedmieściu przy ul. Osińskiego i Augusta Steffena - kamienice, kościół p.w. Narodzenia Najświętszej Marii, wieża wodociągowa,
- kościół p.w. Św. Jerzego przy ul. Boh. Westerplatte,

- cmentarz żydowski przy ul. Wojska Polskiego.

2. Na terenach wiejskich:

- w Kwitajnach zespół pałacowo parkowy z układem wodnym, kompozycją zieleni wysokiej i budynkiem oranżerii, zespół dawnego folwarku, zespół młyna, kościół p.w. Św. Teresy,
- w Kątach park pałacowy z rządcówką, cmentarz z aleją dojazdową,
- w Drulitach zespół pałacowo parkowy z zabudową gospodarczą starego i nowego folwarku,
- w Dargowie pozostałości parku dworskiego,
- w Anglitach i Dawidach dwory z otoczeniem,
- w Rzeczej zespół zabudowy stadniny koni z zielenią towarzyszącą,
- w Mariance Kościół wraz z cmentarzem oraz kuźnia podcieniowa,
- w Zielonce Pastęckiej wiatrak holenderski, chałupa i kościół p.w. Jana Chrzciciela wraz z cmentarzem
- chałupy i budynki mieszkalne w Stegnach, Borzynowie, Łuksztach, Marzewie.

Osobną formą ochrony krajobrazu kulturowego jest park kulturowy, który umożliwia zachowanie wyjątkowych wartości historyczno-kulturowych w jednoczesnym powiązaniu z ochroną środowiska przyrodniczego. Obecnie na terenie gminy nie występuje ta forma, jednak zgodnie z „Programem opieki nad zabytkami województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2012-2015” proponuje się utworzenie parku kulturowego we wsi Kwitajny.

Instytucje kulturalne

Główną instytucją na terenie gminy, działającą w sferze kultury, jest Pastęcki Ośrodek Kultury z siedzibą w Pasłęku. POK jest najbardziej aktywnym podmiotem w kształtowaniu życia kulturalnego mieszkańców gminy. Swoją działalność w sferze kulturowej realizuje poprzez organizację licznych wernisaży, konkursów dla dzieci i młodzieży (np. coroczny konkurs talentów), przedstawień teatralnych, festiwali muzycznych, warsztatów tanecznych, spotkań artystycznych i wiele innych. W ramach POK działalność prowadzi:

- sekcję folklorystyczną (Zespół Folklorystyczny „Pastęczanie”),
- sekcję fotograficzną,
- sekcję modelarską,
- sekcję muzyczną,
- sekcję plastyczną,
- sekcję taneczną,

- sekcję wokalną,
- grupę teatralną,

Funkcjonująca przy Pasłęckim Ośrodku Kultury Świetlica „Promyk” zajmuje się organizacją czasu wolnego dla najmłodszych mieszkańców gminy. Organizuje ona liczne spotkania, zajęcia, pikniki integracyjne, wyjazdy mające na celu rozwój i kształtowanie osobowości dzieci i młodzieży. Świetlica funkcjonuje od stycznia 1999 roku. Jest placówką wsparcia dziennego przeznaczoną dla 30 dzieci ze szkoły podstawowej oraz młodzieży gimnazjalnej. Prowadzi ona działalność opiekuńczo-wychowawczą i profilaktyczną na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych z problemem alkoholowym oraz zagrożonych patologią. Świetlica stwarza warunki do spokojnej nauki, pomaga w rozwijaniu zainteresowań i kształtowaniu właściwych postaw społecznych.

W ramach POK działa kino, które w 2011 roku zostało gruntownie odremontowane. Nowa sala kinowo-widowiskowa pomieści 220 osób - 152 na sali głównej, 68 na balkonie. W 2014 roku kino odwiedziło łącznie 10 251 widzów i wyświetlono 390 seansów.

Oprócz sali kinowej w POK znajduje się również powstałe w 2015 roku studio muzyczne. Głównym urządzeniem do obróbki dźwięku jest profesjonalny komputer i program muzyczny. Sprzęt, w który wyposażone zostało studio muzyczne wykorzystane jest do prób i nagrań. Udostępnienie profesjonalnego sprzętu muzycznego daje możliwość realizacji artystycznej mieszkańcom gminy, a przede wszystkim młodzieży.

Pasłęcki Ośrodek Kultury posiada również filię w Zielonce Pasłęckiej. Prowadzone są tam stałe zajęcia edukacyjne (amatorski ruch teatralny, zajęcia plastyczne i wokalne). Filia ponadto współpracuje z sołectwem i Szkołą Podstawową w organizowanych imprezach rodzinnych, plenerowych, wynajmuje salę na imprezy okolicznościowe oraz wspiera działalność orkiestr dętych.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w gminie Pasłęk w 2013 roku instytucje kultury zorganizowały łącznie 63 imprezy, które zgromadziły łącznie 14 720 widzów. W odniesieniu do liczby mieszkańców gminy liczba zorganizowanych imprez jest niższa niż w pozostałych porównywanych gminach. W Pasłęku na 10 000 mieszkańców zorganizowano średnio 32 imprezy, podczas gdy w gminie Morąg - 46 imprez, Orneta - 48, Biskupiec - 34 i Dobre Miasto – aż 64. Pomimo stosunkowo małej liczby imprez organizowanych w gminie Pasłęk, pod względem liczby widzów Pasłęk wypada dużo korzystniej. Liczba widzów na 10 000 mieszkańców wynosiła 7 474 i była wyższa niż w Orniecie (4 126) i Morągu (6 232). Bardzo wysokim wskaźnikiem pochwalić się może gmina Dobre Miasto, w której na 10 000 mieszkańców przypada 12 553 uczestników zorganizowanych imprez.

Należy zwrócić również uwagę, że zgodnie z danymi GUS gmina Pasłęk jest aktywnym organizatorem imprez masowych. W 2013 roku na jej terenie odbyło się 9 takich imprez (5 imprez artystyczno-rozrywkowych i 4 imprezy sportowe), w których wzięło udział 9 000 widzów. W pozostałych porównywanych gminach jedynie w Ornecie również były organizowane takie wydarzenie, jednak było ich tylko 2 i zgromadziły 4 800 widzów (czyli o połowę mniej niż w gminie Pasłęk).

Tabela 19 Imprezy organizowane na terenie wybranych gmin województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

Jednostka	Imprezy organizowane przez domy, ośrodki kultury, kluby i świetlice				Imprezy masowe	
	Liczba imprez	Liczba widzów	Liczba imprez na 10000 ludności	liczba widzów na 10000 ludności	Liczba imprez masowych	Liczba uczestników imprez masowych
Pasłęk	63	14720	32	7474	9	9000
Morań	116	15560	46	6232	-	-
Orneta	60	5120	48	4126	2	4800
Biskupiec	66	19050	34	9929	-	-
Dobre Miasto	104	20310	64	12553	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

Istotną rolę w kształtowaniu działalności kulturalnej i oświatowej w gminie Pasłęk pełni również Biblioteka Publiczna w Pasłęku wraz z filiami w Rogajnach i Zielonce Pasłęckiej, które są jednostką organizacyjną Urzędu Miejskiego w Pasłęku. Oprócz ww. na terenie miasta Pasłęk posiada swoją filię Warmińsko-Mazurska Biblioteka Pedagogiczna w Elblągu. Biblioteka Publiczna w Pasłęku prowadzi aktywną działalność kulturalną nie tylko w sferze czytelnictwa. Organizowane są tam między innymi liczne warsztaty, spotkania autorskie, spektakle teatralne, zajęcia i wykłady dla dzieci i seniorów. Wśród wydarzeń organizowanych przez bibliotekę należy wymienić cykliczne spektakle teatralne "Teatr przy stoliku", spotkania Dyskusyjnego Klubu Książek, spotkania dla seniorów w ramach akcji e-motywacja oraz prowadzenie zajęć dla najmłodszych w ramach działalności Klubu Malucha. W ramach biblioteki działa również Izba Historyczna, gdzie zgromadzone są eksponaty związane z historią miasta. Dodatkowo w bibliotece znajduje się 21 stanowisk komputerowych

z dostępem do Internetu. Stanowiska są udostępniane użytkownikom nieodpłatnie (rocznie ze stanowisk komputerowych korzysta ponad 7,5 tys. użytkowników).

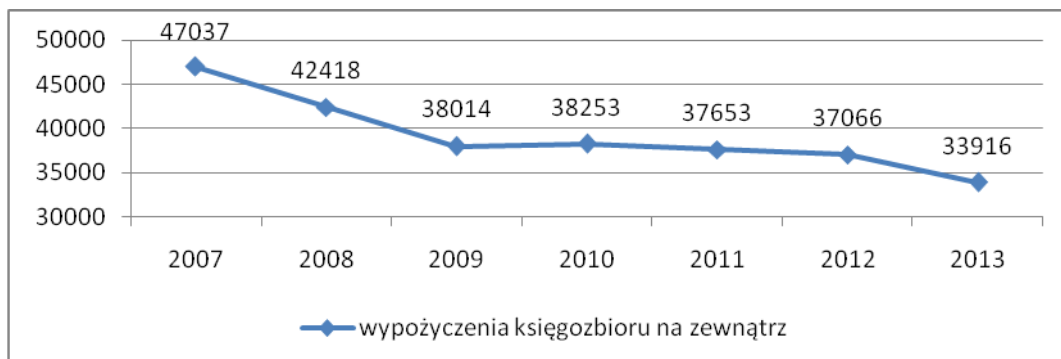
Gmina Pasłęk posiada bardzo duży księgozbiór zgromadzony w bibliotekach. Na 10 000 mieszkańców przypada aż 4 388 wolumenów. Wskaźnik ten w pozostałych gminach oraz w województwie warmińsko-mazurskim i Polsce jest znacznie niższy. Duże zbiory pasłęckich bibliotek nie przekładają się niestety na liczbę czytelników oraz liczbę wypożyczeń. Pod względem liczby czytelników na 10 000 mieszkańców jedynie w Dobrym Mieście wskaźnik ten jest niższy (gmina Pasłęk 121, gmina Dobre Miasto 119). W pozostałych jednostkach czytelnictwo jest znacznie bardziej rozpowszechnione. Również pod względem liczby wypożyczeń gmina Pasłęk zajmuje ostatnie miejsce, gdzie średnio 1 czytelnik wypożyczył w 2013 roku 14,2 wolumenów. Najwięcej wypożyczeń na 1 czytelnika wystąpiło w gminie Orneta (21 wolumenów/1 czytelnika).

Tabela 20 Wskaźniki dotyczące bibliotek i czytelnictwa na terenie wybranych gmin w 2013 roku

Jednostka terytorialna	księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach
	wol.	osoba	wol.
POLSKA	3402	167	18,5
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	3257	148	20,1
Pasłęk	4388	121	14,2
Morąg	2559	211	15,2
Orneta	4215	125	21,0
Biskupiec	3260	171	16,1
Dobre Miasto	2133	119	17,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

Niepokojące zjawisko dotyczące czytelnictwa w gminie Pasłęk potwierdzają dane dotyczące liczby wypożyczeń w ostatnich latach. W okresie od 2007 do 2013 roku liczba wypożyczeń spadła 28%.

Wykres 23 Wypożyczenia księgozbiorów gminy Pasłęk w latach 2007-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

Mimo stosunkowo niskiego wskaźnika czytelnictwa, rośnie liczba odwiedzin w bibliotekach. Zgodnie z danymi Biblioteki Publicznej w Pasłęku liczba odwiedzin w roku 2013 roku wynosiła ponad 42 tys. , w 2014 – ponad 52 tys., w 2015 - ponad 54 tys., co świadczy o zainteresowaniu mieszkańców ofertą kulturalną biblioteki.

PODSUMOWANIE:

1. Gmina Pasłęk posiada cenne walory historyczne, które stanowią szansę na stworzenie ciekawego produktu turystycznego.
2. W ostatnich latach rozwinęła się infrastruktura kulturalna (m.in. modernizacja kina, stworzenie studia nagrań).
3. Pomimo stosunkowo niedużej liczby organizowanych imprez, przyciągają one dużą liczbę uczestników, co świadczy o atrakcyjności organizowanych wydarzeń.
4. Niekorzystnym zjawiskiem jest mała popularność czytelnictwa w gminie, co przejawia się małą przeciętną liczbą wypożyczeń na jednego czytelnika i systematycznym spadkiem ogólnej liczby wypożyczeń.

4.4 Sport i wypoczynek

Głównym podmiotem zajmującym się popularyzacją sportu wśród mieszkańców Pasłęka jest Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Pasłęku. Jest to jednostka budżetowa powołana do wykonywania zadań własnych gminy w zakresie kultury fizycznej i turystyki. MOSiR administruje obiektami sportowo-rekreacyjnymi i turystycznymi na terenie stadionu sportowego przy ul. Kraszewskiego oraz Parku Ekologicznego przy ul. Partyzantów, w obrębie

którego znajduje się obszar leśny z licznymi ścieżkami spacerowymi, jeziorko miejskie z plażami trawiastymi i placem sportowo-rekreacyjnym, pole biwakowe z parkingiem oraz zbiornik małej retencji Zakrzewko I i Zakrzewko II. Ponadto MOSiR sprawuje nadzór nad placami zabaw, boiskami sportowymi i placami rekreacyjnymi na terenie gminy Pasłęk. W 2014 roku oddano do użytkowania Park Rekreacyjno-Edukacyjny na Placu Tysiąclecia.

W sezonie letnim w obrębie Parku Ekologicznego czynne jest strzeżone kąpielisko, wyposażone w urządzenia na placu zabaw, boisko do siatkówki, stoły do tenisa, stoły do gry w szachy, na bazie których organizowane były liczne turnieje o Puchar Burmistrza Pasłęka. Na terenie Parku istnieje również możliwość skorzystania z rekreacyjnej jazdy konnej (we współpracy z Młodzieżowym Klubem Jeździeckim NENIA).

Ważnym obiektem na mapie miasta jest rozbudowany i zmodernizowany w 2012 roku stadion miejski. Stadion posiada bieżnię lekkoatletyczną, spełniającą wszelkie wymogi do rozgrywania imprez do rangi Mistrzostw Polski włącznie. Zmodernizowany stadion miejski w Pasłęku to wielofunkcyjny obiekt sportowy, mogący pomieścić 1450 widzów na obu trybunach. W ramach zadania powstała bieżnia, skocznia do skoku w dal i trójskoku, skocznia do skoku wzwyż, do skoku o tyczce, rzutnie do pchnięcia kulą, rzutnie do rzutu oszczepem, rzutnie do rzutu dyskiem i młotem, żelbetowe trybuny, ogrodzenie, oświetlenie. We wrześniu 2012 roku odbyły się Młodzieżowe Mistrzostwa w biegu na 10 000 m, a w roku 2013 Międzywojewódzkie Mistrzostwa Młodzików. Stadion Miejski zapewnia bardzo dobre warunki do organizowania obozów sportowych. Posiada dwie doskonałe płyty piłkarskie z zapleczem hotelowym na 26 osób.

Przy Miejskim Ośrodku Sportu i Rekreacji funkcjonuje świetlica środowiskowa „Pomost”. Jej głównym zadaniem jest stworzenie dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych bezpiecznego miejsca i organizacji czasu wolnego. Adresatami świetlicy są dzieci i młodzież z Pasłęka i okolic w wieku od 5 do 18 lat.

Dodatkowo infrastrukturę sportowo-rekreacyjną uzupełniają 4 boiska typu "Orlik" (przy Gimnazjum nr 1, przy Zespole Szkół Powszechnych, przy Szkole Podstawowej nr 2 oraz przy Zespole Szkół Ekonomicznym i Technicznych), 3 osiedlowe boiska wielofunkcyjne i 8 boisk sportowych na terenie sołectw gminy Pasłęk. Na terenie wielu sołectw znajdują się również place zabaw dla najmłodszych mieszkańców.

Na terenie gminy zlokalizowany jest także kompleks Sand Valley Golf & Country Club, który powstał w latach 2006-2009. Jest to 18-sto dołkowe pole golfowe wraz z akademią golfa. Powstanie obiektów, na którym można uprawiać jeden z najbardziej prestiżowych sportów przyczynia się do coraz większej rozpoznawalności gminy nie tylko wśród mieszkańców województwa, ale i całej Polski.

4.5 Turystyka

Na atrakcyjność turystyczną gminy Pasłęk mają wpływ zróżnicowane czynniki. Są to zarówno zasoby przyrodnicze, jak i unikalne zasoby antropogeniczne.

Zabytkiem o skali krajowej jest bez wątpienia znajdujący się w południowo-zachodniej części gminy Kanał Elbląski. Walory przyrodnicze okolicy oraz unikatowość pochylni Kanału sprawiają, że stanowi on jedną z głównych wizytówek regionu. Kanał został zbudowany wg projektu inż. I. Steenke. Na 10 km odcinku, między jeziorem Drużno (na poziomie 0,3 m n.p.m.), a leżącym na wysokości 99,9 m n.p.m. jeziorem Piniewskim (wieś Awajki) dla pokonania różnic wysokości skonstruowano pochylnie, po których statki na platformach podciągane są lub opuszczane energią wody spadającej na koła. Są to pochylnie: Całuny Nowe, Jelenie, Oleśnica, Kąty, Buczyniec. Za pomocą pochylni Kanał opuszcza Żuławy Wiślane przechodząc na teren Pojezierza Ławskiego. Walory kulturowe i oryginalność urządzeń służących do przemieszczania statków łącznie z kanałem zdecydowały, że strefa ta uznana została za Obszar Chronionego Krajobrazu Kanału Ostródzko-Elbląskiego.

Kolejną atrakcją dla turystów i mieszkańców Pasłęka jest Park Ekologiczny im. Stanisława Pankalli w dolinie rzeki Wąskiej. Na terenie Parku znajduje się kąpielisko, pole namiotowe oraz zagospodarowane tereny spacerowe. Rozsądna ingerencja człowieka sprawiła, że naturalne piękno tego terenu doskonale współgra z wkomponowanymi w przyrodę urządzeniami, służącymi do zapewnienia wypoczynku i edukacji ekologicznej. Z Parkiem Ekologicznym powiązane są trzy trasy spacerowe, które przebiegają przez stare miasto, park, strzelnicę w Gołąbkach i pola golfowe. Park Ekologiczny jest atrakcyjnym miejscem dla codziennego wypoczynku mieszkańców a także dla turystyki świątecznej i weekendowej, choćby ze względu na istniejące kąpielisko, jak i planowaną rozbudowę zbiorników wodnych na rzece Wąskiej. Park Ekologiczny leży w obszarze chronionego krajobrazu.

Miasto Pasłęk i okolice charakteryzują się atrakcyjnym, dobrze zachowanym krajobrazem kulturowym, na ukształtowanie którego bardzo duży wpływ miała historyczna kraina Pogórza (niem. Oberlad). Głównymi elementami tego krajobrazu jest zabytkowe Stare Miasto w Pasłęku oraz wyróżniające się zespoły dworsko-parkowe na terenach wiejskich w Kwitajnach, Drulitach i Dawidach, zabytkowe układy ruralistyczne wsi Aniołowo, Marianka i Zielonka Pasłęcka. Zachowanie i odtworzenie dziedzictwa kulturowego, jakim jest krajobraz i zabytki Pogórza powinno być podstawą tworzenia unikalnego produktu turystycznego gminy Pasłęk, który jest historycznym centrum krainy.

Istotnym czynnikiem rozwoju tzw. turystyki kwalifikowalnej na terenie gminy jest renomowana stadnina koni we wsi Rieczna. Od początku swojego istnienia na terenie

Stadniny wyhodowanych zostało wiele najstawniejszych okazów koni sportowych. Poza działalnością hodowlaną stadnina oferuje pełen zakres usług o charakterze rekreacyjno-sportowym związanych z jazdą konną. Co roku organizowane są różnego rodzaju imprezy sportowe: zawody konne w skokach przez przeszkody, przejażdżki bryczkami, kuligi, ogniska oraz biegi św. Huberta. Poza tym stadnina posiada zabytkowe zbiory pojazdów udostępnione dla zwiedzających.

Na zwiększenie ruchu turystycznego w Pasłęku wpływ ma również zakończona w 2009 roku inwestycja budowy pola golfowego Sand Valley Golf Country Club. Pole wraz z infrastrukturą towarzyszącą, tj. zespołem hotelowo-konferencyjnym, spa, apartamentami i basenami jest coraz bardziej rozpoznawalnym miejscem wśród golfistów na mapie Polski.

Ważnym aspektem wpływającym na możliwości rozwoju turystyki aktywnej jest odpowiednia infrastruktura tras rowerowych. Przez teren gminy Pasłęk przebiegają następujące trasy rowerowe:

- międzyregionalna trasa rowerowa z Malborka, przez Rychliki, Pasłęk w kierunku Ornety,
- międzyregionalna trasa rowerowa Pasłęk –Wilczęta – Braniewo, gdzie łączy się z międzynarodową trasą rowerową Nadmorską,
- Wschodni Szlak Rowerowy Green Velo - szlak ma łącznie ok. 2000 km długości i przebiega przez obszar pięciu województw leżących we wschodniej części kraju: warmińsko-mazurskiego (420 km), podlaskiego (592 km), lubelskiego (351 km), podkarpackiego (428 km) i świętokrzyskiego (190 km). koncepcja szlaku zakłada, że będzie to najdłuższy, spójnie oznakowany szlak rowerowy w Polsce,
- żółty Szlak Pocztyliona - Elbląg - Pasłęk - Małdyty - Zalewo - Susz - Kisielice - Goryń (128,7 km),
- zielony szlak - Kanału Elbląskiego (128,9 km),
- czarny szlak - Pasłęk - Kanał Elbląski (7,4 km).

Rycina 8 Trasy rowerowe przebiegające przez gminę Pasłęk

Źródło: strona internetowa Stowarzyszenia Łączy Nas Kanał Elbląski LGD w Elblągu <http://www.kanal-elblaski-lgd.pl/>

Na terenie gminy przebiega również konny szlak Pocztyliona, który składa się z dwóch tras i prowadzi dawną trasą poczty cesarskiej - trasa nr 1: Janów - Kolonia Pilon - Aniotowo - Pasłęk - długość 22,6 km; trasa nr 2: Rieczna - Pochylnia Jelenie - Całuny - Rieczna - długość 13,3 km.

Dodatkowo przez gminę przebiega kajakowy szlak na Kanale Elbląskim. Oznakowane jest 121 km szlaku kajakowego na odcinku Elbląg – Miłomłyn – Ostróda – Stare Jabłonki i Miłomłyn – Jeziorak. Łącznie postawiono 70 tablic, w tym 21 tablic informacyjnych i 49 tablic nawigacyjno - ostrzegawczych.

Obok atrakcji turystycznych kolejnym czynnikiem rozwoju turystyki jest odpowiednio rozwinięta infrastruktura turystyczna, na którą składa się baza noclegowa oraz usługi dodatkowe np. usługi gastronomiczne.

W ostatnich latach Stowarzyszenie Łączy Nas Kanał Elbląski LGD opracowało koncepcję produktów turystycznych, z których trzy zlokalizowane są na terenie gminy Pasłęk, tj.:

- produkt turystyczny Szlakiem Pocztyliona - szlak łączy najciekawsze turystycznie miejsca znajdujące się na trasie historycznego szlaki poczty kurierskiej z Berlina do Królewca:

- trasa nr 1 - Janów, Kolonia Pilon, Aniołowo, Pasłęk - długość 22,6 km,
- trasa nr 2 - Rieczna, Pochylnia Jelenie, Pochylnia Całuny, Rieczna - długość 13,3 km;
- produkt turystyczny Statkiem Po Trawie - rejs po unikalnym Kanale Elbląskim oraz połączone z nim rajdy rowerowe i kajakowe;
- produkt turystyczny Aniołowo - produkt oparty na walorach krajobrazowych, historycznych i turystycznych wsi Aniołowo.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w 2013 roku na terenie gminy Pasłęk znajdowały się 2 obiekty, które posiadały status obiektu hotelarskiego (hotelu, motelu, pensjonatu lub innego obiektu hotelarskiego), który nadawany jest na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych. W tym czasie łączna liczba miejsc noclegowych wynosiła 91. Po 2008 roku, w którym to liczba miejsc noclegowych wynosiła 139, baza noclegowa zmniejszała się z roku na rok do poziomu jedynie 39 miejsc noclegowych. W 2012 roku znacznie zwiększyła się do poziomu 119 miejsc, by w 2013 roku znów się zmniejszyć. W porównaniu do innych gmin Pasłęk oferuje turystom mniejszą ilość miejsc noclegowych niż w gminie Dobre Miasto i Orneta. Nieznacznie więcej jest ich w Biskupcu (124). Najbardziej rozwinięto bazę noclegową posiada gmina Morąg – 282 miejsca noclegowe (w 9 obiektach), czyli ponad 3 razy więcej niż w gminie Pasłęk.

Tabela 21 Baza hotelowa w wybranych gminach województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2008-2013

	liczba obiektów						liczba miejsc noclegowych					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Pasłęk	2	2	2	1	3	2	139	83	83	39	119	91
Morąg	7	5	6	5	8	9	340	258	285	221	273	282
Orneta	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	69	69
Biskupiec	7	5	5	5	6	6	220	66	112	112	124	124
Dobre Miasto	2	1	1	1	2	1	73	22	20	20	28	20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

W 2013 roku gminę Pasłęk odwiedziło łącznie 1 028 turystów (z czego 90% to Polacy i 10% turyści zagraniczni), którym udzielono 4 175 noclegów. W związku z powyższym średnia

długość pobytu jednego turysty wyniosła ok. 4 noclegów. Porównanie gmin pod względem ruchu turystycznego wygląda podobnie do wcześniejszego porównania bazy noclegowej. W porównaniu do gminy Pasłęk mniejsza liczba turystów odwiedziła gminę Orneta (351 turystów) oraz Dobre Miasto (jedynie 137 turystów). Gminę Morąg odwiedziło najwięcej turystów (14 503), co świadczy, że jest ona najbardziej atrakcyjnym turystycznie miejscem wśród porównywanych gmin.

Tabela 22 Ruch turystyczny w wybranych gminach województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

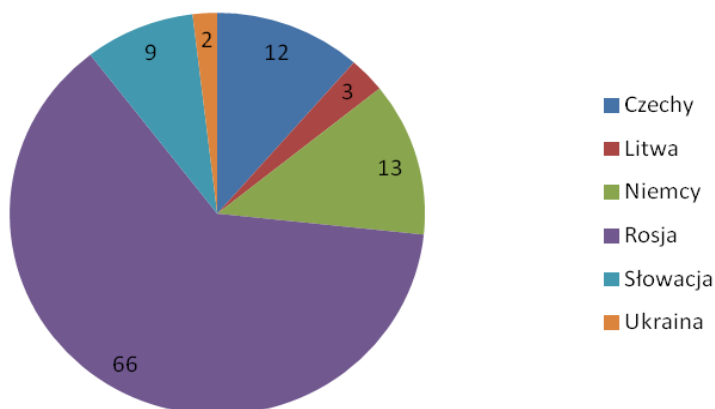
	korzystający rezydenci (Polacy)	udzielone noclegi rezydentom (Polakom)	turyści zagraniczni korzystający	udzielone noclegi turystom zagranicznym
Pasłęk	923	3800	105	375
Morąg	14170	19749	333	609
Orneta	340	3729	11	22
Biskupiec	3156	9713	496	1554
Dobre Miasto	95	387	42	162

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

Większość turystów odwiedzających gminę Pasłęk to mieszkańcy Polski. Jedynie 10% stanowią turyści zagraniczni. Struktura narodowościowa turystów zagranicznych wskazuje, że największe zainteresowanie gminą występuje wśród Rosjan (66 osób spośród 105 wszystkich turystów zagranicznych). Na drugim miejscu plasują się turyści z Niemiec (13 osób) i Czech (12 osób). Duży udział Rosjan wynika z przygranicznego położenia gminy oraz wprowadzenia tzw. małego ruchu przygranicznego z obwodem kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej.

Wykres 24 Turyści zagraniczni korzystający z noclegów w gminie Paszów w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

Do zilustrowania intensywności ruchu turystycznego w poszczególnych powiatach zastosować można następujące wskaźniki:

- funkcji turystycznej Baretje'a (relacja liczby miejsc noclegowych do liczby stałych mieszkańców),
- intensywności ruchu turystycznego według Schneidera (relacja korzystających z noclegów do liczby stałych mieszkańców),
- intensywności ruchu turystycznego według Charvata (relacja udzielonych noclegów do liczby stałych mieszkańców),
- wykorzystania pojemności noclegowej (relacja udzielonych noclegów do liczby miejsc noclegowych),

Spośród porównywanych gmin najlepiej rozwiniętą pod względem funkcji turystycznej jest gmina Morąg (0,0115), podobnie jest w przypadku wskaźnika intensywności ruchu turystycznego (0,59 i 1,69). Paszów charakteryzuje się średnimi wartościami wskaźników na tle analizowanych 5 gmin:

- wskaźnik funkcji turystycznej Baretje'a - 4. miejsce (0,026),
- wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Schneidera - 3. miejsce (0,04),
- wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Charvata - 3. miejsce (1,05),
- wskaźnik wykorzystania pojemności noclegowej - 3. miejsce (397,12).

Tabela 23   **Wskaźniki intensywności ruchu turystycznego w wybranych gminach województwa warmińsko-mazurskiego w 2014 roku**

	Wskaźnik funkcji turystycznej Baretje'a	Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Schneidera	Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Charvata	Wskaźnik wykorzystania pojemności noclegowej
Paszów	0,26	4,28	105	397
Morąg	1,15	59,20	162	141
Orneta	0,56	2,11	103	186
Biskupiec	0,63	19,28	121	191
Dobre Miasto	0,12	1,42	102	823

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

PODSUMOWANIE:

1. Gmina Paszów i okolice posiada cenne walory turystyczne takie jak bogata historia, zróżnicowany krajobraz, cenne zabytki oraz unikatowe obiekty w skali kraju takie jak Kanał Elbląski.
2. Miasto Paszów posiada atrakcyjnie zagospodarowane tereny rekreacyjne wpływające na potencjał turystyczny.
3. Na terenie gminy istnieje ciekawa infrastruktura służąca turystyce kwalifikowanej - stadnina koni w Rzeczej i pole golfowe.
4. Przez teren gminy przebiegają międzynarodowe trasy rowerowe oraz projektowane są kolejne szlaki turystyczne.
5. Pomimo potencjału turystycznego Paszów nie posiada dostatecznie rozwiniętej bazy noclegowej i usług towarzyszących.

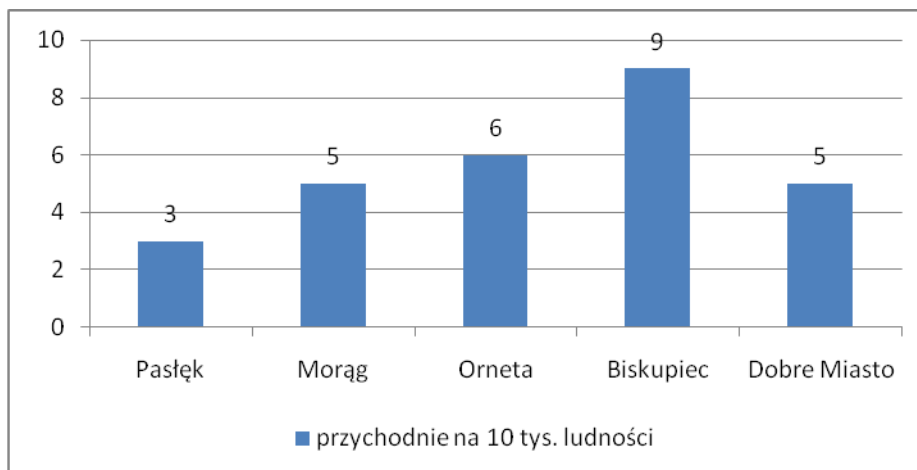
4.6 Ochrona zdrowia

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na terenie gminy Paszów w 2013 roku funkcjonowało 6 przychodni. Wskaźnik określający dostępność przychodni w gminie wynosił 3 przychodnie na 10 000 mieszkańców. Pod względem analizowanego wskaźnika gmina wypada niekorzystnie w stosunku do innych gmin, w których na 10 000 mieszkańców przypada: Morąg – 5, Orneta – 6, Biskupiec – 9, Dobre Miasto 5.

Wykres 25 Liczba przychodni przypadających na 10 tys. ludności w wybranych gminach województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

Główne zadania z zakresu ochrony zdrowia mieszkańców wypełnia Szpital Powiatowy w Pasłęku. Szpital dysponuje izbą przyjęć, 65 łózkami w oddziałach szpitalnych, 30 łózkami opieki długoterminowej, działem diagnostycznym, działem farmacji szpitalnej oraz poradniami specjalistycznymi.

W ramach szpitala działają następujące oddziały:

- Oddział chorób wewnętrznych
- Oddział chirurgii jednego dnia - chirurgia, ortopedia
- Oddział pediatriczny
- Zakład opiekuńczo – leczniczy
- Zakład rehabilitacji leczniczej

Na terenie szpitala działa pracownia usg, pracownia rtg, pracownia endoskopowa i pracownia diagnostyki kardiologicznej. Szpital dodatkowo posiada 6 poradni: Poradnia chirurgiczna, Poradnia ortopedyczna, Poradnia ginekologiczno – położnicza, Poradnia zdrowia psychicznego, Poradnia gruźlicy i chorób płuc dla dorosłych, Poradnia neurologiczna.

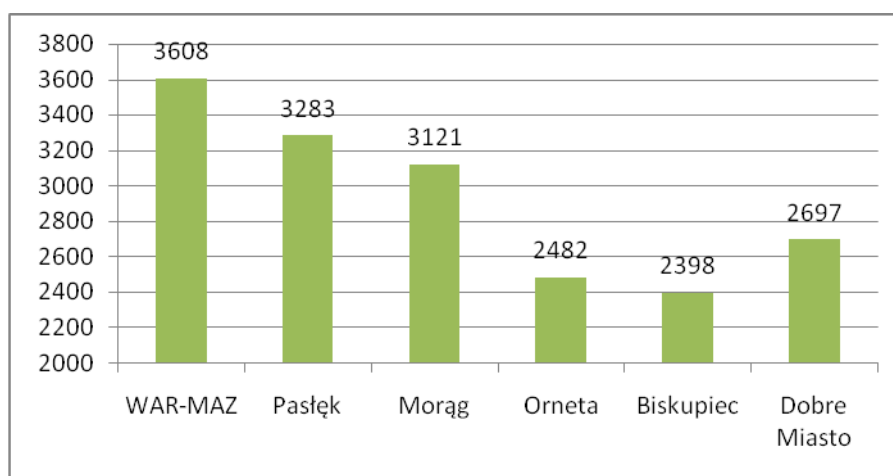
Z punktu widzenia poziomu i jakości życia mieszkańców, w zakresie ochrony zdrowia, znaczenie posiada nie tylko dostępność do obiektów stacjonarnej pomocy medycznej, lecz również do ogólnodostępnych punktów aptecznych. Pod względem poziomu dostępności do aptek, mierzonego liczbą ludności przypadającą na jeden punkt apteczny, gmina Pasłęk wypada niekorzystnie na tle innych porównywanych gmin, czego potwierdzeniem są

informacje zilustrowane na poniższym wykresie. W 2013 roku na jedną aptekę ogólnodostępną w gminie, przypadało 3 283 osoby, co stanowiło wyższą wartość niż w innych gminach. W porównaniu jednak do średniej wartości dla województwa gmina Paszów wypada lepiej.

Tabela 24 Ludność przypadająca na 1 ogólnodostępną aptekę w wybranych jednostkach terytorialnych w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

Zadania z zakresu zdrowia publicznego, zagrożeń epidemiologicznych i przeprowadzania diagnoz laboratoryjnych na terenie gminy Paszów wypełnia Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Elblągu.

4.7 Pomoc społeczna

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Paszówku jest głównym organizatorem pomocy społecznej na terenie gminy Paszów, działającym w formie jednostki budżetowej.

W roku 2014 pomocą społeczną objętych zostało 1 905 rodzin, w których pozostawało 4 567 osób. Wśród rodzin korzystających z pomocy społecznej odnotowuje się wzrost gospodarstw jednoosobowych.

Mieszkańcy wymagający specjalistycznej opieki kierowani są do Środowiskowych Domów Samopomocy różnego typu poza Paszówkiem - w Rzecznej, Przezmarku, Kwietniewie. Pracownicy MGOPS Paszów prowadzą aktywną rekrutację uczestników domu, sporządzają

wywiady środowiskowe i wydają decyzje kierujące i ustalające odpłatność. Łącznie z terenu gminy Pasłęk do środowiskowych domów samopomocy uczęszcza 71 osób (w 2013 - 36 osób). Rozkład w poszczególnych ŚDS przedstawia się następująco: ŚDS Rieczna 34 osób, ŚDS Przezmark 17 osób, ŚDS Kwietniewo 6 osób. Czas oczekiwania na umieszczenie w Środowiskowym Domu Samopomocy nie przekracza 3 miesięcy.

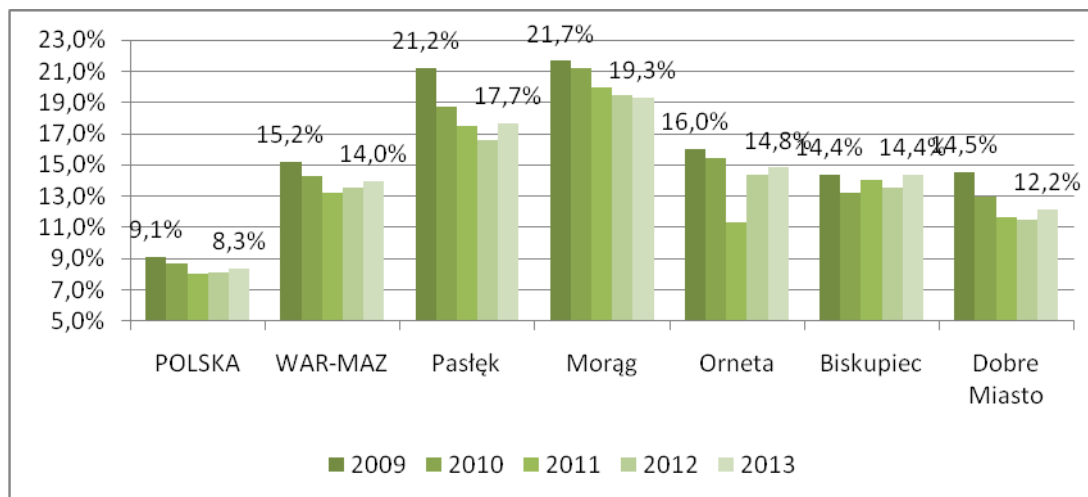
Na terenie gminy Pasłęk funkcjonują trzy placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży. Ich zadaniem jest stworzenie dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych bezpiecznego miejsca i organizacji czasu wolnego.

Jedną z organizacji pozarządowych, z którą najściślej współpracuje Ośrodek jest Pasłęckie Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie, które w ramach swojej działalności prowadzi Punkt Konsultacyjny dla osób i rodzin znajdujących się w kryzysie - w całości finansowany z budżetu gminy.

Gmina Pasłęk nie dysponuje miejscami noclegowymi dla osób bezdomnych. MGOPS w Pasłęku podpisał jednak umowy ze schroniskami i noclegowniami na terenie województwa, gdzie kierowane są osoby bezdomne. Pomimo braku miejsc noclegowych na własnym terenie, osoby bezdomne są objęte kompleksową pomocą i wsparciem.

Na terenie gminy Pasłęk nie ma mieszkania chronionego. Ustalone w gminie Pasłęk zasady wynajmowania mieszkań komunalnych i lokali socjalnych oparte są głównie na kryteriach socjalnych, co powoduje, że wyżej wymienione lokale mieszkalne są kierowane do tej samej grupy osób co mieszkania chronione.

Gmina Pasłęk charakteryzuje się stosunkowo wysokim odsetkiem osób korzystających z pomocy społecznej. Zgodnie z danymi GUS w 2013 roku było to 17,7% mieszkańców, co jest znacznie wyższym wskaźnikiem niż osiągniany w regionie (14%) oraz w Polsce (8,3%). Spośród porównywanych gmin jedynie Morąg odnotowuje wyższy niż Pasłęk odsetek wynoszący 19,3%. Zauważyć jednak trzeba znaczny spadek wskaźnika w Pasłęku, który w 2009 roku wynosił 21,2%.

Wykres 26 Odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej w wybranych gminach województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2009-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

Najczęstszą przyczyną korzystania z pomocy społecznej w Pasłęku jest ubóstwo (1402 osób w 2014 roku, z czego połowa to mieszkańcy obszarów wiejskich), bezrobocie (1039 osób), niepełnosprawność (470 osób) oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (296 osób, z czego 56% to osoby ze wsi).

Tabela 25 Liczba osób korzystających z pomocy MGOPS w Pasłęku w 2014 roku

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodziny		Liczba osób w rodzinach	
	ogółem	w tym wieś		
Ubóstwo	1402	703 (50%)	3334	
Bezrobocie	1039	481 (46%)	b.d.	
Bezdomność	21	4 (19%)	21	
Potrzeby ochrony macierzyństwa	20	7 (35%)	60	
Niepełnosprawność	470	205 (44%)	797	
Diugotrwała choroba	40	18 (45%)	75	
Bezradność w sprawach opiek-wychow. i prowadzenia gosp. dom.	293	164 (56%)	1228	
w tym	rodziny niepełne	187	94 (50%)	520
	rodziny wielodzietne	144	88 (61%)	785
	alkoholizm	84	19 (23%)	199

Źródło: Sprawozdanie z Działalności Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pasłęku za 2014 r.

Zgodnie z informacjami Ośrodka jednym z głównych problemów jest niezmienniejąca się od lat struktura świadczeniobiorców. Są to głównie osoby bezrobotne i o niskich kwalifikacjach zawodowych z bardzo ograniczoną szansą na uzyskanie pracy na wolnym rynku. Dodatkowo obserwuje się wzrostową tendencję liczby rodzin korzystających z pomocy Ośrodka składających się z osób samotnie gospodarujących, co jest efektem pogłębiającego się kryzysu w rodzinie. Pogłębia się jednocześnie problem opieki nad osobami starszymi. Na przestrzeni czterech lat udział środków gminy w opłacie za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej wzrasta. Biorąc pod uwagę tendencję starzejącego się społeczeństwa i problem wzrastającego ubóstwa należy uznać, że występuje potrzeba kompleksowego podejścia do tego problemu, który dotyczy zarówno finansowania domów pomocy społecznej, ale także rozwoju usług opiekuńczych, oferty edukacyjnej dla dorosłych, propozycji spędzania wolnego czasu i integracji społecznej.

PODSUMOWANIE:

1. Gmina Paszów charakteryzuje się stosunkowo wysokim odsetkiem osób korzystających z pomocy społecznej.
2. Wśród rodzin korzystających z pomocy społecznej odnotowuje się wzrost gospodarstw jednoosobowych.
3. Najczęstszą przyczyną korzystania z pomocy społecznej w Paszowie jest ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.
4. Jednym z głównych problemów pomocy społecznej w Paszowie jest niezmienniejąca się od lat struktura świadczeniobiorców - głównie osoby bezrobotne i o niskich kwalifikacjach.

4.8 Aktywność społeczna mieszkańców

Aktywność społeczna mieszkańców miasta ma istotne znaczenie w kształtowaniu procesów rozwojowych jednostki. Poprzez aktywną partycypację w sprawach społeczno-gospodarczych, mieszkańcy stają się partnerem dla władz samorządowych. Aktywność społeczna mieszkańców przejawia się najczęściej poprzez realizację oddolnych inicjatyw na rzecz rozwoju lokalnego. Szczególną rolę w tej kwestii spełniają organizacje pozarządowe. Zadaniem samorządu jest umożliwienie swobodnego działania tym organizacjom i umożliwienie im włączenia się do współdecydowania o rozwoju lokalnym. Ustawa z dnia 24

kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie wskazuje, że zadania publiczne mogą być realizowane przez podmioty trzeciego sektora. Zaangażowanie mieszkańców i współdziałanie wszystkich aktorów życia społeczno-gospodarczego miasta jest gwarantem harmonijnego, partnerskiego i zrównoważonego rozwoju.

Na terenie gminy Pasłęk działa 55 organizacji pozarządowych działających m.in. w obszarze sportu i kultury fizycznej, ekonomii społecznej, rekreacji, pomocy społecznej. Warmińsko-Mazurskie Stowarzyszenie Obrońców Praw Zwierząt im. Św. Franciszka z Asyżu jest jedyną organizacją posiadającą status organizacji pożytku publicznego. Poniższa tabela przedstawia wykaz organizacji pozarządowych z terenu gminy Pasłęk.

Tabela 26 Organizacje pozarządowe z terenu gminy Pasłęk

L.p.	Nazwa organizacji	Adres
1.	Klub Sportowy Polonia Pasłęk	ul. Kraszewskiego 2, 14-400 Pasłęk
2.	Koło Łowieckie Bóbr	ul. Bankowa 7, 14-400 Pasłęk
3.	Koło Łowieckie Jenot	ul. Paderewskiego 5, 14-400 Pasłęk
4.	Stowarzyszenie "PASŁĘCZANIE"	ul. Jagiełły 27
5.	Pasłęcki Klub Krótkofalowców SP2ZBN	ul. Drzymały 12,
6.	Pasłęckie Stowarzyszenie Mniejszości Niemieckiej im. Joachima Schulza	pl. Grunwaldzki 8,
7.	Stowarzyszenie Wspierające Rodziny Potrzebujące "Jutrzenka" w Pasłęku	pl. Grunwaldzki 8/209,
8.	Pasłęckie Towarzystwo Przyjaciół Kultury	pl. św. Wojciecha 5(POK),
9.	Polski Związek Pszczelarzy -Koło Terenowe "Bartnik" w Pasłęku	ul. Westerplatte 5,
10.	Polski Związek Wędkarski Koło Nr 14 w Pasłęku	ul. Augusta Steffena 59A,
11.	Stowarzyszenie "Centrum Rozwoju Ekonomicznego Pasłęka"	ul. Sprzymierzonych 14
12.	Stowarzyszenie Dobroczynne "PROMYK ISKIERKI"	ul. Limanowskiego 13
13.	Stowarzyszenie Edukacyjne Wyrównania Szans Młodzieży w Pasłęku	ul. Wojska Polskiego 36,
14.	Stowarzyszenie Miłośników Przyrody w Pasłęku	ul. Westerplatte 27/3,
15.	Stowarzyszenie na rzecz Osób z Chorobą Huntingtona w Polsce	ul. Ogrodowa 9b/3,
16.	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Wsi Aniolowo	Aniolowo 7,
17.	Szkolny Związek Sportowy	ul. Kraszewskiego 2,
18.	Towarzystwo Miłośników Pasłęka	ul. Kopernika 24 B
19.	Towarzystwo Pomocy Liceum Ogólnokształcącemu w Pasłęku	ul. Zwycięstwa 28,
20.	Towarzystwo Przyjaciół Biblioteki Publicznej w Pasłęku	pl. św. Wojciecha 5,
21.	Uczniowski Klub Sportowy GIMPAS	ul. 3 Maja 21,
22.	Uczniowski Ludowy Klub Sportowy "Agros"	ul. Wojska Polskiego 36,
23.	Związek Harcerstwa Polskiego 1 Pasłęcki Szczep Harcerski Hufiec Elbląg	ul. 3 Maja 11/1 14-400 Pasłęk
24.	Związek Ukraińców w Polsce Koło w Pasłęku	
25.	Elbląska Rada Konsultacyjna Osób Niepełnosprawnych Punkt Poradnictwa	Pl. Grunwaldzki 8, p. 17(parter)
26.	Stowarzyszenie Przyjaciół Miast Partnerskich Pasłęka przy ZSP	ul. 3 Maja 21,
27.	Związek Wspierający Organizacje Pozarządowe Działające na Terenie Miasta i Gminy Pasłęk oraz Powiatu Elbląskiego	Plac Grunwaldzki 8
28.	Stowarzyszenie Przyjaźni Polsko - Białoruskiej na Warmii i Mazurach "Niemen"	ul. Partyzantów 15
29.	Warmińsko - Mazurskie Stowarzyszenie Ekologiczne "EKO - LUDZIE"	Łukszty 36
30.	Związek Młodzieży i Inteligencji oraz Osób Niepełnosprawnych Mniejszości Niemieckiej na Warmii i Mazurach z siedzibą w Pasłęku "BIAŁA RÓŻA"	ul. Ks. F. Osińskiego 21

31.	Pasłęckie Centrum Wolontariatu im. Miłosiernego Samarytanina	ul. Mickiewicza 35/2
32.	Stowarzyszenie Przyjaźni Polsko - Rosyjskiej im. A. S. Puszkina	ul. A. Steffena 2
34.	Warmińsko - Mazurskie Stowarzyszenie Dobroczynne im. Św. Jerzego	Borzynowo 4a
35.	Związek Sybiraków	ul. Ogrodowa 38/38
36.	Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych	ul. Kopernika 9
37.	Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy w Pasłęku	ul. Kopernika 9
38.	Pasłęckie Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie	Pl. Grunwaldzki 8
39.	Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Lokalnej "Kuznia Pruska"	ul. Wiosenna 8
40.	Warmińsko – Mazurskie Stowarzyszenie Obrońców Praw Zwierząt im. Św. Franciszka z Asyżu	ul. Plac Grunwaldzki 8
41.	Młodzieżowy Klub Jeździecki „NENIA” w Pasłęku	ul. Kraszewskiego 2
42.	Pasłęckim Uniwersytetem Trzeciego Wieku z siedzibą w Pasłęku	Pl. Św. Wojciecha 5
43.	Elbłaskie Centrum Mediacji i Aktywizacji Społecznej i Ośrodek Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepęstwem filia w Pasłęku	ul. Plac Grunwaldzki 8
44.	Stowarzyszenie Niepoprawnych Optymistów KRASINA	Krasin
45.	Stowarzyszenie „Pokażmy, że można” - Stegny	Stegny 8A
46.	Stowarzyszeni „Źródło światła”	pl. Św. Wojciecha 11
47.	Stowarzyszenie KWITAJNY z historią w przyszłość	Kwitajny 26/1
48.	Parafialny Oddział Akcji Katolickiej przy Parafii Św. Józefa	pl. Św. Wojciecha 11
49.	Ochotnicza Straż Pożarna w Borzynowie	Borzynowo, 14-400 Pasłęk
50.	Ochotnicza Straż Pożarna w Drulitach	Drulity, 14-400 Pasłęk
51.	Ochotnicza Straż Pożarna w Mariance	Marianka, 14-400 Pasłęk
52.	Ochotnicza Straż Pożarna w Rogajnach	Rogajny, 14-400 Pasłęk
53.	Ochotnicza Straż Pożarna w Rzecznaj	Rzeczna, 14-400 Pasłęk
54.	Ochotnicza Straż Pożarna w Stegnach	Stegny, 14-400 Pasłęk
55.	Ochotnicza Straż Pożarna w Zielonce Pasłęckiej	Zielonka Pasłęcka, 14-400 Pasłęk
56.	Stowarzyszenia Kultur Wschodniosłowiańskich im. św. Cyryla i Metodego w Pasłęku	Ks. Bazylego Hrynyka 1-2 14-400 Pasłęk
57.	Ochotnicza Straż Pożarna w Aniołowie	14-400 Aniołowo

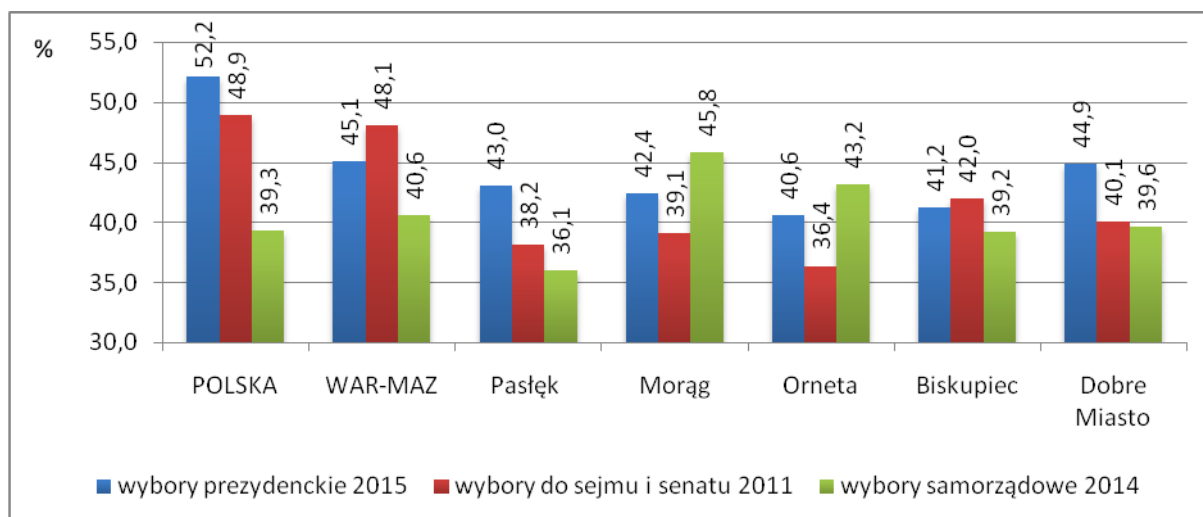
Źródło: Oficjalny portal miasta Pasłęk <http://www.paslek.pl/>

Poziom aktywności obywatelskiej mieszkańców mierzony jest często za pomocą wskaźnika frekwencji w wyborach powszechnych i samorządowych. Poniższa tabela przedstawia procentowy udział mieszkańców wybranych jednostek terytorialnych w wyborach samorządowych, parlamentarnych i prezydenckich.

Ogólna frekwencja w ostatnich wyborach samorządowych, prezydenckich i parlamentarnych w Pasłęku jest niższa od średniej dla kraju. Szczególnie zwrócić należy uwagę na wybory samorządowe, w których frekwencja mieszkańców miasta Pasłęk wynosiła jedynie 36,1%, co jest najniższą wartością spośród porównywanych jednostek. Świadczyć to może niedostatecznym zainteresowaniem mieszkańców sprawami o charakterze lokalnym.

Wykres 27 Frekwencja mieszkańców wybranych jednostek terytorialnych w wyborach samorządowych, prezydenckich i parlamentarnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej <http://pkw.gov.pl/>

5. Nawiązanie do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno-społeczno-gospodarczego miasta

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Pasłęk na lata 2016-2023 jest jednym z dokumentów o charakterze planistycznym, opracowanych na potrzeby programowania rozwoju społeczno-gospodarczego miasta. Zapisy Programu zgodne są więc z najważniejszymi dokumentami planistycznymi określającymi politykę rozwoju kraju i województwa.

5.1 Uwarunkowania wynikające z polityki krajowej

Strategia Rozwoju Kraju 2020 (SRK)

Jest to główny dokument określający strategię rozwojową kraju do 2020 roku. Strategia została stworzona w celu przyspieszenia rozwoju Polski w najbliższych latach. SRK jest częścią systemu zarządzania rozwojem kraju. Stanowi bazę dla 9 strategii zintegrowanych, które realizują założone w niej cele i uszczegóławiają ją. Zakłada ona dwukierunkowe działania – z jednej strony likwidację istniejących barier rozwojowych, z drugiej wykorzystanie najmocniejszych stron gospodarki Polski. Według SRK koncentracja funduszy powinna nastąpić w trzech głównych obszarach strategicznych:

1. Konkurencyjna gospodarka - wyznaczone cele:

- Wzmocnienie stabilności makroekonomicznej;
- Wzrost wydajności gospodarki;
- Zwiększenie innowacyjności gospodarki;
- Rozwój kapitału ludzkiego;
- Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych;
- Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko;
- Zwiększenie efektywności transportu.

2. Spójność społeczna i terytorialna - wyznaczone cele:

- Integracja społeczna;
- Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych;
- Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.

3. Sprawne i efektywne państwo - wyznaczone cele:

- Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem;
- Zapewnienie środków na działania rozwojowe;
- Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie

Głównym celem polityki regionalnej określonym w KSRR jest wzrost, zatrudnienie i spójność w horyzoncie długookresowym. Osiągnięcie tego celu wymaga dwukierunkowego działania, z jednej strony wykorzystania potencjałów rozwojowych regionów i terytoriów, z drugiej strony usuwania barier rozwojowych.

Cel strategiczny obejmuje trzy cele szczegółowe:

- Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów (konkurencyjność),
- Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych (spójność),
- Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie (sprawność).

Dla gminy Pasłęk, podobnie jak całego województwa warmińsko-mazurskiego, kluczowe znaczenie ma cel 2 odnoszący się do marginalizacji obszarów problemowych. W KSRR podkreśla się konieczność przewyższania niedogodności związanych z położeniem obszarów przygranicznych, szczególnie wzdłuż zewnętrznych granic UE.

W SRK zostały sformułowane wytyczne, które należy uwzględnić podczas planowania strategicznego. Są to wytyczne sformułowane dla regionów, jednak na niższych szczeblach powinny one być traktowane jako wskazówki w procesie planowania rozwoju. Według tych wytycznych samorządy powinny odchodzić od jednorazowych działań krótkoterminowych na rzecz tworzenia polityk wieloletnich. Czynnikiem rozwoju powinny być endogeniczne zasoby, w których posiadaniu jest jednostka, co pozwoli na znaczne uniezależnienie się od transferów zewnętrznych. Kolejnym zaleceniem jest koncentracja finansowania na wybranych inwestycjach, które w największym stopniu przyczynią się do rozwoju społeczno-gospodarczego i dodatkowo spowodują jego dyfuzję. Ponadto zgodnie z rekomendacjami KSRR, w procesie zarządzania strategiami rozwoju postuluje się tworzenie i utrwalanie szerokich partnerstw między instytucjami publicznymi i społeczeństwem obywatelskim tak, by zapewnić skuteczny i wielopoziomowy system zarządzania polityką rozwoju.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Jest to najważniejszy dokument strategiczny dotyczący zagospodarowania przestrzennego kraju. KPZK wskazuje najpilniejsze problemy zagospodarowania polskiej przestrzeni i konkretne działania naprawcze w sześciu obszarach tematycznych dla:

- poprawy konkurencyjności największych miast i powiązań między nimi,
- tworzenia warunków równomiernego rozwoju poza dużymi miastami,
- rozwoju infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej (np. sieci szerokopasmowe),
- poszanowania środowiska naturalnego i walorów krajobrazowych, a także kulturowych,
- wzmacniania odporności Polski na zagrożenia związane z bezpieczeństwem energetycznym (np. poprzez budowanie połączeń energetycznych z sąsiednimi państwami) czy ekstremalnymi zjawiskami naturalnymi (np. powodziami),
- systematycznej budowy i utrzymania skutecznego systemu planowania przestrzennego (np. eliminowania chaotycznego sposobu zabudowy przedmieść).

Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020

Strategia dotyczy 5 województw tzw. Polski Wschodniej: warmińsko-mazurskiego, lubelskiego, podlaskiego, podkarpackie i świętokrzyskiego. Realizacja strategicznej wizji będzie możliwa dzięki podjęciu szeregu skoncentrowanych i zintegrowanych działań w ramach trzech zasadniczych strategicznych obszarów: INNOWACYJNOŚĆ – ZASOBY PRACY – INFRASTRUKTURA, których celem jest:

- podniesienie poziomu innowacyjności makroregionu poprzez budowę i wzmacnianie przewag konkurencyjnych w oparciu o endogeniczne specjalizacje gospodarcze i wzmacnianie potencjału sektora nauki i badań;
- aktywizacja zasobów pracy i podniesienie jakości kapitału ludzkiego poprzez wzmacnianie potencjału nowoczesnych kadr oraz skuteczne przeciwdziałanie wykluczeniu na makroregionalnym rynku pracy;
- zwiększenie zewnętrznej dostępności i wewnętrznej spójności makroregionu, w tym głównych funkcjonalnych rynków pracy.

5.2 Uwarunkowania wynikające z dokumentów regionalnych

Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025

Strategia jest podstawą programową dla Regionalnego Programu Operacyjnego dla Warmii i Mazur na lata 2014-2020. Cel główny Strategii województwa brzmi: „Spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy”. Strategia opiera się na koncepcji trzech płaszczyzn rozwoju, obejmujących: ludzi, gospodarkę i relacje między człowiekiem a gospodarką. Zostały one osadzone w środowisku przyrodniczym, ponieważ to w nim odbywają się wszelkie działania człowieka. Na tej podstawie wyróżniono trzy priorytety strategiczne:

1. Konkurencyjna gospodarka,
2. Otwarte społeczeństwo,
3. Nowoczesne sieci.

Cele strategiczne wynikają z przyjętych trzech priorytetów i uwzględniają fakt występowania zależności między nimi. Dlatego sformułowano 4 cele strategiczne:

- wzrost konkurencyjności gospodarki,
- wzrost aktywności społecznej,
- wzrost liczby i jakości powiązań sieciowych,
- nowoczesna infrastruktura rozwoju.

Istotnym elementem Strategii jest delimitacja obszaru województwa na 9 Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI). Wyznaczenie OSI wynika z idei koncentracji interwencji na określonych zagadnieniach w ściśle zdiagnozowanej przestrzeni. Konsekwencją wyznaczenia OSI jest terytorialne podejście do Programów Operacyjnych realizowanych przez Samorząd Województwa. Miasto i Gmina Pasłęk zostało włączone do następujących OSI:

1. Tygrys Warmińsko-Mazurski – działania na tym obszarze polegać mają na dynamizacji procesów gospodarczych, rozwoju współpracy sieciowej, w tym w zakresie innowacyjności, wzroście atrakcyjności inwestycyjnej, wzroście jakości życia, wzroście kooperacji krajowej i międzynarodowej.
2. Ośrodki Subregionalne – działania na tym obszarze polegać mają m. in. na rewitalizacji społeczno-gospodarczej.

3. Nowoczesna wieś – działania na tym obszarze polegać mają na wzroście specjalizacji produkcji wysokiej jakości żywności. Powinna także zostać wzmocniona działalność promocyjna i targowa i współpraca biznesowa.
4. Obszary o słabym dostępie do usług publicznych – działania na tym obszarze polegać mają na wzroście dostępu do usług publicznych, aktywizacji społecznej, poprawie połączeń komunikacyjnych z lokalnymi ośrodkami wzrostu, wzroście przedsiębiorczości.
5. Obszary przygraniczne – planowana interwencja na tych obszarach powinna prowadzić do intensyfikacji współpracy międzynarodowej. Dużą szansą dla tych terenów jest obecnie wprowadzenie małego ruchu przygranicznego. Szansą na zdynamizowanie rozwoju lokalnego jest poprawa powiązań komunikacyjnych w pasie przygranicznym oraz utworzenie i wypromowanie produktów turystycznych.
6. **Obszary wymagające restrukturyzacji i rewitalizacji** – w wyniku prowadzenia działań planowanych w Strategii w miastach tych ma nastąpić wzrost kapitału społecznego, podniesienie jakości edukacji, wzrost przedsiębiorczości, rewitalizacja miast, wzrost jakości życia, wzrost współpracy międzygminnej, poprawa połączeń komunikacyjnych z otoczeniem (rynki pracy), specjalizacja miast i miasteczek i podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej terenu. **Zaliczenie Miasta i Gminy Paszów do tego obszaru podkreśla szczególną potrzebę jak najszybszej realizacji działań rewitalizacyjnych dotyczących sfery społecznej, gospodarczej i przestrzennej.**

Ważnym elementem dokumentu jest określenie tzw. inteligentnych specjalizacji regionu Warmii i Mazur. Inteligentne specjalizacje są to dziedziny gospodarki regionu, które mają największy potencjał rozwojowy do konkurencyjności nie tylko na arenie krajowej, ale i międzynarodowej. W województwie warmińsko-mazurskim zidentyfikowano następujące specjalizacje:

- ekonomia wody – z uwagi na największe w Polsce zasoby wód powierzchniowych i rozwój bazujących na nich branżach gospodarki;
- żywność wysokiej jakości – specjalizacja bazująca na silnej pozycji rolnictwa w regionie;
- drewno i meblarstwo – z uwagi na bogate tradycje sektora drzewnego i meblarskiego w regionie.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020

RPO WiM 2014-2020 jest następcą RPO WiM na lata 2007-2013. Koncentruje się na sprawach warmińsko-mazurskiej gospodarki i kształceniu dla niej kadr, zmiany sytuacji

na rynku pracy, poprawie dostępu do usług publicznych, energii i efektywności energetycznej, środowiska przyrodniczego, wypełniania luk w systemie transportowym, rewitalizacji miast i ich ubogich społeczności oraz ograniczania ubóstwa w regionie.

W ramach Programu jedna z osi priorytetowych została w całości poświęcona obszarom wymagającym rewitalizacji.

Oś Priorytetowa – Obszary wymagające rewitalizacji

- Priorytet inwestycyjny 9b „Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich”
  - Cel szczegółowy „Lepsza jakość życia społeczności zamieszkujących obszary problemowe”

W rezultacie interwencji w ramach priorytetu zakłada się zwiększenie liczby nowych/przebudowanych/przekształconych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na zrewitalizowanych obszarach.

W ramach osi priorytetowej wsparcie otrzymają wyłącznie projekty wynikające z lokalnych programów rewitalizacji. Proces opracowania programów rewitalizacji powinien rozpoczynać się od określenia granic obszarów, wymagających restrukturyzacji czy rewitalizacji, zbadania zjawisk kryzysowych i wypracowania odpowiedzi na te zjawiska wraz z przygotowaniem odpowiednich projektów społecznych, ekonomicznych i inwestycyjnych. Obszary rewitalizowane będą wyznaczone z uwzględnieniem kryteriów przestrzennych, ekonomicznych oraz społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem stopnia nasilenia problemów społecznych na danym obszarze, głównie związanych z deprywacją materialną i społeczną mieszkańców danego obszaru, wynikająca m.in. ze znacznego oddalenia od rynku pracy czy niewystarczającego dostępu do dobrej jakości niedrogich usług publicznych.

5.3 Strategie, programy, plany polityki gminnej

Strategia Rozwoju Elbląskiego Obszaru Funkcjonalnego

PODSTAWA PRAWNA STRATEGII

Współpraca między samorządami i instytucjami oraz organizacjami zlokalizowanymi na obszarze powiatów elbląskiego i braniewskiego prowadzona była m.in. w ramach różnych projektów realizowanych w perspektywie 2007-2013. W ostatnim czasie, samorządy lokalne i organizacje z powiatu elbląskiego aktywnie uczestniczyły w przygotowaniu „Strategii Rozwoju Elbląga 2020+”. Dokument ten przygotowywany był metodą szerokiego uspołecznienia instytucjonalnego. W skład Zespołu Strategicznego weszli przedstawiciele ok.

50 instytucji i organizacji, w tym przedstawiciele gmin powiatu elbląskiego. Część z tych organizacji, instytucji otoczenia biznesu, uczelni wyższych podpisała również w dniu 11 lipca 2013 r. Porozumienie o współpracy na rzecz utworzenia Elbląskiego Obszaru Funkcjonalnego, które stanowi podstawę prawną współpracy w zakresie przygotowania i realizacji strategii rozwoju w obszarze granic dwóch powiatów. Porozumienie zawarte zostało między następującymi Stronami:

1. Gminą Miasto Elbląg;
2. Powiatem Elbląskim;
3. Powiatem Braniewskim;
4. Gminą Elbląg;
5. Gminą Godkowo;
6. Gminą Gronowo Elbląskie;
7. Gminą Milejewo;
8. Gminą Markusy;
9. Gminą Młynary;
- 10. Gminą Pasłęk;**
11. Gminą Rychliki;
12. Gminą Tolkmicko;
13. Gminą Frombork;
14. Gminą Miasto Braniewo;
15. Gminą Braniewo;
16. Gminą Pieniężno;
17. Gminą Płoskinia;
18. Gminą Wilczęta;
19. Gminą Lelkowo;
20. Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Elblągu;
21. Elbląską Uczelnią Humanistyczno-Ekonomiczną;
22. Zespołem Szkół Techniczno-Informatycznych w Elblągu;
23. Elbląskim Stowarzyszeniem Wspierania Inicjatyw Pozarządowych;

24. Stowarzyszeniem „Pasarga”;
25. Stowarzyszeniem Elbląski Klaster Turystyczny;
26. Stowarzyszeniem Klaster Mebel Elbląg;
27. Stowarzyszeniem ICT Amber Klaster Teleinformatyczny;
28. Okręgowym Przedsiębiorstwem Geodezyjno-Kartograficznym "OPEGIEKA" Sp. z o.o.;
29. Elbląskim Parkiem Technologicznym.

Umowa Partnerska stanowi doprecyzowanie zapisów Listu intencyjnego, podpisanego w dniu 28 stycznia 2013 r. przez jednostki samorządu terytorialnego. Umowa uszczegóławia zasady współpracy, reguluje również prawa i obowiązki JST tworzących EOF i realizujących wspólnie projekt pn. „Przygotowanie dokumentów strategicznych dla Elbląskiego Obszaru Funkcjonalnego”.

Projekt realizowany jest w ramach Konkursu Dotacji Ministerstwa Rozwoju Regionalnego (obecnie Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju) na działania wspierające jednostki samorządu terytorialnego w zakresie planowania współpracy w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych przy finansowym wsparciu środków unijnych i środków budżetu państwa z programu Pomoc Techniczna 2007-2013. Liderem Projektu jest Gmina Miasto Elbląg, zaś jego beneficjentami są wszystkie gminy i powiaty będące sygnatariuszami Umowy Partnerstwa. W ramach Projektu opracowane zostaną dokumenty dla całego EOF.

Głównym celem Porozumienia (Art. 1.) jest współpraca na rzecz wspierania potrzeb rozwojowych gmin i powiatów Elbląskiego Obszaru Funkcjonalnego poprzez przygotowanie i realizację wspólnych projektów o znaczeniu ponadlokalnym. Porozumienie przewiduje następujące płaszczyzny współpracy:

- a) edukacja;
- b) turystyka;
- c) ochrona zdrowia;
- d) przedsiębiorczość;
- e) infrastruktura, w tym technologie IT;
- f) zarządzanie kryzysowe;
- g) działania związane z inteligentnymi specjalizacjami wymienionymi w „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025” oraz innych dokumentach planowania strategicznego na poziomie regionalnym i krajowym.

Koordinację całości prac powierzono Prezydentowi Miasta Elbląga (Art. 4). Ponadto Porozumienie określa jego organy, którymi są Forum Porozumienia i Rada Porozumienia, a także opisuje ich zadania i sposób funkcjonowania.

Ostateczny kształt EOF określony został natomiast na podstawie zapisów Umowy Partnerstwa z dnia 10 stycznia 2014 r., w której jako cel Partnerstwa określa się „wspólną realizację zintegrowanych przedsięwzięć rozwiązujących problemy Elbląskiego Obszaru Funkcjonalnego”. Umowę Partnerstwa podpisały następujące jednostki samorządu terytorialnego:

1. Gmina Miasto Elbląg;
2. Powiat Elbląski;
3. Powiat Braniewski;
4. Gmina Elbląg;
5. Gmina Godkowo;
6. Gmina Gronowo Elbląskie;
7. Gmina Milejewo;
8. Gmina Markusy;
9. Gmina Młynary;
10. Gmina Pasłęk;
11. Gmina Rychliki;
12. Gmina Tolkmicko;
13. Gmina Frombork;
14. Gmina Miasto Braniewo;
15. Gmina Braniewo;
16. Gmina Pieniężno;
17. Gmina Płoskinia;
18. Gmina Wilczęta.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Paszów

Podstawowym dokumentem planistycznym określającym perspektywiczne kierunki i uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Paszów przyjęte uchwałą Nr XIV/91/09 Rady Miejskiej w Paszowie z dnia 22 grudnia 2009r.

Strategiczne cele rozwoju gminy Paszów określone w suikzp to:

- wykorzystanie szans rozwoju wynikających z bliskiego położenia (ok. 15 km) w stosunku do skrzyżowania dróg krajowych nr 7 i nr 22 – węzeł Elbląg Wschód (północny korytarz transportowy) – wskazanie terenów rozwojowych realizujących cel: Centrum Logistyczne Paszów;
- rozwój zabudowy mieszkaniowej w oparciu o ofertę wykorzystującą nieprzeciętnie atrakcyjne tereny w mieście, w środowisku o wysokiej jakości warunków zamieszkania;
- zachowanie (odtworzenie) dziedzictwa kulturowego, jakim jest krajobraz i zabytki Oberlandu (po polsku zwane Pogórzem), co powinno być podstawą unikatowego produktu turystycznego gminy Paszów, będących historycznym centrum krainy Oberland, (wspólnie z sąsiednimi gminami: Godkowo, Rychliki i Dzierżgoń);
- utrzymanie historycznie ukształtowanego krajobrazu kulturowego gminy, a szczególnie historycznie wykształconej sieci osadniczej;
- zapewnienie korzystnych zmian w funkcjonowaniu środowiska przyrodniczego;
- kształtowanie osnowy ekologicznej gminy, ochrona korytarzy ekologicznych będących podstawowym elementem osnowy ekologicznej gminy;
- wykorzystanie zasobów środowiska gminy Paszów, szczególnie zasobów surowców i odnawialnych źródeł energii, lokalizacja farm elektrowni wiatrowych.

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Paszów

„Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Paszów” składa się z czternastu rozdziałów. Trzon dokumentu stanowi baza inwentaryzacja emisji dwutlenku węgla w Gminie Paszów, w wyniku której określono ilość zużytej energii i emisji CO₂ w roku 2009. Inwentaryzacja została przeprowadzona zgodnie z metodyką, zawartą w poradniku „Jak opracować plan działań na rzecz zrównoważonej energii (SEAP)”, szczegółowo opisaną w rozdziale szóstym niniejszego dokumentu. Wyniki inwentaryzacji bazowej stanowią punkt wyjścia dla władz

Gminy do podjęcia działań zmierzających do osiągnięcia celów określonych w pakiecie klimatyczno-energetycznym (3x20) i Protokole z Kioto.

W wyniku inwentaryzacji bazowej stwierdzono, że łącznie w sektorze publicznym i prywatnym w roku bazowym (2009) finalne zużycie energii wynosiło **268.038 MWh**, z czego ok. 93% przypadało na podsektor budynki, wyposażenie i urządzenia, a ok. 7% na transport. Łączna oszacowana wielkość emisji dwutlenku węgla na terenie Gminy Pasłęk w roku 2009 wyniosła **93.268 Mg CO₂**.

Dla roku 2013 sporządzona została inwentaryzacja kontrolna, mająca na celu monitorowanie osiąganych rezultatów i porównywanie ich z założonym celem redukcji emisji dwutlenku węgla. Kontrolna inwentaryzacja emisji (MEI) została opracowana z wykorzystaniem metodyki, która posłużyła do opracowania inwentaryzacji bazowej (BEI). W 2013 r. łączne zużycie energii finalnej w Gminie Pasłęk w sektorze publicznym i prywatnym wyniosło **284.134 MWh**, z czego 10.526 MWh przypada na sektor publiczny, a pozostałe 273.608 MWh to zużycie energii w sektorze prywatnym. Łączna oszacowana wielkość emisji dwutlenku węgla na terenie Gminy Pasłęk w roku 2013 wyniosła **94.703 Mg CO₂**.

W wyniku inwentaryzacji bazowej określono cel redukcyjny do osiągnięcia w 2020 r. w Gminie Pasłęk w następujących wielkościach: 214.430 MWh - dla zużycia energii finalnej, 74.614 Mg CO₂/rok - dla wielkości emisji dwutlenku węgla oraz 15% - dla poziomu zużycia energii wyprodukowanej z OZE w stosunku do łącznego zużycia energii.

Rzeczywiste wartości wskaźników, które zostaną osiągnięte w 2020 r. uzależnione są od wielu czynników, na które samorząd lokalny nie ma możliwości oddziaływania lub posiada taką możliwość jedynie w ograniczonym zakresie, takich jak: struktura gospodarki, wzrost gospodarczy, liczba ludności, gęstość zaludnienia, charakterystyka zasobów budowlanych, struktura użytkowania terenu, możliwości pozyskania środków zewnętrznych na realizację inwestycji, a także postawy mieszkańców i innych interesariuszy. W celu osiągnięcia zakładanych celów na terenie Gminy Pasłęk powinny być podejmowane działania zmierzające do zmniejszenia zużycia energii finalnej, a co za tym idzie zmniejszenia emisji CO₂. Działania te mają również na celu zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w zużyciu energii finalnej. Działania te przyczynią się również do zmniejszenia wysokości stężeń pyłu PM10 na terenie Gminy Pasłęk. Szczegółowy katalog działań niskoemisyjnych i efektywnie wykorzystujących zasoby, zaplanowanych przez Gminę Pasłęk na lata 2015-2020, został przedstawiony w rozdziale dziesiątym.

W *Planie* wskazane zostały potencjalne źródła finansowania zadań realizowanych w ramach dążenia do gospodarki niskoemisyjnej, tj. środków w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, funduszy przewidzianych w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Warmińsko - Mazurskiego na lata 2014-2020, Programu LIFE+, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, środków finansowych z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie oraz funduszy własnych Gminy Pasłęk.

6. Zasięgi przestrzenne obszarów rewitalizowanych

Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (zwane dalej: *Wytyczne w zakresie rewitalizacji*) definiują obszar zdegradowany, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Natomiast stan kryzysowy to stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk **społecznych** (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej.

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych przeprowadzona w Rozdziale 2 ze szczególnym uwzględnieniem sfer: społecznej, gospodarczej i przestrzennej, pozwoliła na przedstawienie zjawisk kryzysowych na terenie miasta i gminy Paszów na podstawie istniejących faktów. W dalszej kolejności przedstawione w diagnozie fakty, trendy i tendencje w zakresie zjawisk kryzysowych zostały przeanalizowane przez *Zespół ds. Strategii oraz Rewitalizacji* (zwany dalej: *Zespół ds. rewitalizacji*) powołany Zarządzeniem nr 131/15 Burmistrza Paszowa z dnia 31.12.2015 r.

Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji* skalę negatywnych zjawisk powinny odzwierciedlać mierniki rozwoju opisujące ww. sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy. Z związku z powyższym, że statystyka publiczna udostępnia bardzo skromny zakres informacji pozwalających na obrazowanie zróżnicowania wewnątrzgminnych zjawisk i procesów, Zespół ds. rewitalizacji przyjął następujące kryzysowe mierniki (wskaźniki) do oceny i delimitacji obszarów zdegradowanych. Wyznaczenie odpowiednich mierników (wskaźników) związane jest także z dostępnością rzetelnych danych posiadanych przez poszczególne instytucje z terenu miasta i gminy Paszów. Dla zapewnienia porównywalności pomiędzy obszarami, większość mierników przeliczono na 100 mieszkańców. **Nowe podejście do zagadnienia rewitalizacji na lata 2014-2020**, przewiduje, że to aspekt społeczny jest najistotniejszy w działaniach rewitalizacyjnych, w związku z czym mierniki (wskaźniki) w tym zakresie uznane zostały za kluczowe. Podstawowe wnioski z przeprowadzonej diagnozy (Rozdział 2) oraz definicja stanu kryzysowego (koncentracja negatywnych zjawisk społecznych współwystępujących ze zjawiskiem gospodarczym) pozwoliły na wypracowanie następujących mierników (wskaźników) do wyboru obszarów zdegradowanych:

Tabela 27 Opis wskaźników wyboru obszarów zdegradowanych/rewitalizowanych

KRYTERIUM	SPOŁECZNE				GOSPODARCZE		
	1	2	3	4	5	6	7
Wskaźnik	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 osób	Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	Liczba przestępstw na 100 osób	Liczba przestępstw dotyczących przemocy w rodzinie na 100 osób	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w CEiDG na 100 osób	Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych
Wartość dla obszarów objętych wsparciem	Odchylenie powyżej wartości referencyjnej	Odchylenie powyżej wartości referencyjnej	Odchylenie powyżej wartości referencyjnej	Odchylenie powyżej wartości referencyjnej	Odchylenie powyżej wartości referencyjnej	Odchylenie powyżej wartości referencyjnej	Odchylenie powyżej wartości referencyjnej
Definicja wskaźnika	Osoby korzystające ze świadczeń ogółem to suma pobierających poszczególne rodzaje świadczeń pieniężnych i niepieniężnych zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r.. Jest to rzeczywista liczba osób korzystających ze świadczeń, która wskazuje korzystającego jeden raz niezależnie od ilości i rodzaju przyjętych świadczeń.	Stopę bezrobocia długotrwałego rozumie się jako stosunek liczby osób bezrobotnych powyżej 12 miesięcy do liczby osób w wieku produkcyjnym. Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18-64 lata, dla kobiet 18-59 lat.	Liczba przestępstw stwierdzonych ogółem	Liczba czynów zabronionych, mających uregulowanie w rozdziale XXVI k.k., obejmujących bigamię, znęcanie się, rozpijanie małoletniego, uchylanie się od alimentacji, porzucenie małoletniego albo osoby nieporadnej, uprowadzenie lub zatrzymanie małoletniego albo osoby nieporadnej	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym (wiek, w którym osoby zazwyczaj kończą pracę zawodową tj. Dla mężczyzn – 65 lat i więcej, dla kobiet – 60 lat i więcej).	Liczba podmiotów zarejestrowanych w CEiDG w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym niż gimnazjalnym w ogólnej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych. Dane o bezrobotnych zarejestrowanych obejmują osoby, które zgodnie z Ustawą z dnia 16.10.1991 r. o zatrudnieniu i bezrobociu

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA I GMINY PASŁĘK NA LATA 2016-2023

				(art. 206-211 k.k.)			pozostają bez pracy i nie uczą się w szkole, są zdolne do pracy oraz gotowe do podjęcia pracy
Źródło danych za 2015 r.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pasłęku	Powiatowy Urząd Pracy w Elblągu, filia w Pasłęku, Urząd Miejski w Pasłęku	Komisariat Policji w Pasłęku	Komisariat Policji w Pasłęku	Urząd Miejski w Pasłęku	Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej	Powiatowy Urząd Pracy w Elblągu, filia w Pasłęku

Źródło: Opracowanie na podstawie Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.

Zadaniem Gminy na etapie programowania rewitalizacji jest zidentyfikowanie sytuacji kryzysowej, a spośród niej wyznaczenie obszaru lub obszarów o relatywnie najgorszej sytuacji, tym samym predestynowanych do objęcia kompleksową interwencją w zakresie rewitalizacji. Z uwagi, że Pasłęk nie posiada istniejących i historycznych granic dzielnic samorządowych, obszary kryzysowe zostały wyznaczone w procesie porównania wewnątrzgminnego w zakresie wskaźników określonych w tabeli 27 w stosunku do ludności zamieszkałej na poszczególnych ulicach miasta oraz miejscowości wiejskich. Delimitację przeprowadzono analizując natężenie mierników w stosunku do ludności zamieszkałej na poszczególnych ulicach miasta oraz miejscowości wiejskich. Kryterium stanu kryzysowego spełniają ulice i miejscowości wiejskie, na których występuje przynajmniej 1 z 4 mierników w sferze społecznej, współwystępując przynajmniej w 1 z 3 mierników sfery gospodarczej.

Na podstawie dokonanej analizy sytuacja kryzysowa została zidentyfikowana na następujących zamieszkałych ulicach Pasłęka oraz miejscowości wiejskich położonych na terenie gminy.

Tabela 28 Ulice Pasłęka oraz miejscowości wiejskie spełniające kryterium stanu kryzysowego

KRYTERIUM	SPOŁECZNE									GOSPODARCZE						Podsumowanie	
	1		2		3		4		SUMA PUNKTÓW SPOŁECZNE	5		6		7			SUMA PUNKTÓW GOSPODARCZE
Wskaźniki	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 osób		Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym		Liczba przestępstw na 100 osób		Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 100 osób			Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w CEiDG na 100 osób		Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych		SUMA PUNKTÓW GOSPODARCZE		
Obszar/adres	Wartość wskaźnika	Pkt.	Wartość wskaźnika	Pkt.	Wartość wskaźnika	Pkt.	Wartość wskaźnika	Pkt.	Pkt.		Wartość wskaźnika	Pkt.	Wartość wskaźnika	Pkt.		Pkt.	Podsumowanie
3 Maja	17,95	1	9,55%	1	1,14	0	0,85	1	3	22,51%	1	3,70	1	20,83%	0	2	sytuacja kryzysowa
Apteczna	47,96	1	12,50%	1	3,06	1	1,02	1	4	15,31%	0	2,04	1	35,71%	1	2	sytuacja kryzysowa
Augustyna Steffena	58,39	1	12,32%	1	1,34	0	0,67	1	3	11,41%	0	2,68	1	34,69%	1	2	sytuacja kryzysowa
Bankowa	8,79	0	7,43%	0	2,20	1	0,00	0	1	29,67%	1	7,69	0	12,50%	0	1	sytuacja kryzysowa
Biskupa Igancego Krasickiego	40,38	1	14,17%	1	1,92	1	1,92	1	4	20,19%	1	3,37	1	34,78%	1	3	sytuacja kryzysowa
Bohaterów Westerplatte	18,77	1	5,42%	0	3,15	1	0,36	1	3	15,86%	0	2,54	1	18,84%	0	1	sytuacja kryzysowa

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA I GMINY PASŁĘK NA LATA 2016-2023

Bolesława Chrobrego	26,17	1	14,93%	1	7,48	1	0,00	0	3	11,21%	0	3,74	1	26,67%	0	1	sytuacja kryzysowa
Buczka	26,67	1	7,14%	0	0,00	0	0,00	0	1	36,67%	1	3,33	1	0,00%	0	2	sytuacja kryzysowa
Chodkiewicza	96,30	1	33,33%	1	11,11	1	0,00	0	3	3,70%	0	3,70	1	50,00%	1	2	sytuacja kryzysowa
Chopina	19,23	1	5,56%	0	0,00	0	0,00	0	1	15,38%	0	3,85	1	25,00%	0	1	sytuacja kryzysowa
Dolna	31,25	1	11,11%	1	0,00	0	0,00	0	2	21,88%	1	3,13	1	100,00%	1	3	sytuacja kryzysowa
Drzymały	15,18	0	9,72%	1	0,89	0	0,00	0	1	19,64%	1	5,36	0	11,11%	0	1	sytuacja kryzysowa
Dworcowa	3,32	0	3,86%	0	1,79	1	0,00	0	1	7,16%	0	8,18	0	36,84%	1	1	sytuacja kryzysowa
Działka	40,00	1	0,00%	0	2,50	1	0,00	0	2	12,50%	0	2,50	1	0,00%	0	1	sytuacja kryzysowa
Elbląska	0,00	0	17,39%	1	0,00	0	0,00	0	1	16,67%	1	2,78	1	0,00%	0	2	sytuacja kryzysowa
Firleja	25,93	1	10,53%	1	0,00	0	0,00	0	2	11,11%	0	0,00	1	0,00%	0	1	sytuacja kryzysowa
Gdańska	10,88	0	5,81%	0	5,02	1	0,00	0	1	18,41%	1	2,93	1	19,05%	0	2	sytuacja kryzysowa
Jana Henryka Dąbrowskiego	28,81	1	11,43%	1	0,00	0	0,00	0	2	13,56%	0	1,69	1	33,33%	1	2	sytuacja kryzysowa
Jaśminowa	0,00	0	14,29%	1	0,00	0	0,00	0	1	0,00%	0	0,00	1	0,00%	0	1	sytuacja kryzysowa

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA I GMINY PASŁĘK NA LATA 2016-2023

Juliana Tuwima	118,18	1	40,00%	1	0,00	0	0,00	0	2	9,09%	0	0,00	1	50,00%	1	2	sytuacja kryzysowa
Juliusza Słowackiego	0,00	0	7,69%	1	0,00	0	0,00	0	1	25,00%	1	5,00	0	0,00%	0	1	sytuacja kryzysowa
Kolonia Robotnicza	15,13	0	5,63%	0	0,00	0	0,84	1	1	19,33%	1	8,40	0	0,00%	0	1	sytuacja kryzysowa
Kopernika	5,58	0	6,21%	0	2,79	1	0,21	1	2	19,96%	1	7,08	0	16,22%	0	1	sytuacja kryzysowa
Kraszewskiego	18,18	1	4,17%	0	6,61	1	0,00	0	2	19,01%	1	5,79	0	40,00%	1	2	sytuacja kryzysowa
Ks.Franciszka Osińskiego	17,86	1	9,21%	1	1,79	1	0,00	0	3	8,93%	0	3,57	1	60,00%	1	2	sytuacja kryzysowa
Kwiatowa	0,00	0	14,29%	1	0,00	0	0,00	0	1	16,00%	0	0,00	1	0,00%	0	1	sytuacja kryzysowa
Lanca	16,13	1	4,76%	0	0,00	0	0,00	0	1	19,35%	1	0,00	1	50,00%	1	3	sytuacja kryzysowa
Mickiewicza	17,78	1	7,73%	1	1,59	0	0,32	1	3	21,27%	1	5,08	0	41,67%	1	2	sytuacja kryzysowa
Ogrodowa	9,56	0	6,11%	0	1,64	1	0,11	0	1	26,78%	1	3,66	1	16,39%	0	2	sytuacja kryzysowa
Parkowa	0,00	0	8,00%	1	2,94	1	0,00	0	2	0,00%	0	2,94	1	0,00%	0	1	sytuacja kryzysowa
Plac Grunwaldzki	8,00	0	1,14%	0	1,60	1	0,00	0	1	19,20%	1	1,60	1	50,00%	1	3	sytuacja kryzysowa
Polna	9,34	0	8,56%	1	1,04	0	0,00	0	1	16,96%	1	5,19	0	27,27%	0	1	sytuacja kryzysowa

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA I GMINY PASŁĘK NA LATA 2016-2023

Południowa	0,00	0	10,00%	1	0,00	0	0,00	0	1	33,33%	1	13,33	0	0,00%	0	1	sytuacja kryzysowa
Przedszkolna	0,00	0	5,56%	0	3,03	1	3,03	1	2	33,33%	1	6,06	0	0,00%	0	1	sytuacja kryzysowa
Przemysłowa	11,86	0	4,76%	0	1,69	1	0,00	0	1	8,47%	0	6,78	0	50,00%	1	1	sytuacja kryzysowa
Różana	0,00	0	6,45%	0	2,13	1	0,00	0	1	23,40%	1	8,51	0	50,00%	1	2	sytuacja kryzysowa
Rzemieślnicza	6,00	0	2,86%	0	2,00	1	0,00	0	1	12,00%	0	0,00	1	33,33%	1	2	sytuacja kryzysowa
Sienkiewicza	22,73	1	6,38%	0	0,00	0	0,00	0	1	21,59%	1	3,41	1	57,14%	1	3	sytuacja kryzysowa
Sprzymierzonych	13,55	0	5,10%	0	6,77	1	0,00	0	1	21,12%	1	10,36	0	42,86%	1	2	sytuacja kryzysowa
Stefana Czarnieckiego	24,24	1	15,79%	1	0,00	0	0,00	0	2	33,33%	1	3,03	1	25,00%	0	2	sytuacja kryzysowa
Wiśniowa	18,87	1	2,70%	0	3,77	1	0,00	0	2	18,87%	1	3,77	1	0,00%	0	2	sytuacja kryzysowa
Wojska Polskiego	14,73	0	7,52%	1	1,42	0	0,00	0	1	22,66%	1	5,95	0	12,50%	0	1	sytuacja kryzysowa
Zamkowa	4,35	0	0,00%	0	13,04	1	0,00	0	1	21,74%	1	4,35	0	100,00%	1	2	sytuacja kryzysowa
RAZEM MIASTO PASŁĘK	13,19	0	6,34%	0	1,91	1	0,19	1	2	18,14%	1	5,14	0	22,80%	0	1	sytuacja kryzysowa
Anglity	77,55	1	26,47%	1	14,29	1	2,04	1	4	10,20%	0	0,00	1	58,33%	1	2	sytuacja kryzysowa

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA I GMINY PASŁĘK NA LATA 2016-2023

Awajki	11,32	0	13,89%	1	0,00	0	0,00	0	1	13,21%	0	1,89	1	20,00%	0	1	sytuacja kryzysowa
Bądy	11,43	0	13,73%	1	0,00	0	0,00	0	1	7,14%	0	1,43	1	28,57%	0	1	sytuacja kryzysowa
Borzynowo	14,02	0	5,45%	0	0,61	0	0,61	1	1	16,46%	1	3,66	1	66,67%	1	3	sytuacja kryzysowa
Buczyniec	0,00	0	14,29%	1	18,18	1	0,00	0	2	18,18%	1	9,09	0	0,00%	0	1	sytuacja kryzysowa
Czarna Góra	75,00	1	28,57%	1	8,33	1	0,00	0	3	8,33%	0	8,33	0	50,00%	1	1	sytuacja kryzysowa
Dargowo	25,60	1	15,04%	1	1,79	1	0,00	0	3	12,50%	0	2,98	1	58,33%	1	2	sytuacja kryzysowa
Drulity	29,65	1	13,22%	1	0,00	0	0,00	0	2	16,17%	0	1,62	1	71,05%	1	2	sytuacja kryzysowa
Gołąbki	19,80	1	9,09%	1	1,98	1	0,00	0	3	17,82%	1	0,00	1	22,22%	0	2	sytuacja kryzysowa
Gryżyna	24,14	1	13,64%	1	0,00	0	0,00	0	2	20,69%	1	0,00	1	33,33%	1	3	sytuacja kryzysowa
Kawki	45,65	1	8,70%	1	2,17	1	0,00	0	3	13,04%	0	0,00	1	0,00%	0	1	sytuacja kryzysowa
Kąty	36,07	1	20,00%	1	1,64	1	0,00	0	3	8,20%	0	0,00	1	41,67%	1	2	sytuacja kryzysowa
Krasin	19,05	1	6,52%	0	0,00	0	0,00	0	1	19,05%	1	2,98	1	25,00%	0	2	sytuacja kryzysowa
Krosienko	29,31	1	7,50%	1	0,00	0	0,00	0	2	10,34%	0	0,00	1	42,86%	1	2	sytuacja kryzysowa

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA I GMINY PASŁĘK NA LATA 2016-2023

Krosno	28,19	1	5,88%	0	2,66	1	0,53	1	3	12,77%	0	3,19	1	21,43%	0	1	sytuacja kryzysowa
Kupin	23,08	1	0,00%	0	2,56	1	2,56	1	3	10,26%	0	0,00	1	25,00%	0	1	sytuacja kryzysowa
Kwitajny	20,92	1	13,08%	1	0,00	0	0,00	0	2	16,84%	1	5,10	0	32,00%	0	1	sytuacja kryzysowa
Leźnica	20,69	1	15,00%	1	0,00	0	0,00	0	2	24,14%	1	3,45	1	40,00%	1	3	sytuacja kryzysowa
Łączna	22,58	1	6,67%	0	1,61	1	0,00	0	2	12,90%	0	0,00	1	60,00%	1	2	sytuacja kryzysowa
Łukszty	27,10	1	8,41%	1	0,65	0	0,00	0	2	14,19%	0	3,23	1	25,00%	0	1	sytuacja kryzysowa
Majki	16,00	1	7,41%	0	2,67	1	0,00	0	2	10,67%	0	5,33	0	62,50%	1	1	sytuacja kryzysowa
Marzewo	24,74	1	14,50%	1	1,55	0	0,00	0	2	8,25%	0	5,67	0	52,17%	1	1	sytuacja kryzysowa
Nowa Wieś	9,09	0	5,33%	0	1,98	1	0,00	0	1	10,28%	0	3,56	1	27,27%	0	1	sytuacja kryzysowa
Nowe Kusy	12,41	0	8,33%	1	0,34	0	0,00	0	1	16,21%	0	2,07	1	37,50%	1	2	sytuacja kryzysowa
Nowy Cieszyn	12,07	0	13,51%	1	1,72	1	0,00	0	2	12,07%	0	3,45	1	28,57%	0	1	sytuacja kryzysowa
Piniewo	52,27	1	37,97%	1	1,52	0	0,00	0	2	8,33%	0	1,52	1	96,00%	1	2	sytuacja kryzysowa
Pólko	37,66	1	8,16%	1	1,30	0	1,30	1	3	12,99%	0	3,90	1	50,00%	1	2	sytuacja kryzysowa

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA I GMINY PASŁĘK NA LATA 2016-2023

Robity	23,65	1	6,30%	0	0,85	0	0,00	0	1	13,39%	0	3,42	1	42,86%	1	2	sytuacja kryzysowa
Rogajny	17,81	1	8,12%	1	1,04	0	0,62	1	3	10,35%	0	3,93	1	34,29%	1	2	sytuacja kryzysowa
Rogowo	11,86	0	11,43%	1	0,00	0	0,00	0	1	6,78%	0	0,00	1	28,57%	0	1	sytuacja kryzysowa
Rydzówka	21,11	1	19,51%	1	1,51	0	0,00	0	2	10,55%	0	2,51	1	58,62%	1	2	sytuacja kryzysowa
Rzędy	42,54	1	16,16%	1	1,66	1	0,00	0	3	12,71%	0	0,55	1	42,86%	1	2	sytuacja kryzysowa
Sakówko	40,00	1	12,15%	1	0,56	0	1,11	1	3	15,00%	0	2,22	1	55,56%	1	2	sytuacja kryzysowa
Sańkowice	6,67	0	8,93%	1	2,67	1	1,33	1	3	13,33%	0	4,00	1	33,33%	1	2	sytuacja kryzysowa
Skolimowo	59,09	1	21,43%	1	4,55	1	0,00	0	3	0,00%	0	4,55	0	80,00%	1	1	sytuacja kryzysowa
Stęgny	18,79	1	7,14%	0	0,00	0	0,30	1	2	14,55%	0	0,91	1	52,94%	1	2	sytuacja kryzysowa
Surowe	24,66	1	7,69%	1	0,34	0	0,34	1	3	10,62%	0	3,42	1	50,00%	1	2	sytuacja kryzysowa
Wakarowo	22,86	1	14,00%	1	0,00	0	0,00	0	2	2,86%	0	0,00	1	20,00%	0	1	sytuacja kryzysowa
Wikrowo	42,86	1	23,08%	1	0,00	0	0,00	0	2	19,05%	1	0,00	1	75,00%	1	3	sytuacja kryzysowa
Wójtowizna	0,00	0	9,09%	1	0,00	0	0,00	0	1	11,11%	0	0,00	1	100,00%	1	2	sytuacja kryzysowa

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA I GMINY PASŁĘK NA LATA 2016-2023

Zielno	58,73	1	30,30%	1	0,00	0	0,00	0	2	7,94%	0	0,00	1	45,45%	1	2	sytuacja kryzysowa
Zielony Grąd	13,76	0	10,67%	1	0,92	0	0,00	0	1	10,09%	0	3,67	1	27,27%	0	1	sytuacja kryzysowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych na potrzeby opracowania Programu Rewitalizacji

W powyższej tabeli przedstawione zostały ulice Pasłęka oraz miejscowości wiejskie, na których występuje stan kryzysowy. Kryterium kryzysu na podstawie wyznaczonych mierników spełniają **43** ulice Pasłęka zamieszkałe przez **8 487** mieszkańców oraz **42** miejscowości wiejskie. Badanie wskaźników przeprowadzono na **91** wszystkich ulicach Pasłęka (zamieszkałych przez **12 312** mieszkańców) oraz **62** miejscowościach wiejskich (zamieszkałych przez **7 329** mieszkańców). Stan kryzysowy został więc zidentyfikowany na obszarze gminy zamieszkałym przez **71,52 %** mieszkańców miasta. Należy także zwrócić uwagę, że na poszczególnych jednostkach gminy Pasłęk (badanych ulicach i miejscowościach wiejskich) występuje zróżnicowana sytuacja kryzysowa charakteryzująca się większym lub mniejszym kryzysem (suma punktów uzyskanych w danym wskaźniku – tabela 28). Natomiast docelowa wielkość obszaru rewitalizowanego zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji* nie może przekraczać 30% ludności miasta. W dalszych pracach nad wyborem obszaru rewitalizowanego poszczególne ulice Pasłęka i miejscowości wiejskie, na których zidentyfikowano stan kryzysowy, były jeszcze porównywane w zakresie większego lub mniejszego kryzysu.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy stanu kryzysowego w mieście i gminie Pasłęk dalsze prace Zespołu ds. rewitalizacji dotyczyły wyboru obszarów rewitalizowanych. W oparciu o wewnętrzne uwarunkowania miasta i gminy oraz istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, wyznaczone zostały obszary rewitalizowane, na których występuje szczególna koncentracja zjawisk kryzysowych. Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji* przy wyznaczaniu obszaru rewitalizacji brano przede wszystkim pod uwagę, że obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym obszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż **20% powierzchni gminy** oraz zamieszkałych przez więcej niż **30% mieszkańców gminy**. W wyniku przeprowadzonych prac, popartych danymi poszczególnych wskaźników, Zespół ds. rewitalizacji podjął decyzję, że do obszarów rewitalizowanych na terenie miasta i gminy Pasłęk w pierwszej kolejności będą się kwalifikować jednostki, na których występuje największa sytuacja kryzysowa. Uznano, że największa sytuacja kryzysowa występuje wówczas gdy na 4 badane wskaźniki społeczne, aż w 3 wskaźnikach sytuacja odbiega od średniej dla wartości dla całej gminy przy jednoczesnym współwystępowaniu przynajmniej z jednym wskaźnikiem gospodarczym odbiegającym od średniej dla gminy. Taka analiza pozwoliła na wyznaczenie jednolitego obszaru rewitalizowanego na terenie miasta Pasłęka oraz miejscowości wiejskich, które spełnią wymogi Wytycznych w zakresie rewitalizacji, czyli nie przekroczenie terenów większych niż **20% powierzchni gminy** oraz zamieszkałych przez więcej niż **30% mieszkańców gminy**.

Obszary rewitalizowane zostały wybrane zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*, ze względu na zidentyfikowanie stanu kryzysowego w sferze społecznej, który współwystępuje ze stanem kryzysowym w sferze gospodarczej. Dodatkowo przy wyznaczaniu obszarów uwzględniono występujące w *Wytycznych w zakresie rewitalizacji* ograniczenia co do wielkości (nie więcej niż 20% powierzchni gminy) i liczby ludności (nie więcej niż 30% mieszkańców gminy). Jako docelowe obszary rewitalizowane wyznaczono:

Obszar I Miejski: zajmuje powierzchnię 62,0580 ha oraz zamieszkiwany jest przez 2763 mieszkańców. W granicach obszaru znajdują się ulice na starym mieście Pasłęka: Apteczna, Biskupa Ignacego Krasickiego, Bolesława Chrobrego, Chodkiewicza, Firleja, Jana Henryka Dąbrowskiego, Kościuszki, Ks. Franciszka Osińskiego, Mickiewicza, Sienkiewicza. Obejmuje ulice bezpośrednio przyległe do starego miasta: Augustyna Steffena oraz Zamkową (niezamieszkała). Bezpośrednio przylegającym terenem do ulicy Augustyna Steffena jest obszar niezamieszkały o dużych funkcjach rozwojowych, w skład którego wchodzi teren Szkoły Podstawowej nr 2 (przy ul. Sprzymierzonych) oraz kompleksu stadionu miejskiego (ul. Kraszewskiego). Obszar obejmuje ul. Jagiełły, przy której położony jest kompleks Gimnazjum nr 1. Natomiast przy ul. 3 Maja, objętej obszarem rewitalizacji znajduje się kompleks Zespołu Szkół Powszechnych, Plac Grunwaldzki z zlokalizowanym obiektem ośrodka zdrowia oraz Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Ulica Westerplatte, która jest jedną z najdłuższych ulic w mieście, lokalizuje na swoim terenie funkcję mieszkalną, obszar dworca PKP i PKS oraz tereny tzw. dzielnicy przemysłowej.

Wyznaczony obszar rewitalizowany charakteryzuje się największymi na terenie miasta problemami natury społecznej i gospodarczej. Obszar (poszczególne ulice jako fragmenty miasta) wyróżnia się wyraźnym nasileniem niekorzystnych zjawisk społecznych takich jak ponadprzeciętne jak na Pasłęk bezrobocie, wykluczenie społeczne i przestępczość. Ponadto obszar rewitalizowany Pasłęka pełni ważne funkcje społeczno-gospodarcze mające wpływ na codzienne życie mieszkańców. Pomimo wielu niekorzystnych zjawisk zachodzących w tej części miasta, obszar dysponuje potencjałem, który może pozwolić zmienić obecny stan rzeczy i zaoferować perspektywę rozwoju. Obszar dzięki koncentracji środków finansowych może zmienić swój wizerunek i zaoferować lepszą jakość życia dla mieszkańców. Szczególnie stare miasto jest obszarem dużego potencjału rozwojowego, który kumuluje jednocześnie wiele problemów w sferze społecznej, gospodarczej jak i przestrzennej. Stare Miasto jest szczególnie zagrożone pod względem ubóstwa i wykluczenia społecznego. Występują tutaj niekorzystne tendencje związane z wykluczeniem społecznym. Szczególnie trudna sytuacja występuje na tzw. przedzamczu młyńskim (ul. Augustyna Steffena), gdzie w okolicy zamieszkałych baraków szerzą się zachowania patologiczne. Obszar starego miasta

charakteryzuje się bardzo trudną sytuacją mieszkaniową. Większość budynków, często zabytkowych jest w złym stanie technicznym. Zamieszkują je osoby o bardzo niskich dochodach, co utrudnia jakiegokolwiek remonty. Pilnej interwencji wymaga infrastruktura techniczna, która funkcjonuje od czasów przedwojennych. Występują znaczne ubytki w oświetleniu oraz w kanalizacji sanitarnej i deszczowej. Podczas opadów dochodzi do lokalnych podtopień budynków mieszkalnych. Obecny stan licznych obiektów zabytkowych pozostawia wiele do życzenia. Natychmiastowej dalszej interwencji wymagają mury obronne, które ze względu na znaczne ubytki cegieł oraz pęknięcia grożą zawaleniem. Zabytek ten wymaga szerokich i kosztownych prac konserwatorskich. Zabytkowy charakter starego miasta został zniekształcony poprzez wprowadzenie elementów dysharmonicznych w postaci czterech punktowych budynków wielorodzinnych zlokalizowanych pomiędzy ulicami Chodkiewicza i Mickiewicza. Rehabilitacja tych obiektów mająca na celu zniwelowanie ich negatywnego wpływu na sylwetkę miasta będzie niezwykle trudnym zadaniem. Rehabilitacji wymagają również liczne obiekty usługowo-handlowe zlokalizowane stanowiące element zupełnie obcy dla układu przestrzennego i wyrazu architektonicznego starego miasta. Stara zabudowa, zdegradowana przestrzeń i trudności natury społecznej powodują, że w nie wystarczającym stopniu podejmowana jest tutaj działalność gastronomiczna i pobytowa. Potencjał rozwojowy tego obszaru wynika z rozpoczętego procesu rewitalizacji. W latach 2007-2015 nowe oblicze uzyskał Plac św. Wojciecha, ulica Chrobrego oraz liczne obiekty mieszkalne. Zabytkowy układ urbanistyczny, wiele ciekawych i unikatowych zabytków (Brama Wysoka, Brama Młyńska, Ratusz - perełka gotycko-renesansowej architektury, Kościół św. Bartłomieja, Zamek, zabytkowe kamienice mieszczańskie) może przyczynić się do zwiększenia atrakcyjności starego miasta. Oferta kulturalna, obiekty gastronomiczne i hotelowe będą impulsem do ożywienia społeczno-gospodarczego.

Obszar II Anglity: obejmuje obszar wsi Anglity o powierzchni 5,1891 ha zamieszkałej przez 49 mieszkańców.

Obszar III Czarna Góra: obejmuje obszar wsi Czarna Góra o powierzchni 0,6852 ha zamieszkałej przez 12 mieszkańców.

Obszar IV Dargowo: obejmuje obszar wsi Dargowo o powierzchni 12,0362 ha zamieszkałej przez 168 mieszkańców.

Obszar V Gołąbki: obejmuje obszar wsi Gołąbki o powierzchni 5,387 ha zamieszkałej przez 101 mieszkańców.

Obszar VI Kąty: obejmuje obszar wsi Kąty o powierzchni 2,3453 ha zamieszkałej przez 61 mieszkańców.

Obszar VII Krosno: obejmuje obszar wsi Krosno o powierzchni 17,0818 ha zamieszkałej przez 49 mieszkańców.

Obszar VIII Pólko: obejmuje obszar wsi Pólko o powierzchni 3,9754 ha zamieszkałej przez 77 mieszkańców.

Obszar IX Rogajny: obejmuje obszar wsi Rogajny o powierzchni 27,861 ha zamieszkałej przez 483 mieszkańców.

Obszar X Rzędy: obejmuje obszar wsi Rzędy o powierzchni 2,3389 ha zamieszkałej przez 181 mieszkańców.

Obszar XI Sakówko: obejmuje obszar wsi Sakówko o powierzchni 3,2388 ha zamieszkałej przez 180 mieszkańców.

Obszar XII Sałkowice: obejmuje obszar wsi Sałkowice o powierzchni 20,2743 ha zamieszkałej przez 75 mieszkańców.

Obszar XIII Skolimowo: obejmuje obszar wsi Skolimowo o powierzchni 0,1748 ha zamieszkałej przez 22 mieszkańców.

Obszar XIV Surowe: obejmuje obszar wsi Surowe o powierzchni 9,8577 ha zamieszkałej przez 292 mieszkańców.

Obszar XV Drulity: obejmuje obszar wsi Drulity o powierzchni 30,8692 ha zamieszkałej przez 371 mieszkańców.

Obszar XVI Kwitajny: obejmuje obszar wsi Kwitajny o powierzchni 25,395 ha zamieszkałej przez 196 mieszkańców.

Tabela 29 Obszary wyznaczone do rewitalizacji – liczba mieszkańców i powierzchnia

	Powierzchnia (ha)	%	Ludność	%
Obszar I Miejski	62,0580	0,24%	2763	14,07%
Obszar II Anglity	5,1891	0,02%	49	0,25%
Obszar III Czarna Góra	0,6852	0,00%	12	0,06%
Obszar IV Dargowo	12,0362	0,05%	168	0,86%
Obszar V Gołąbki	5,387	0,02%	101	0,51%
Obszar VI Kąty	2,3453	0,01%	61	0,31%
Obszar VII Krosno	17,0818	0,06%	188	0,96%
Obszar VIII Pólko	3,9754	0,02%	77	0,39%
Obszar IX Rogajny	27,861	0,11%	483	2,46%
Obszar X Rzędy	2,3389	0,01%	181	0,92%
Obszar XI Sakówko	3,2388	0,01%	180	0,92%
Obszar XII Sałkowice	20,2743	0,08%	75	0,38%
Obszar XIII Skolimowo	0,1748	0,00%	22	0,11%
Obszar XIV Surowe	9,8577	0,04%	292	1,49%
Obszar XV Drulity	30,8692	0,12%	371	1,89%
Obszar XVI Kwitajny	25,395	0,10%	196	1,00%
Suma Obszary	228,77	0,87%	5219	26,57%
Gmina Paszów	26391	100%	19641	100%

Tabela 30 Wskaźniki obszarów rewitalizowanych miasta i gminy Pasłęk

KRYTERIUM	SPOŁECZNE									GOSPODARCZE						Podsumowanie	Liczba mieszkańców	
	1		2		3		4		SUMA PUNKTÓW SPOŁECZNE	5		6		7				
Wskaźniki	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 osób		Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym		Liczba przestępstw na 100 osób		Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 100 osób			SUMA PUNKTÓW SPOŁECZNE	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności		Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w CEiDG na 100 osób		Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych		SUMA PUNKTÓW GOSPODARCZE	Podsumowanie
Obszar/adres	Wartość wskaźnika	Pkt.	Wartość wskaźnika	Pkt.	Wartość wskaźnika	Pkt.	Wartość wskaźnika	Pkt.	Pkt.		Wartość wskaźnika	Pkt.	Wartość wskaźnika	Pkt.	Wartość wskaźnika	Pkt.		
Razem Miasto i Gmina	15,72	0	7,49%	0	1,60	0	0,19	0	0	16,42%	0	4,19	0	32,58%	0	0	wartość bazowa	19641
Obszar I Miejski	27,36	1	9,16%	1	2,86	1	0,54	1	4	16,14%	0	4,16	1	30,88%	0	1	sytuacja kryzysowa	2763
Obszar II Anglity	77,55	1	26,47%	1	14,29	1	2,04	1	4	10,20%	0	0,00	1	58,33%	1	2	sytuacja kryzysowa	49
Obszar III Czarna Góra	75,00	1	28,57%	1	8,33	1	0,00	0	3	8,33%	0	8,33	0	50,00%	1	1	sytuacja kryzysowa	12
Obszar IV Dargowo	25,60	1	15,04%	1	1,79	1	0,00	0	3	12,50%	0	2,98	1	58,33%	1	2	sytuacja kryzysowa	168
Obszar V Gołębki	19,80	1	9,09%	1	1,98	1	0,00	0	3	17,82%	1	0,00	1	22,22%	0	2	sytuacja kryzysowa	101

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA I GMINY PASŁĘK NA LATA 2016-2023

Obszar VI Kąty	36,07	1	20,00%	1	1,64	1	0,00	0	3	8,20%	0	0,00	1	41,67%	1	2	sytuacja kryzysowa	61
Obszar VII Krosno	28,19	1	5,88%	0	2,66	1	0,53	1	3	12,77%	0	3,19	1	21,43%	0	1	sytuacja kryzysowa	188
Obszar VIII Pólko	37,66	1	8,16%	1	1,30	0	1,30	1	3	12,99%	0	3,90	1	50,00%	1	2	sytuacja kryzysowa	77
Obszar IX Rogajny	17,81	1	8,12%	1	1,04	0	0,62	1	3	10,35%	0	3,93	1	34,29%	1	2	sytuacja kryzysowa	483
Obszar X Rzędy	42,54	1	16,16%	1	1,66	1	0,00	0	3	12,71%	0	0,55	1	42,86%	1	2	sytuacja kryzysowa	181
Obszar XI Sakówko	40,00	1	12,15%	1	0,56	0	1,11	1	3	15,00%	0	2,22	1	55,56%	1	2	sytuacja kryzysowa	180
Obszar XII Sałkowice	6,67	0	8,93%	1	2,67	1	1,33	1	3	13,33%	0	4,00	1	33,33%	1	2	sytuacja kryzysowa	75
Obszar XIII Skolimowo	59,09	1	21,43%	1	4,55	1	0,00	0	3	0,00%	0	4,55	0	80,00%	1	1	sytuacja kryzysowa	22
Obszar XIV Surowe	24,66	1	7,69%	1	0,34	0	0,34	1	3	10,62%	0	3,42	1	50,00%	1	2	sytuacja kryzysowa	292
Obszar XV Drulity	29,65	1	13,22%	1	0,00	0	0,00	0	2	16,17%	0	1,62	1	71,05%	1	2	sytuacja kryzysowa	371
Obszar XVI Kwitajny	20,92	1	13,08%	1	0,00	0	0,00	0	2	16,84%	1	5,10	0	32,00%	0	1	sytuacja kryzysowa	196

Wyznaczone obszary rewitalizowane charakteryzują się stanem kryzysowym w sferze społecznej, który współwystępuje ze stanem kryzysowym w sferze gospodarczej. Stan ten określają powyższe mierniki (wskaźniki) obszarów rewitalizowanych, które przedstawiają wartości kryzysowe w stosunku do wartości dla miasta i gminy Pasłęk.

7. Określenie celów i wizji rewitalizacji

SWOT Obszaru rewitalizacji

Charakterystykę obszaru rewitalizacji *Zespół ds. rewitalizacji* rozpoczął od pracy warsztatowej w dniach 16 i 17 lutego 2016 r. nad analizą SWOT. Do analizy SWOT wykorzystano przede wszystkim diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych przeprowadzoną w Rozdziale 2 ze szczególnym uwzględnieniem sfer: społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Jak każda analiza SWOT najlepiej charakteryzuje aktualny stan gminy i stanowi element diagnozy poprzedzającej określenie obszarów zdegradowanych i podjęciem decyzji o delimitacji obszarów zdegradowanych. W dalszej kolejności na podstawie posiadanych danych oraz wiedzy członków *Zespołu ds. rewitalizacji* sporządzono szeroką analizę SWOT obszarów charakteryzujących się sytuacją kryzysową, która przedstawia się następująco:

SILNE STRONY

1. 100% miasta objęte planem miejscowym,
2. Bardzo dobra infrastruktura dla działalności kulturalnej,
3. Festyn sołectw,
4. Kanał Elbląski,
5. Nowoczesny stadion Miejski o parametrach dla imprez rangi mistrzostw kraju,
6. Park edukacyjno – rekreacyjny, ekologiczny w granicach miasta,
7. Poprawiająca się współpraca pomiędzy sołectwami, stowarzyszeniami i miastem,
8. Sala widowiskowa,
9. Studio muzyczne,
10. Współpraca szkół średnich ze szkołami wyższymi,
11. Wzrost zainteresowania uczniów technicznymi i zasadniczymi szkołami zawodowymi,
12. Zawody strażackie,

SZANSE

1. Duża liczba organizacji pozarządowych na terytorium gminy,
2. Duży udział firm z branży przemysłowo-budowlanej.
3. Duży udział firm z sektora rolnictwa.
4. Gmina jest członkiem Elbląskiego Obszaru Funkcjonalnego, co stanowi szansę rozwoju współpracy i pozyskiwania środków na realizację projektów unijnych w perspektywie finansowej 2014-2020.
5. Gmina leży w obszarze oddziaływania Elbląga - subregionalnego ośrodka województwa warmińsko-mazurskiego,
6. Największy fundusz pożyczkowy dla MŚP w warm- maz.,
7. Oznakowane szlaki rowerowe połączone z R1 i Green Velo,
8. Pasłęk znany z wysokiego poziomu szkolenia lekkoatletów,
9. Produkcja zdrowej żywności,
10. S7 z dwoma węzłami, północ i południe,

11. Pole Golfowe Sand Valley,
12. Siec ECONET,
13. Specjalna strefa ekonomiczna, jeszcze 9,3 ha do wykorzystania,
14. Struktura wieku mieszkańców terenów wiejskich gminy jest korzystniejsza niż w mieście (większy udział ludności w młodszych grupach wiekowych tj. 0-19 lat oraz 20-34 lat).
15. Wzrost liczby ludności dotyczący zarówno terenów wiejskich i miasta.
16. Wzrost liczby przedsiębiorstw działających na terenie miasta i gminy Pasłęk.

SŁABE STRONY

1. Brak bazy gastronomicznej
2. Brak jedności, wspólnoty mieszkańców
3. Brak oferty pobytowej na terenie gminy,
4. Brak podmiotów ekonomii społecznej,
5. Brak prawdziwych konsultacji społecznych
6. Brak samozatrudnienie i aktywność osób bez pracy
7. Brak sieci wodnej i kanalizacyjnej w części gminy Pasłęk
8. Brak ufności, pracy zespołowej, porozumienia do wspólnego działania
9. Częściowy brak oświetlenia na wsiach
10. Duża ilość ludzi korzystających z opieki społecznej
11. Mało znane lokalne wytwory rękodzieła (pamiątki, wyjątkowe wyroby)
12. Miejsca ze znaczącą liczbą przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 100 osób
13. Niedostateczne możliwości do dyskusji na różne tematy
14. Niewykorzystany potencjał historyczny
15. Niewykorzystany potencjał przyrodniczy
16. Niewystarczająca baza sportowa wsi uniemożliwiająca aktywny i zdrowy styl życia
17. Niewystarczająca ilość miejsc spotkań mieszkańców
18. Niski odsetek najmłodszych dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na terenach wiejskich gminy
19. Postępujący brak aktywności społeczności wiejskiej
20. Słabo rozwinięta agroturystyka
21. Znaczący udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym
22. Zły stan dróg zwłaszcza na terenach wiejskich zagrażający bezpieczeństwu poruszających się

ZAGROŻENIA

1. Brak dostatecznie rozwiniętej bazy pobytowej i usług towarzyszących.
2. Miejsca ze znaczącą liczbą przestępstw na 100 osób
3. Niska liczba urodzeń
4. Obszar gminy charakteryzuje mała lesistość.
5. Odptyw ludności i inwestycji do miasta Elbląga.
6. Rosnący odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności
7. Rozbudowane formy ochrony przyrody ograniczenie dla rozwoju gminy
8. Starzenie się społeczeństwa,

9. Systematycznie spada liczba uczniów w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych,
10. Ujemne saldo migracji młodych ludzi w wieku produkcyjnym.
11. Wzrastający poziom populacji w wieku poprodukcyjnym

W dalszej kolejności zgodnie z najnowszymi zasadami prowadzenia analiz strategicznych, zmierzających do wyłonienia celów (założeń), należało dążyć do skupienia się na czynnikach, trendach i faktach, tak pozytywnych, jak i negatywnych, kluczowych dla przyszłości obszarów zdegradowanych. Dokonano więc selekcji, dla ujawnienia, które czynniki są najważniejsze dla procesu rewitalizacji w mieście i gminie Pasłęk, bez względu na ich charakter. Docelowa analiza SWOT dla obszaru rewitalizacji została określona następująco:

SILNE STRONY

1. 100% miasta objęte planem miejscowym,
2. Bardzo dobra infrastruktura dla działalności kulturalnej,
3. Kanał Elbląski,
4. Wzrost zainteresowania uczniów technicznymi i zasadniczymi szkołami zawodowymi,

SZANSE

1. Duża liczba organizacji pozarządowych na terytorium gminy,
2. Gmina jest członkiem Elbląskiego Obszaru Funkcjonalnego, co stanowi szansę rozwoju współpracy i pozyskiwania środków na realizację projektów unijnych w perspektywie finansowej 2014-2020.
3. Największy fundusz pożyczkowy dla MŚP w warm- maz.,
4. Specjalna strefa ekonomiczna, jeszcze 9,3 ha do wykorzystania,

SŁABE STRONY

1. Brak oferty pobytowej na terenie gminy,
2. Duża ilość ludzi korzystających z pomocy społecznej
3. Niewykorzystany potencjał historyczny
4. Znaczący udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym

ZAGROŻENIA

1. Niedostatecznie rozwinięta baza pobytowa i usług towarzyszących.
2. Rosnący odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności
3. Starzenie się społeczeństwa,
4. Ujemne saldo migracji młodych ludzi w wieku produkcyjnym.

Analiza SWOT/TOWS

W kolejnym etapie *Zespół ds. rewitalizacji* przeprowadził analizę SWOT/TOWS, zmierzającą do ustalenia wzajemnego wpływu wyłonionych kluczowych elementów SWOT na siebie nawzajem. System oceny ma charakter punktowy, a elementy z najwyższą liczbą punktów, jako najbardziej wpływowe, mają kluczowe znaczenie dla przyszłości działań, są więc strategiczne. Ten rodzaj elementów SWOT jest zaznaczony w tabeli poniżej żółtym kolorem.

	Siły – Strengths	Grupa 1	Grupa 2	Grupa 3	SUMA	Śr.
S1	100% miasta objęte planem miejscowym,	12,00	14,00	15,00	41,00	13,67
S2	Bardzo dobra infrastruktura dla działalności kulturalnej,	2,00	17,00	10,00	29,00	9,67
S3	Kanał Elbląski,	6,00	19,00	8,00	33,00	11,00
S4	Wzrost zainteresowania uczniów technicznymi i zasadniczymi szkołami zawodowymi,	10,00	18,00	12,00	40,00	13,33
	SZANSE				103,00	34,33
O1	Duża liczba organizacji pozarządowych na terytorium gminy,	8,00	17,00	11,00	36,00	12,00
O2	Gmina jest członkiem Elbląskiego Obszaru Funkcjonalnego, co stanowi szansę rozwoju współpracy i pozyskiwania środków na realizację projektów unijnych w perspektywie finansowej 2014-2020.	12,00	18,00	16,00	46,00	15,33
O3	Największy fundusz pożyczkowy dla MŚP w warm- maz.,	5,00	14,00	19,00	38,00	12,67
O4	Specjalna strefa ekonomiczna, jeszcze 9,3 ha do wykorzystania,	8,00	12,00	12,00	32,00	10,67
	SŁABE				152,00	50,67
w1	Brak oferty pobytovej na terenie gminy,	9,00	19,00	7,00	35,00	11,67
w2	Duża ilość ludzi korzystających z pomocy społecznej	5,00	12,00	12,00	29,00	9,67
w3	Niewykorzystany potencjał historyczny	3,00	9,00	9,00	21,00	7,00
w4	Znaczący udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	6,00	18,00	12,00	36,00	12,00
	ZAGROŻENIA - Threads				121,00	40,33
T1	Niedostatecznie rozwinięta baza pobytovej i usług towarzyszących.	14,00	20,00	16,00	50,00	16,67
T2	Rosnący odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	2,00	20,00	8,00	30,00	10,00
T3	Starzenie się społeczeństwa,	6,00	22,00	8,00	36,00	12,00
T4	Ujemne saldo migracji młodych ludzi w wieku produkcyjnym.	6,00	17,00	16,00	39,00	13,00
		114,00	266,00	191,00	155,00	51,67

Na tej podstawie w trakcie prac *Zespołu ds. rewitalizacji* sformułowane zostały cele (założenia) strategiczne dla procesu rewitalizacji w mieście i gminie Pasłęk. Jednocześnie inne ważne zagadnienia, nienależące do kluczowych elementów SWOT, zostały przeformułowane na cele operacyjne.

Cele strategiczne dla realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Paszów na lata 2015-2023 wypracowane podczas spotkania warsztatowego Zespołu ds. rewitalizacji w dniu 17.02.2016 r.

ŁAD SPOŁECZNY

A. Niwelowanie zjawisk związanych z problemami społecznymi na obszarze rewitalizacji.

1. Przeciwdziałanie i zapobieganie zjawiskom długotrwałego bezrobocia wśród osób w wieku produkcyjnym na obszarze rewitalizacji.
2. Odwrócenie ujemnego salda migracji osób młodych w wieku produkcyjnym na obszarze rewitalizacji.

ŁAD PRZESTRZENNY

B. Ożywienie obszaru rewitalizacji w oparciu o opracowany miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

1. Rozwój przestrzeni publicznych ukierunkowanych na podniesienie atrakcyjności społecznej i gospodarczej obszaru rewitalizowanego.
2. Stworzenie i wypromowanie ofert skierowanych do inwestorów i mieszkańców zgodnych z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego obszaru rewitalizacji.

ŁAD GOSPODARCZY

C. Przywrócenie i nadanie nowych funkcji gospodarczych na obszarze rewitalizacji.

1. Rozwój bazy pobytowej i usług towarzyszących na obszarze rewitalizowanym.
2. Rozwój kształcenia i szkolnictwa zawodowego dostosowanego do potrzeb rynku pracy.

Wizja Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Paszów na lata 2016-2023

Wzmacniamy potencjał społeczno-gospodarczy naszej Gminy do poprawy warunków i jakości życia

Celem ostatecznym Programu, którego osiągnięcie będzie bezpośrednim efektem przeprowadzonych działań rewitalizacyjnych, jest odwrócenie obecnej niekorzystnej sytuacji na obszarach rewitalizowanych, rozumiane jako spadek intensywności zjawisk kryzysowych (niekorzystnych). Najbardziej istotne z punktu widzenia interesariuszy Programu będzie odwrócenie niekorzystnych zjawisk takich jak:

- Zmniejszenie poziomu ubóstwa,
- Zmniejszenie poziomu bezrobocia długotrwałego,
- Zmniejszenie poziomu przestępczości,
- Zwiększenie poziomu aktywności gospodarczej oraz edukacji mieszkańców obszarów zdegradowanych.

8. Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Planowane podstawowe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Nazwa projektu	Remont murów obronnych w Pasłęku
Podmiot/y realizujący/e	Gmina Pasłęk
Lokalizacja (miejsca przeprowadzenia danego projektu)	Gmina Pasłęk, teren starego miasta
Zakres realizowanych zadań	<p>Inwestycja obejmuje swoim zakresem prace konserwatorskie w obrębie murów obronnych w Pasłęku, które są wpisane do rejestru WKZ pod numerem A-175 z dnia 10.10.1956 r.</p> <p>Planowana inwestycja obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • usunięcie z murów roślinności, zanieczyszczeń i lokalnych XX-wiecznych „napraw” z użyciem cementu; • naprawę korony murów i wprowadzenie izolacji wodochronnej; • uzupełnienie kamieni i cegieł, które wypadły z lica muru; • wzmocnienie niektórych murów mikropalami kotwiącymi; • wzmocnienie niektórych fundamentów ew. podłoża.
Szacowana wartość	11 500 000 zł
Prognozowane rezultaty	<p>Realizacja projektu pozwoli przywrócić Pasłękowi dawną świetność a jednocześnie funkcjonalną i atrakcyjną, estetyczną przestrzeń w obrębie okalających stare miasto murów obronnych. Przyczyni się z jednej strony do zachowania zabytkowych i historycznych walorów, a z drugiej strony do wzmocnienia pozycji konkurencyjnej miasta pod względem turystycznym.</p> <p>Realizacja projektu wpłynie także pozytywnie na zachowanie ładu przestrzennego i poprawę jakości otoczenia urbanistycznego. Remont murów stanowi dopełnienie przeprowadzonych działań komplementarnych w bezpośrednim sąsiedztwie zabytkowych murów obronnych.</p>
Sposób oceny i zmierzenia rezultatów	<p>Dane w zakresie realizacji wskaźników rezultatu będą gromadzone i monitorowane przez wyznaczonego członka Zespołu Projektowego z częstotliwością wskazaną w umowie o dofinansowanie projektu oraz wytycznych, jednak nie rzadziej niż raz na kwartał. Wskaźnik Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem obiektach dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne oraz Liczba osób korzystających z obiektów objętych</p>

	wsparcie będzie weryfikowany na podstawie list uczniów placówek oświatowych, którzy doświadczyli bezpośredniego kontaktu z żywą lekcją historii z udziałem wyremontowanego dziedzictwa kulturowego – wartości wskaźników są tożsame, gdyż obecnie nie funkcjonują w Pasłęku zorganizowane zajęcia z dziećmi i młodzieżą szkolną w zakresie przewidzianym w projekcie. Źródłem weryfikacji wskaźnika Liczba zabezpieczonych obiektów przed kradzieżą i zniszczeniem będzie protokół odbioru. Źródłem weryfikacji wskaźnika Udział projektu w odniesieniu do obszaru objętego programem rewitalizacji będzie protokół odbioru oraz Lokalny Program Rewitalizacji Pasłęka.
Cel rewitalizacji, który realizuje projekt	ŁAD PRZESTRZENNY B.Ożywienie obszaru rewitalizacji w oparciu o opracowany miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego 1.Rozwój przestrzeni publicznych ukierunkowanych na podniesienie atrakcyjności społecznej i gospodarczej obszaru rewitalizowanego.

Nazwa projektu	Termomodernizacja budynku Gimnazjum nr 1 im. Władysława Jagiełły w Pasłęku
Podmiot/y realizujący/e	Gimnazjum nr 1 im. Władysława Jagiełły w Pasłęku ul. Jagiełły 30 14-400 Pasłęku
Lokalizacja (miejsca przeprowadzenia danego projektu)	Gmina Pasłęk, obręb 1, miasto Pasłęk, budynek położony przy ulicy Jagiełły 30.
Zakres realizowanych zadań	Termomodernizacja głównego budynku szkoły zbudowanego przed II wojną światową. Zaplanowano docieplenie dachu, wymianę stolarki okiennej oraz docieplenie zewnętrzne ścian budynku wpisuje się w Oś 4 Efektywność energetyczna, działanie 4.3 Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków Zaplanowane działania są powiązane z realizacją projektu Gminy Pasłęk pod nazwą GAMA – Gimnazjalna Akademia Mistrzów Aktywności o wartości 518 085.30 zł , w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 Oś 2 Kadry dla gospodarki Podniesienie jakości oferty edukacyjnej ukierunkowanej na rozwój kompetencji kluczowych uczniów, działanie 2.2.1. Termomodernizacja budynku szkoły zapewni warunki skuteczniejszej realizacji projektu, którego celem jest Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie

	równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia;
Szacowana wartość	560 000 zł
Prognozowane rezultaty	<p>Znaczne zmniejszenie zużycia energii niezbędnej do ogrzania budynku szkoły skutkujące poprawą stanu środowiska. Wyrażna poprawa funkcjonalności przestrzeni publicznej poprzez znaczną poprawę estetyki budynku szkoły usytuowanego w centrum miasta. Celem projektu GAMA jest podniesienie kompetencji językowych, matematyczno przyrodniczych, ICT, cyfrowych oraz właściwych postaw i umiejętności niezbędnych na rynku pracy wśród 400 uczniów Gimnazjum nr w Pasłęku oraz zwiększenie umiejętności i kompetencji 12 nauczycieli w zakresie wspierania u uczniów kompetencji kluczowych i 40 rodziców w zakresie wspierania dziecka w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej w okresie 22 miesięcy. W ramach projektu zostanie utworzony w budynku szkoły po jego termomodernizacji Szkolny Punkt Informacji i Kariery dzięki któremu uczniowie podniosą swoje umiejętności planowania kariery edukacyjno-zawodowej a rodzice otrzymają wsparcie w zakresie wiedzy dotyczącej wspierania dzieci w wyborze kariery, uczniowie będą podnosili kompetencje kluczowe w ramach realizowanych projektów edukacyjnych, zajęć pozalekcyjnych w nowo wygospodarowanych pomieszczeniach szkoły i wyjazdów, gier symulacyjnych. Położony zostanie nacisk na umiejętności praktyczne oraz na innowacyjne metody nauczania. Wsparciem objęci zostaną również nauczyciele (12 osób), którzy będą wzmacniać swoją wiedzę i umiejętności w zakresie wspierania uczniów w nabywaniu kompetencji kluczowych. Projekt realizowany będzie w okresie 01.09.2017-30.06.2019</p>
Sposób oceny i zmierzenia rezultatów	<p>Sprawozdanie zawierające porównanie zużycia energii cieplnej przed i po termomodernizacji budynku. Dokumentacja fotograficzna budynku w przestrzeni publicznej przed i po modernizacji. Deklaracje - 09.2017 i 09.2018, zaświadczenia o ukończeniu szkoleń - 06.2018 Ankiety i opinie nauczycieli - 06.2018 i 06.2019, dane ujęte w raporcie ewaluacyjnym Grafik zajęć z uwzględnieniem scenariuszy zajęć z wykorzystaniem TIK - pomiar na bieżąco i do 6 miesięcy po zakończeniu projektu</p>

	Badanie ankietowe uczniów, pomiar - 06.2018, 06.2019, sporządzenie raportu
Cel rewitalizacji, który realizuje projekt	ŁAD PRZESTRZENNY B.Ożywienie obszaru rewitalizacji w oparciu o opracowany miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego 1. Rozwój przestrzeni publicznych ukierunkowanych na podniesienie atrakcyjności społecznej i gospodarczej obszaru rewitalizowanego.

Nazwa projektu	1. Modernizacja budynku Ośrodka Szkolenia i Wychowania Ochotniczych Hufców Pracy 2. Aktywna Młodzież
Podmiot/y realizujący/e	Warmińsko-Mazurska Wojewódzka Komenda OHP ul. Narutowicza 4, 10-581 Olsztyn, tel. 89-527-62-03
Lokalizacja (miejsca przeprowadzenia danego projektu)	Ośrodek Szkolenia i Wychowania OHP, ul. Westerplatte 20, 14-400 Paszów
Zakres realizowanych zadań	<p>1. W ramach modernizacji planowane są następujące zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Remont dachu (wymiana poszycia dachowego nad świetlicą, pokrycie dachu papą termozgrzewalną, udrożnienie i remont kominów termowentylacyjnych) - Kompleksowy remont łazienek znajdujących się na 3 poziomach budynku (wymiana armatury, udrożnienie wentylacji, izolacja, wymiana glazury i terakoty), - Zakup wyposażenia wpływającego na unowocześnienie pomieszczeń znajdujących się w obiekcie (sprzęt komputerowy, sprzęt kuchenny do warsztatów praktycznej nauki zawodu) <p>2. Projekt Aktywna Młodzież kierowany jest do młodzieży bezrobotnej, biernej zawodowo w wieku 18-24 lat, nieuczącej się i niepracującej, zagrożonej wykluczeniem społecznym (dwie grupy 10 osobowe w dwóch edycjach). Wsparcie będzie się koncentrowało na kursach w kierunkach wskazywanych jako zawody deficytowe na lokalnym rynku pracy. Młodzież biorąca udział w projekcie uzyska, podwyższy lub zmieni kwalifikacje zawodowe. Nastąpi u nich także wzrost kompetencji ogólnych oraz społecznych w obszarze komunikacji interpersonalnej i autoprezentacji. Zostanie również stworzona możliwość nabycia umiejętności praktycznych i doświadczenia zawodowego w ramach staży zawodowych oraz technik metod poszukiwania pracy. Ponadto młodzież zostanie objęta wsparciem opiekuńczo-</p>

	<p>wychowawczym.</p> <p>W trakcie projektu młodzież będzie miała możliwość uczestnictwa w proponowanych wsparciach m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Grupowe i indywidualne zajęcia z doradztwa zawodowego, - Grupowych i indywidualnych zajęciach z psychologiem, - Kursy językowe, - Kurs przedsiębiorczości, - Kursy komputerowe, - Kursy zawodowe, - Staże zawodowe u pracodawców.
Szacowana wartość	<p>1. 300 000zł</p> <p>2. 250 000zł</p>
Prognozowane rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projekt zakłada poprawę standardu budynku OSiW w Pasłęku. Remont dachu przyczyni się do obniżenia kosztów utrzymania budynku, w szczególności kosztów ogrzewania. Zakup nowoczesnego sprzętu ułatwi kształcenie uczniów jak również przyczyni się do zmniejszenia zużycia energii. 2. Projekt zakłada poprawę sytuacji bezrobotnej, biernej zawodowo młodzieży na rynku pracy w wieku 18-24 lat, poprzez zwiększenie ich aktywności zawodowej i społecznej oraz zdolności do zatrudnienia po ukończeniu projektu, tj.:<ul style="list-style-type: none"> - 18 osób zakończy wsparcie - 18 osób ukończy szkolenia i kursy, - 18 osób ukończy staż zawodowy u pracodawców, - 10 osób podejmie zatrudnienie lub otrzyma wpis do ewidencji działalności gospodarczej.
Sposób oceny i zmierzenia rezultatów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Efektywność projektu mierzona będzie poprzez:<ul style="list-style-type: none"> - protokół zakończonych prac, - sprawozdania z zestawień kosztów ogrzewania w ujęciu półrocznym i rocznym, - protokół z przyjęcia zakupionego wyposażenia. 2. Efektywność projektu mierzona będzie poprzez:<ul style="list-style-type: none"> - liczbę osób, która ukończyła wsparcie/raporty i sprawozdania/, - liczbę osób, która ukończyła szkolenia – kursy /raporty i sprawozdania, liczba wydanych zaświadczeń i certyfikatów/, - liczbę osób, która ukończyła staż zawodowy/ raporty i sprawozdania, liczba zaświadczeń ukończenia staży zawodowych/, - liczbę osób, która podjęła zatrudnienie /raporty i sprawozdania, liczba umów o pracę lub wpisów do ewidencji działalności

	gospodarczej/.
Cel rewitalizacji, który realizuje projekt	<p style="text-align: center;">ŁAD SPOŁECZNY</p> <p>A.Niwelowanie zjawisk związanych z problemami społecznymi na obszarze rewitalizacji.</p> <p>1.Przeciwdziałanie i zapobieganie zjawiskom długotrwałego bezrobocia wśród osób w wieku produkcyjnym na obszarze rewitalizacji.</p> <p style="text-align: center;">ŁAD GOSPODARCZY</p> <p>C.Przywrócenie i nadanie nowych funkcji gospodarczych na obszarze rewitalizacji</p> <p>1.Rozwój bazy pobytowej i usług towarzyszących na obszarze rewitalizowanym.</p>
Nazwa projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej przy Pl. Grunwaldzkim 8 w Paszoku 2. Modernizacja budynku nr 22 w miejscowości Drulity gmina Paszów 3. Modernizacja budynku nr 54 przy ul. Bohaterów Westerplatte w Paszoku
Podmiot/y realizujący/e	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszaniowej ul. Bohaterów Westerplatte 10 A, 14-400 Paszów Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Pl. Grunwaldzki 8, 14-400 Paszów
Lokalizacja (miejsca przeprowadzenia danego projektu)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pl. Grunwaldzki 8 14-400 Paszów 2. Drulity 22 14-400 Paszów 3. ul. Bohaterów Westerplatte 54 14-400 Paszów
Zakres realizowanych zadań	<ol style="list-style-type: none"> 1. ZGKiM – prace remontowe -wymiana poszycia dachowego wraz z dociepleniem strychu użytkowego - wymiana stolarki okiennej – drzwiowej - docieplenie elewacji MGOPS – działania społeczne w budynku przy Pl. Grunwaldzkim 8 w zajmowanych pomieszczeniach przez MGOPS realizacja usług asystenta rodziny i prowadzenie „ Szkoły umiejętności rodzicielskich”. Projektem zostałyby objętych 23 rodziny, w których pozostaje 62

dzieci. Wsparciem objęte byłyby rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez przydzielenie i pracę 3 asystentów rodziny. W pomieszczeniach MGOPS zaplanowano pracę biurową asystentów rodziny oraz prowadzenie „Szkoły umiejętności rodzicielskich” dla rodziców korzystających ze wsparcia asystenta rodzin.

2. ZGKiM – prace remontowe

- wymiana poszycia dachowego z ociepleniem
- wymiana stolarki drzwiowej
- docieplenie elewacji

Od 2006 we wskazanym budynku na parterze MGOPS prowadzi świetlicę środowiskową dla 30 dzieci w wieku szkolnym i gimnazjalnym pochodzących z rodzin wykluczonych. Świetlica ma charakter opiekuńczo-wychowawczy i profilaktyczny.

1. Na piętrze budynku Drulity 22 można zorganizować klub młodzieżowy dla młodzieży kończącej szkołę gimnazjalną i tym samym udział w świetlicy.

ZADANIE – klub młodzieżowy „NASZA SIŁOWNIA”

Beneficjenci – 15 osób w wieku 16-24 lata absolwenci świetlicy i młodzież zamieszkująca w Drulitach pochodząca z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym

Cel – aktywizacja społeczno-zawodowa osób młodych 16-24 lata pochodzących z miejscowości Drulity, która ma problemy z odnalezieniem się na rynku pracy i usamodzielnieniem się, prowadząca do podniesienia ich jakości życia

Formy wsparcia – wsparcie psychologiczno-pedagogiczne, poradnictwo zawodowe, aktywna integracja społeczno- zdrowotna

Sposób realizacji – włączenie uczestników w projekt „Akcja – aktywizacja – Ye!” realizowanego w ramach programu „Gwarancja dla Młodzieży” finansowanego z POWER 2014-2020

3. ZGKiM – prace remontowe

- docieplenie stropodachu
- wymiana stolarki okiennej – drzwiowej
- docieplenie elewacji
- wykonanie dodatkowej klatki schodowej
- wykonanie nowych instalacji elektrycznej, wodno – kanalizacyjnej i C.O.
- wykonanie kotłowni

	<p>MGOPS – działania społeczne z rodzinami zamieszkującymi w budynku nr 54 przy ul. Bohaterów Westerplatte w Pasłęku. Rodziny wieloproblemowe, posiadające dzieci zamieszkujące w budynku socjalnym zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym.</p> <p>Zadania: roczne wsparcie rodzin poprzez trening kompetencji społecznych i życiowych, trening kompetencji rodzicielskich, trening zastępowania agresji, aktywne włączanie w życie społeczne i promowanie aktywności lokalnej – w ramach wspólnotowego działania oczyszczenie przestrzeni wokół budynku i zagospodarowanie jej (drzewka, piaskownica, ławeczki), usługi asystenckie</p>
Szacowana wartość	<p>1. ZGKiM – 883 810,60 zł MGOPS – 30 000 zł łącznie 913 810,60 zł</p> <p>2. ZGKiM – 177067,53 zł MGOPS - 96 000 zł łącznie 273 067,53 zł</p> <p>3. ZGKiM – 5 452 115,00 zł MGOPS - 80 000,00 zł łącznie 5 532 115,00 zł</p>
Prognozowane rezultaty	<p>Poprawa stanu środowiska poprzez zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną i elektryczną. Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej.</p> <p>Rezultaty w obszarze społecznym – zindywidualizowana pomoc dla rodzin przeżywających okresowe trudności, zwiększenie umiejętności rodzicielskich i kompetencji wychowawczych, wsparcie więzi rodzinnych, zwiększenie umiejętności zarządzania budżetem domowym, zwiększenie psychologicznych umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych życiowo, zapobieganie rozpadowi rodzin i umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej</p> <p>Poprawa stanu środowiska poprzez zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną i elektryczną. Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej.</p> <p><u>W obszarze społecznym zakłada się u młodzieży zwiększenie kompetencji społecznych, zwiększenie umiejętności poruszania się na rynku pracy, przygotowanie do podjęcia</u></p>

	<p>pracy – staże, zmniejszenie liczby osób młodych uzależnionych i popadających w konflikty z prawem.</p> <p>Poprawa stanu środowiska poprzez zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną i elektryczną. Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej. Obniżenie kosztów utrzymania lokali mieszkalnych.</p> <p>Rezultaty społeczne – poprawa jakości życia rodzin zamieszkujących w budynku socjalnym, zmniejszenie konfliktowości mieszkańców budynku, wspieranie rodzin w prawidłowym funkcjonowaniu</p>
Sposób oceny i zmierzenia rezultatów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Protokoły ze zużycia energii cieplnej i energetycznej przed i po zakończeniu prac remontowych. Dokumentacja zdjęciowa obiektu. W obszarze społecznym – lista obecności uczestników na zajęciach, świadectwa i certyfikaty ukończenia kursów i projektu, ankieta ewaluacyjna, zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej. 2. Protokołów zużycia energii cieplnej i energetycznej przed i po zakończeniu prac remontowych. Dokumentacja zdjęciowa obiektu. W obszarze społecznym – lista obecności uczestników na zajęciach, świadectwa i certyfikaty ukończenia kursów i projektu, ankieta ewaluacyjna 3. Protokoły ze zużycia energii cieplnej i energetycznej przed i po zakończeniu prac remontowych. Dokumentacja zdjęciowa obiektu. Zmniejszenie emisji spalin W obszarze społecznym – lista obecności uczestników na zajęciach, świadectwa i certyfikaty ukończenia kursów i projektu, ankieta ewaluacyjna
Cel rewitalizacji, który realizuje projekt	<p style="text-align: center;">ŁAD SPOŁECZNY</p> <p>A. Niwelowanie zjawisk związanych z problemami społecznymi na obszarze rewitalizacji.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przeciwdziałanie i zapobieganie zjawiskom długotrwałego bezrobocia wśród osób w wieku produkcyjnym na obszarze rewitalizacji. 2. Odwrócenie ujemnego salda migracji osób młodych w wieku produkcyjnym na obszarze rewitalizacji. <p style="text-align: center;">ŁAD PRZESTRZENNY</p> <p>B. Ożywienie obszaru rewitalizacji w oparciu o opracowany</p>

	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego 1. Rozwój przestrzeni publicznych ukierunkowanych na podniesienie atrakcyjności społecznej i gospodarczej obszaru rewitalizowanego.
--	--

Nazwa projektu	Remont budynku mieszkalnego
Podmiot/y realizujący/e	NORTOUR Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Ul. Leśna 16, 14-400 Pasłęk
Lokalizacja (miejsca przeprowadzenia danego projektu)	działka nr 190 obręb 07 Pasłęk
Zakres realizowanych zadań	- ocieplenie ścian - malowanie elewacji - okna w piwnicy - domofon - docieplenie poddasza
Szacowana wartość	126137,46 zł
Prognozowane rezultaty	- poprawa jakości i bezpieczeństwa życia mieszkańców - godny wizerunek Starego Miasta poprzez podniesienie poziomu estetyki - uatrakcyjnienie przestrzeni miejskiej - podniesienie atrakcyjności gospodarczej i społecznej
Sposób oceny i zmierzenia rezultatów	Zapisy w protokole budowlanym
Cel rewitalizacji, który realizuje projekt	ŁAD PRZESTRZENNY B.Ożywienie obszaru rewitalizacji w oparciu o opracowany miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego 1.Rozwój przestrzeni publicznych ukierunkowanych na podniesienie atrakcyjności społecznej i gospodarczej obszaru rewitalizowanego.

Planowane pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Lp.	Podmiot realizujący	Tytuł projektu	Szacunkowa całkowita wartość
1	Gmina Paszów	Rewitalizacja pomieszczenia piwnicznego w zamku w Paszów	2 500 000
2	Gmina Paszów	Rewitalizacja ratusza miejskiego w Paszów	1 800 000
3	Gmina Paszów	Rewitalizacja zamku w Paszów	3 500 000
4	Gmina Paszów	Poprawa funkcjonalności ulic na Starym Mieście w Paszów	5 500 000
5	Gmina Paszów	Rewitalizacja placu targowego w Paszów	1 200 000
6	Gmina Paszów	Rewitalizacja dawnego ośrodka kultury	4 500 000
RAZEM			19 000 000

9. Indykatywne ramy finansowe rewitalizacji

Planowane podstawowe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne (w zł)

Lp.	Podmiot realizujący	Tytuł projektu	Szacunkowa całkowita wartość	Wkład Beneficjenta		Dofinansowanie UE	Dofinansowanie z innych źródeł zewnętrznych
				Środki publiczne	Środki prywatne		
1	Gmina Pasłęk	Remont murów obronnych w Pasłęku	11 500 000	1 725 000		9 775 000	
2	Gimnazjum nr 1 im. Władysława Jagiełły w Pasłęku	Termomodernizacja budynku Gimnazjum nr 1 im. Władysława Jagiełły w Pasłęku	560 000	84 000		476 000	
3	Warmińsko-Mazurska Wojewódzka Komenda OHP	Modernizacja budynku Ośrodka Szkolenia i Wychowania Ochotniczych Hufców Pracy	300 000	45 000		255 000	
		Aktywna Młodzież	250 000	25 000		225 000	
4	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Pasłęku Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pasłęku	Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej przy Pl. Grunwaldzkim 8 w Pasłęku	913 810,60	138 571,59		751 239,01	24 000,00
		Modernizacja budynku nr 22 w miejscowości Drulity gmina Pasłęk	273 067,53	26 560,13		246 507,40	
		Modernizacja budynku nr 54 przy ul. Bohaterów Westerplatte w Pasłęku	5 532 115,00	829 817,25		4 702 297,75	
5	NORTOUR Spółka z o.o.	Remont budynku mieszkalnego	126 137,46		18 920,62	107 216,84	
RAZEM			19 455 130,59	2 873 948,97	18 920,62	16 538 261,00	24 000,00

Planowane pozostałe projekty rewitalizacyjne (w zł)

Lp.	Podmiot realizujący	Tytuł projektu	Szacunkowa całkowita wartość	Dofinansowanie ze środków UE lub innych dostępnych źródeł
1	Gmina Paszów	Rewitalizacja pomieszczenia piwnicznego w zamku w Paszówku	2 500 000	2 125 000
2	Gmina Paszów	Rewitalizacja ratusza miejskiego w Paszówku	1 800 000	1 530 000
3	Gmina Paszów	Rewitalizacja zamku w Paszówku	3 500 000	2 975 000
4	Gmina Paszów	Poprawa funkcjonalności ulic na Starym Mieście w Paszówku	5 500 000	4 675 000
5	Gmina Paszów	Rewitalizacja placu targowego w Paszówku	1 200 000	1 020 000
6	Gmina Paszów	Rewitalizacja dawnego ośrodka kultury	4 500 000	3 825 000
RAZEM			19 000 000	16 150 000

10. Mechanizmy zapewnienia komplementarności rewitalizacji

Osiągnięcie celów rewitalizacji musi być zagwarantowane poprzez trafnie dobrane projekty, które zostaną zrealizowane na obszarze rewitalizowanym. Lokalny Program Rewitalizacji ujmuje działania w sposób kompleksowy tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego i środowiskowego związanego zarówno z danym obszarem, jaki jego otoczeniem. W części projektów realizacja działań technicznych warunkuje realizację tzw. projektów miękkich, w innych projekty inwestycyjne uzupełniają się z działaniami miękkimi. Na etapie tworzenia planu finansowego Lokalnego Programu Rewitalizacji projekty zostały podzielone na podstawowe (zawierające komponent inwestycyjny oraz działania miękkie) oraz pozostałe, które są przedsięwzięciami uzupełniającymi o mniejszej skali oddziaływania..

Projekty podstawowe charakteryzują się tym, że ich realizacja wpłynie w największym stopniu na poprawę sytuacji na obszarze rewitalizowanym. Projekty te dopełniają się tematycznie, sprawiając, że Lokalny Program Rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji w możliwie jak największych aspektach. Projekty podstawowe w części miękkiej zostały skierowane do wybranych interesariuszy obszaru rewitalizowanego. W części infrastrukturalnej są natomiast niezbędne dla realizacji projektów miękkich. Istotną rolę odgrywają także projekty pozostałe, które są przedsięwzięciami uzupełniającymi o mniejszej skali oddziaływania.

Wyprowadzenie obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego to proces związany z osiągnięciem zaplanowanych celów, których realizacja wiąże się ze sposobem zapewnienia odpowiednich mechanizmów koordynacji. Zgodnie z definicją rewitalizacji to władze lokalne są inicjatorem działań rewitalizacyjnych, dlatego też odpowiadają za cały proces rewitalizacji. Burmistrz Miasta ze względu na swoje zadania i możliwości jest inicjatorem procesu, angażując jak największą liczbę lokalnych partnerów. W celu zapewnienia jak największej komplementarności działań rewitalizacyjnych Burmistrz Paszówka powołał *Zespół ds. Strategii oraz Rewitalizacji* powołany Zarządzeniem nr 131/15 Burmistrza Paszówka z dnia 31.12.2015 r. Rolą powołanego zespołu będzie prowadzenie efektywnego dialogu z wszystkimi interesariuszami, w tym szczególnie ze społecznością obszarów rewitalizacji, innymi użytkownikami, organizacjami pozarządowymi oraz przedsiębiorcami. Mechanizm ten warunkuje skuteczność procesu rewitalizacji, poprzez prowadzenie możliwie jak najszerszych konsultacji planowanych projektów oraz jak największego zaangażowania i pomocy dla partnerów zaangażowanych w proces rewitalizacji.

11. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*, Program rewitalizacji jest wypracowywany przez samorząd gminny. Prace nad jego przygotowaniem, jak również wdrażaniem (realizacja) oparte powinny być na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszarów rewitalizacji, innymi użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi. Prace nad Lokalnym Programem Rewitalizacji Miasta i Gminy Pasłęk na lata 2016-2023 od początku poddawane były dyskusji z szerokim gronem potencjalnych beneficjentów. Wszystkie działania wypracowane przez *Zespół ds. rewitalizacji* takie jak wyznaczone obszary zdegradowane/rewitalizowane oraz cele Programu Rewitalizacji zostały poddane szerokiej dyskusji z mieszkańcami, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi, przedstawicielami związków wyznaniowych i kościołów, instytucji kultury, zarządców wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych, innych instytucji publicznych działających w obszarze pomocy społecznej, rynku pracy, edukacji, itp.

Lokalny Program Rewitalizacji na lata 2016-2023 opracowany został w oparciu o szeroko zakrojone analizy i konsultacje społeczne.

Pierwsze spotkanie warsztatowe odbyło się w dniu 16 lutego 2016 roku. Podczas spotkania uczestnicy wspólnie zastanawiali się nad diagnozą sytuacji społeczno – gospodarczej i wskaźnikami opisującymi stan zjawisk krytycznych występujących na terenie miasta i gminy Pasłęk oraz określili wstępnie obszary podlegające rewitalizacji na podstawie wskaźników opisujących zjawiska kryzysowe.

Kolejne spotkanie odbyło się w dniu 17 lutego 2016 roku, podczas którego uczestnicy warsztatów wspólnie zatwierdzili obszary wymagające rewitalizacji oraz określili cele i wskaźniki rewitalizacji.

W obu spotkaniach warsztatowych zarówno w dniu 16 jak i 17 lutego ubiegłego roku wzięło udział ponad 50 osób każdego dnia.

Kolejne spotkanie konsultacyjne odbyło się w dniu 14 czerwca 2016 roku a poprzedziło je zaproszenie do składania propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Było to spotkanie informacyjne, na które zaproszono wyżej wymienionych interesariuszy. Do udziału zachęcano poprzez zamieszczenie ogłoszenia na oficjalnej stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Pasłęku (www.paslek.pl) oraz innych lokalnych komercyjnych portali internetowych. Na spotkaniu została wyjaśniona metodologia wyznaczenia obszarów

rewitalizowanych z zaprezentowaniem granic obszarów. Omówiono procedurę wraz z prezentacją Wniosku Przedsięwzięcia Rewitalizacyjnego dotyczącego planowanego naboru przedsięwzięć rewitalizacyjnych do programu rewitalizacji. Następnie w dniach od 15 czerwca 2016 r. do 27 czerwca 2016 r. prowadzony był otwarty nabór projektów rewitalizacyjnych. W trakcie prowadzonego naboru projektów rewitalizacyjnych wszystkie dokumenty niezbędne do opracowania Wniosku Przedsięwzięcia Rewitalizacyjnego, takie jak: mapy obszarów rewitalizowanych, Wniosek wraz z instrukcją wypełniania znajdowały się do pobrania na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Paszowie oraz były dostępne do pobrania na miejscu w siedzibie Urzędu. Istotnym elementem prac nad programem rewitalizacji było powołanie przez Burmistrza Paszowa *Zespołu ds. rewitalizacji*. W skład Zespołu ds. rewitalizacji weszły osoby z komórek organizacyjnych Urzędu Miejskiego w Paszowie oraz jednostek miejskich, które ze względu na zakres zadań i posiadaną wiedzę i doświadczenie są związane z procesem rewitalizacji.

Następnie od 8 grudnia 2016 r. do 22 grudnia 2016 r. odbyły się konsultacje społeczne projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Paszów na lata 2016-2023. Przedmiotowy dokument wyłożony był do publicznego wglądu oraz został podany do publicznej wiadomości na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Paszowie wraz z formularzem konsultacyjnym.

12. System wdrażania, monitoringu i aktualizacji programu

Podmiotem odpowiedzialnym za organizację systemu wdrażania, monitoringu i aktualizacji programu jest samorząd miasta. W imieniu samorządu za zarządzanie Lokalnym Programem Rewitalizacji odpowiadać będzie Urząd Miejski w Pasłęku wraz z jednostkami organizacyjnymi oraz powołany przez Burmistrza Miasta *Zespół ds. rewitalizacji* (Zarządzenie nr 131/15 Burmistrza Pasłęka z dnia 31.12.2015 r.). Podział kompetencji w zakresie wdrażania, monitoringu i aktualizacji będzie następujący:

1. Rada Miejska w Pasłęku – w kompetencji leży przyjęcie programu oraz dokonywanie korekt w zapisach programu
2. Burmistrz Pasłęka – nadzór nad realizacją Programu poprzez koordynowanie prac Zespołu ds. rewitalizacji.
3. Urząd Miejski w Pasłęku wraz z jednostkami organizacyjnymi oraz Zespół do spraw opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pasłęk na lata 2016-2023.

Za wdrażanie i koordynację Programu odpowiedzialny będzie *Zespół ds. rewitalizacji*, który jest podległy bezpośrednio Burmistrzowi Miasta i będzie współpracować z pozostałymi Referatami Urzędu Miejskiego, miejskimi i innymi samorządowymi jednostkami, beneficjentami projektów, mieszkańcami. Zakres zadań Zespołu obejmuje wdrażanie, monitoring i ocenę skuteczności działań a także wprowadzanie modyfikacji Programu Rewitalizacji.

Za wdrażanie poszczególnych projektów odpowiedzialni będą właściwi beneficjenci, którzy zgłosili do Programu projekt rewitalizacyjny.

Proces rewitalizacji będzie wpisany w partycypację społeczną jako fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Realizowanie Programu wymagać będzie zaangażowania w proces wdrożeniowy zwłaszcza mieszkańców, którzy stanowią bezpośrednich odbiorców wszystkich działań. Nadawanie ostatecznego kształtu planowanym projektom rewitalizacyjnym oraz badanie efektów wykonanych projektów będzie dokonywane w ścisłej współpracy z mieszkańcami przy wykorzystaniu dostępnych narzędzi np. konsultacji pośrednich (ankiety, wywiady, itp.).

Działania związane z monitoringiem oraz aktualizacją Lokalnego Programu Rewitalizacji będą prowadzone w następujący sposób;

- pozyskiwanie informacji od beneficjentów projektów zgłoszonych do planu finansowego Lokalnego Programu Rewitalizacji na temat realizacji danego projektu i jego efektów,

- monitorowanie wskaźników sytuacji społeczno-gospodarczej na obszarze rewitalizowanych w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

Raport okresowy z realizacji Programu zostanie przygotowany na podstawie przyjętego harmonogramu jednak nie rzadziej niż co dwa lata. Raporty będą dotyczyły realizacji celów Programu w monitorowanym okresie. Harmonogram raportów okresowych przedstawia poniższa tabela:

Tabela 31 Harmonogram raportów okresowych

Zadanie	Termin
Zebranie danych	do 31 marca
Przygotowanie informacji o realizacji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych	do 30 kwietnia
Opracowanie raportu okresowego z realizacji Programu	do 30 czerwca
Przyjęcie raportu okresowego z realizacji Programu przez Radę Miasta	do 30 września

Wskaźniki służące ocenie realizacji Programu to wskaźniki kontekstowe opisujące sytuację społeczno-gospodarczą na obszarach rewitalizowanych. Realizacja zaplanowanych celów rewitalizacji będzie się odbywać poprzez badanie następujących wskaźników:

Tabela 32 Wskaźniki realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji

Wskaźniki	1		2		3		4		5		6		7	
	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 osób		Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym		Liczba przestępstw na 100 osób		Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 100 osób		Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności		Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w CEiDG na 100 osób		Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych	
Obszar/adres	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika (-10%)	Wartość wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika (-10%)	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika (-10%)	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika (-10%)	Wartość wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika (-10%)	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika (+5%)	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika (-10%)
Razem Miasto i Gmina	15,72		7,49%		1,60		0,19		16,42%		4,19		32,58%	
Obszar I Miejski	27,36	24,63	9,16%	8,25%	2,86	2,57	0,54	0,49	16,14%	16,14%	4,16	4,37	30,88%	30,88%
Obszar II Anglity	77,55	69,80	26,47%	23,82%	14,29	12,86	2,04	1,84	10,20%	10,20%	0,00	1,00	58,33%	52,50%
Obszar III Czarna Góra	75,00	67,50	28,57%	25,71%	8,33	7,50	0,00	0,00	8,33%	8,33%	8,33	8,33	50,00%	45,00%
Obszar IV Dargowo	25,60	23,04	15,04%	13,54%	1,79	1,61	0,00	0,00	12,50%	12,50%	2,98	3,13	58,33%	52,50%
Obszar V Gołąbki	19,80	17,82	9,09%	8,18%	1,98	1,78	0,00	0,00	17,82%	16,04%	0,00	1,00	22,22%	22,22%
Obszar VI Kąty	36,07	32,46	20,00%	18,00%	1,64	1,48	0,00	0,00	8,20%	8,20%	0,00	1,00	41,67%	37,50%
Obszar VII Krosno	28,19	25,37	5,88%	5,88%	2,66	2,39	0,53	0,48	12,77%	12,77%	3,19	3,35	21,43%	21,43%
Obszar VIII Pólko	37,66	33,90	8,16%	7,35%	1,30	1,30	1,30	1,17	12,99%	12,99%	3,90	4,09	50,00%	45,00%

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA I GMINY PASŁĘK NA LATA 2016-2023

Obszar IX Rogajny	17,81	16,02	8,12%	7,31%	1,04	1,04	0,62	0,56	10,35%	10,35%	3,93	4,13	34,29%	30,86%
Obszar X Rzędy	42,54	38,29	16,16%	14,55%	1,66	1,49	0,00	0,00	12,71%	12,71%	0,55	0,58	42,86%	38,57%
Obszar XI Sakówko	40,00	36,00	12,15%	10,93%	0,56	0,56	1,11	1,00	15,00%	15,00%	2,22	2,33	55,56%	50,00%
Obszar XII Sałkowice	6,67	6,67	8,93%	8,04%	2,67	2,40	1,33	1,20	13,33%	13,33%	4,00	4,20	33,33%	30,00%
Obszar XIII Skolimowo	59,09	53,18	21,43%	19,29%	4,55	4,09	0,00	0,00	0,00%	0,00%	4,55	4,55	80,00%	72,00%
Obszar XIV Surowe	24,66	22,19	7,69%	6,92%	0,34	0,34	0,34	0,31	10,62%	10,62%	3,42	3,60	50,00%	45,00%
Obszar XV Drulity	29,65	26,68	13,22%	11,89%	0,00	0,00	0,00	0,00	16,17%	16,17%	1,62	1,70	71,05%	63,95%
Obszar XVI Kwitajny	20,92	18,83	13,08%	11,77%	0,00	0,00	0,00	0,00	16,84%	15,15%	5,10	5,10	32,00%	28,80%

Aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie się odbywała w zależności od potrzeb wynikających z Raportu okresowego, na wniosek Zespołu ds. rewitalizacji lub innych podmiotów z terenu miasta i gminy Paszék. Uzupelnienie planowanych projektów rewitalizacyjnych będzie możliwe pod warunkiem wpisywania się w założone cele rewitalizacji. Zaktualizowany dokument Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie przyjęty Uchwałą Rady Miejskiej w Paszécu.

Spis tabel

Tabela 1	Zestawienie podstawowych cech gminy Pasłęk oraz innych porównywanych gmin miejsko-wiejskich w 2014 roku	9
Tabela 2	Bezpośrednie połączenia kolejowe Pasłęka z najbliższymi większymi miastami ...	19
Tabela 3	Odległość Pasłęka i wybranych miast województwa warmińsko-mazurskiego do najbliższych ważnych węzłów komunikacyjnych	19
Tabela 4	Tereny zieleni w wybranych miastach województwa warmińsko-mazurskiego....	23
Tabela 5	Wskaźniki dotyczące sieci wodociągowej i kanalizacyjnej gminy Pasłęk tle wybranych gmin	34
Tabela 6	Wskaźniki dotyczące wyposażenia mieszkań w wybranych gminach województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2007-2013	37
Tabela 7	Struktura użytkowanie przestrzeni gminy Pasłęk w porównaniu z innymi gminami województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku.....	43
Tabela 8	Udział ludności pracującej w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w wybranych jednostkach terytorialnych w 2014 roku	45
Tabela 9	Liczba osób pracujących na 1000 ludności w wybranych jednostkach terytorialnych w 2014 roku	46
Tabela 10	Struktura osób bezrobotnych w gminie Pasłęk w 2014 roku.....	47
Tabela 11	Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy w gminie Pasłęk w 2014 roku	48
Tabela 12	Struktura przedsiębiorstw według grup rodzajów działalności w wybranych jednostkach terytorialnych w 2014 roku	51
Tabela 13	Podmioty gospodarcze według sekcji PKD 2007 w Pasłęku w 2013 roku	52
Tabela 14	Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w wybranych jednostkach terytorialnych w 2014 roku	61
Tabela 15	Struktura wieku mieszkańców miasta i obszarów wiejskich gminy Pasłęk w 2014 roku	61
Tabela 16	Struktura ludności gminy Pasłęk w latach 2007-2014.....	62
Tabela 17	Wskaźnik obciążenia demograficznego w gminie Pasłęk w latach 2007-2014	63
Tabela 18	Podstawowe dane dotyczące szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego w wybranych gminach województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku	67

Tabela 19	Imprezy organizowane na terenie wybranych gmin województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku	74
Tabela 20	Wskaźniki dotyczące bibliotek i czytelnictwa na terenie wybranych gmin w 2013 roku	75
Tabela 21	Baza hotelowa w wybranych gminach województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2008-2013.....	81
Tabela 22	Ruch turystyczny w wybranych gminach województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku.....	82
Tabela 23	Wskaźniki intensywności ruchu turystycznego w wybranych gminach województwa warmińsko-mazurskiego w 2014 roku.....	84
Tabela 24	Ludność przypadająca na 1 ogólnodostępną aptekę w wybranych jednostkach terytorialnych w 2013 roku	86
Tabela 25	Liczba osób korzystających z pomocy MGOPS w Pasłęku w 2014 roku	88
Tabela 26	Organizacje pozarządowe z terenu gminy Pasłęk	90
Tabela 27	Opis wskaźników wyboru obszarów zdegradowanych/rewitalizowanych	106
Tabela 28	Ulice Pasłęka oraz miejscowości wiejskie spełniające kryterium stanu kryzysowego	109
Tabela 29	Obszary wyznaczone do rewitalizacji – liczba mieszkańców i powierzchnia	120
Tabela 30	Wskaźniki obszarów rewitalizowanych miasta i gminy Pasłęk	121

Spis rycin

Rycina 1	Obszary rewitalizacji miasta Pasłęk w latach 2007-2013	6
Rycina 2	Elbląski Obszar Funkcjonalny	14
Rycina 3	Obszar funkcjonalny Zielone Płuca Polski	16
Rycina 4	Obszary chronione na terenie gminy Pasłęk	27
Rycina 5	Krajowa sieć obszarów ECONET-PL	28
Rycina 6	Średni dobowy ruch pojazdów silnikowych na drogach krajowych i wojewódzkich Elbląskiego Obszaru Funkcjonalnego w 2010 r.	30
Rycina 7	Zagospodarowanie przestrzenne gminy Pasłęk	42
Rycina 9	Trasy rowerowe przebiegające przez gminę Pasłęk	80

Spis wykresów

Wykres 1	Udział terenów objętych formami prawnej ochrony przyrody w ogólnej powierzchni wybranych jednostek terytorialnych w 2014 roku.....	26
Wykres 2	Stan nawierzchni dróg gminnych w mieście i gminie Pasłęk w 2015 roku	31
Wykres 3	Wskaźniki dotyczące zasobów mieszkaniowych w gminie Pasłęk i wybranych gminach województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku	36
Wykres 4	Mieszkania oraz budynki mieszkalne oddane do użytkowania w latach 2007-2013 w wybranych gminach województwa warmińsko-mazurskiego.....	38
Wykres 5	Wskaźniki dotyczące mieszkań komunalnych i mieszkań socjalnych w wybranych gminach województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku	39
Wykres 6	Udział gruntów komunalnych tworzących gminny zasób nieruchomości w ogólnej powierzchni jednostki w wybranych gminach województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku	44
Wykres 7	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w wybranych gminach w latach 2007-2014.....	46
Wykres 8	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w gminie Pasłęk w latach 2007-2014.....	48
Wykres 9	Liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym w wybranych gminach województwa warmińsko-mazurskiego w 2014 roku	49
Wykres 10	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności w wybranych jednostkach administracyjnych w 2014 roku	50
Wykres 11	Użytki rolne w gminie Pasłęk na tle innych gmin w 2014 roku.....	54
Wykres 12	Struktura wielkości gospodarstw rolnych w wybranych gminach woj. warmińsko-mazurskiego wg Powszechnego Spisu Rolnego 2010	55
Wykres 13	Zmiana liczby ludności w latach 2007-2014 roku w wybranych jednostkach terytorialnych	56
Wykres 14	Procesy demograficzne w gminie Pasłęk w latach 2007-2014	57
Wykres 15	Saldo migracji na 1 000 mieszkańców w wybranych gminach w latach 2007-2013	58

Wykres 16	Struktura migracji ze względu na kierunek w gminie Pasłęk w 2014 roku (w podziale na miasto i obszary wiejskie)	59
Wykres 17	Przeciętny przyrost naturalny na 1000 mieszkańców oraz przeciętne saldo migracji na 1000 mieszkańców w wybranych gminach województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2006-2013	60
Wykres 18	Odsetek dzieci w wieku 3 – 5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w gminie Pasłęk w 2013 roku na tle porównywanych jednostek terytorialnych	65
Wykres 19	Zmiana liczby uczniów uczęszczających do szkół podstawowych i gimnazjalnych w gminie Pasłęk w latach 2007-2013	66
Wykres 20	Współczynnik skolaryzacji netto w szkołach podstawowych i gimnazjach w wybranych jednostkach terytorialnych w 2013 roku	68
Wykres 21	Średnia ocena z egzaminu gimnazjalnego w części humanistycznej i matematyczno-przyrodniczej w wybranych gminach w 2013 roku.....	68
Wykres 22	Zdawalność egzaminów maturalnych w szkołach ponadgimnazjalnych w wybranych jednostkach terytorialnych w 2013 roku	70
Wykres 23	Wypożyczenia księgozbiorów gminy Pasłęk w latach 2007-2013	76
Wykres 29	Turyści zagraniczni korzystający z noclegów w gminie Pasłęk w 2013 roku.....	83
Wykres 25	Liczba przychodni przypadających na 10 tys. ludności w wybranych gminach województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku.....	85
Wykres 26	Odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej w wybranych gminach województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2009-2013	88
Wykres 27	Frekwencja mieszkańców wybranych jednostek terytorialnych w wyborach samorządowych, prezydenckich i parlamentarnych.....	92

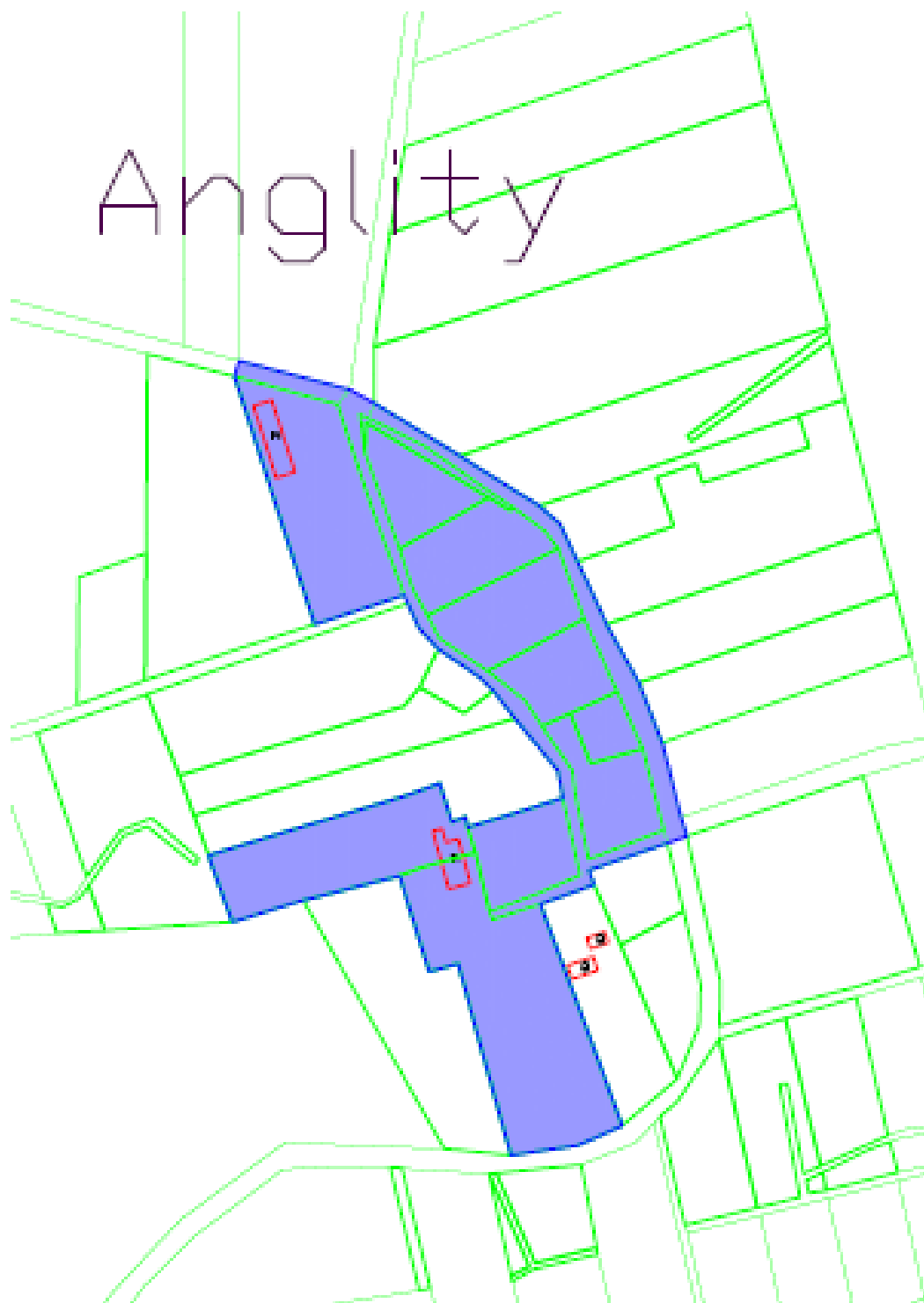

Załącznik Obszar I Miejski

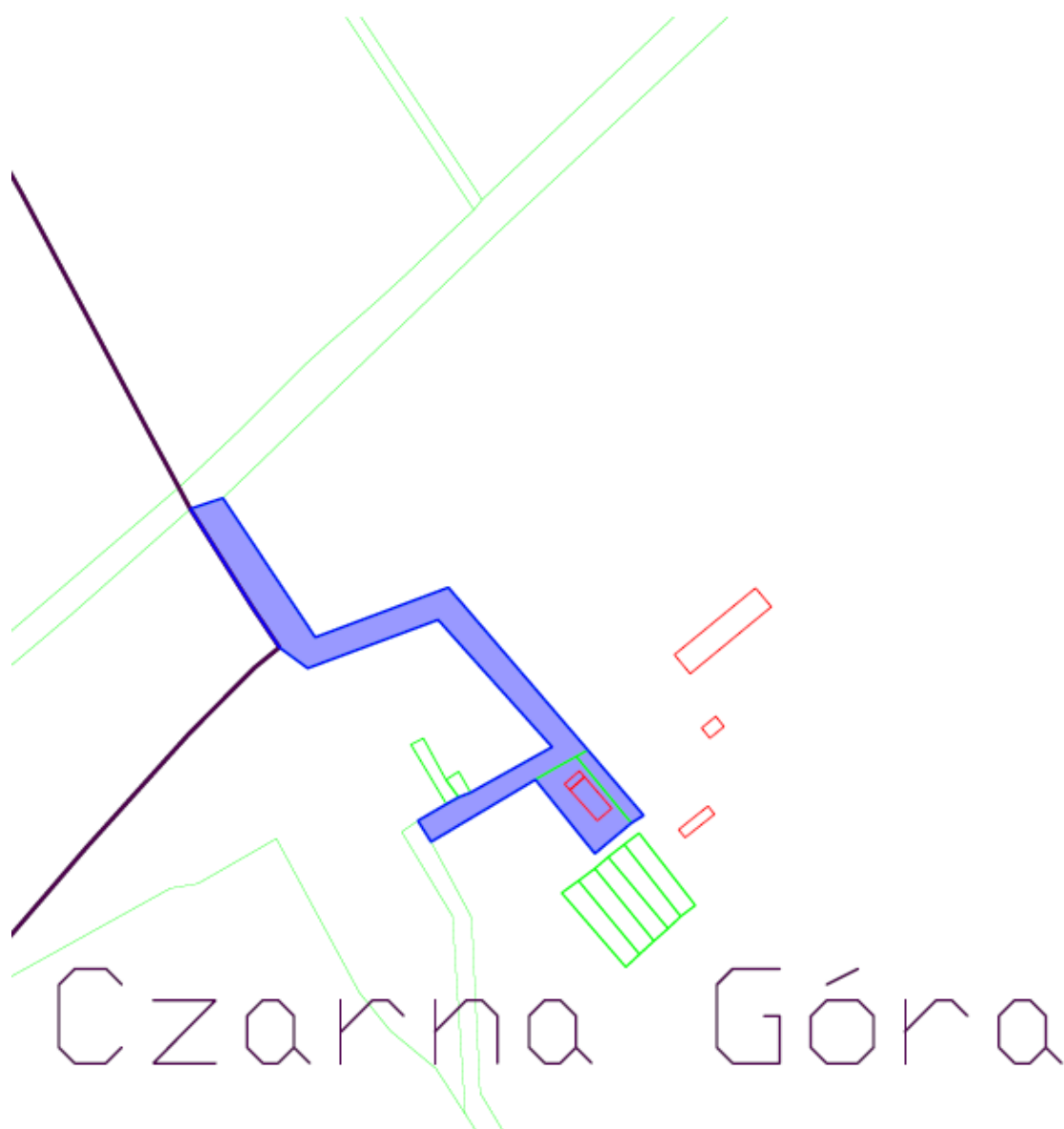

Załącznik Obszar II Anglity

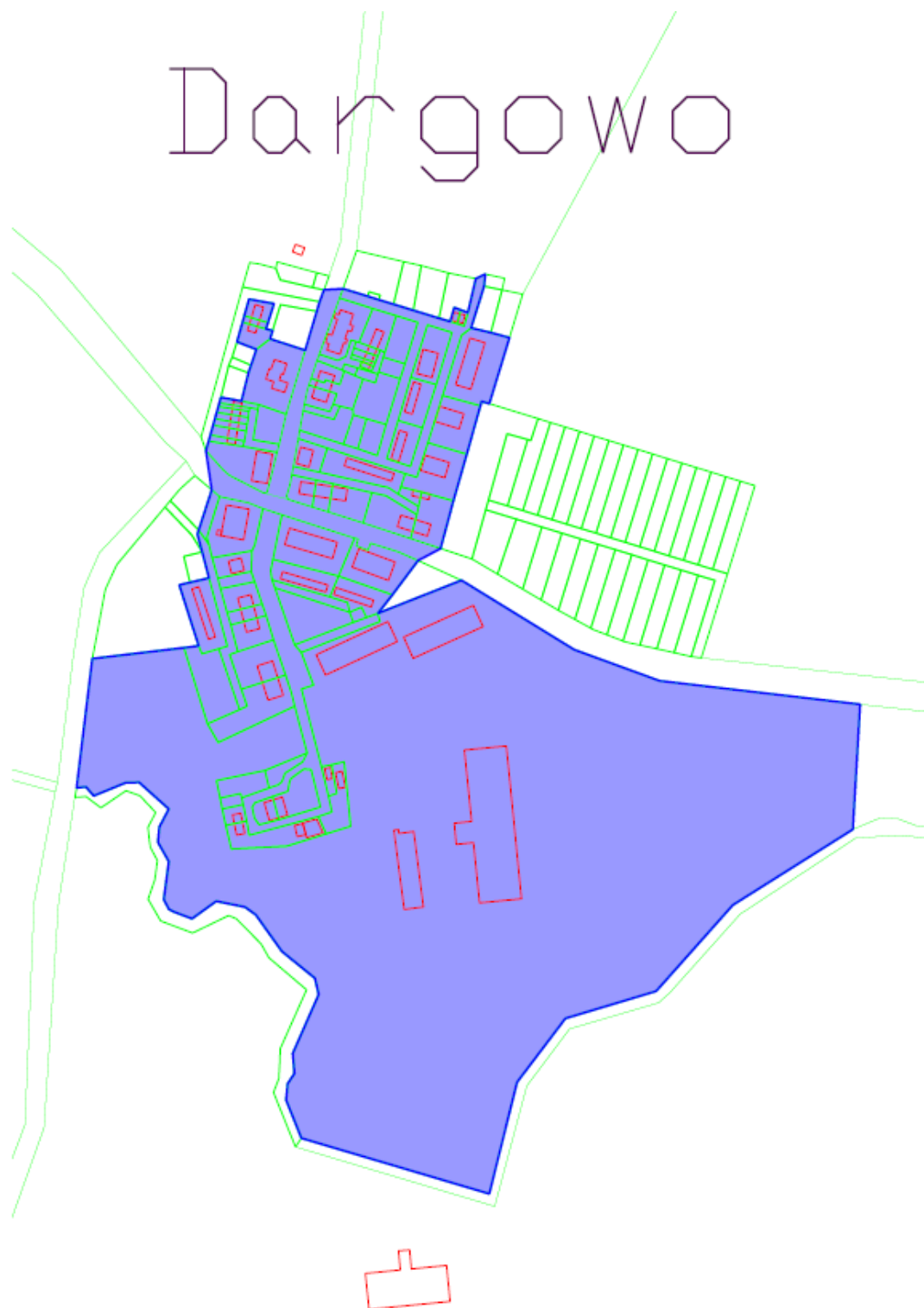
Załącznik Obszar III Czarna Góra

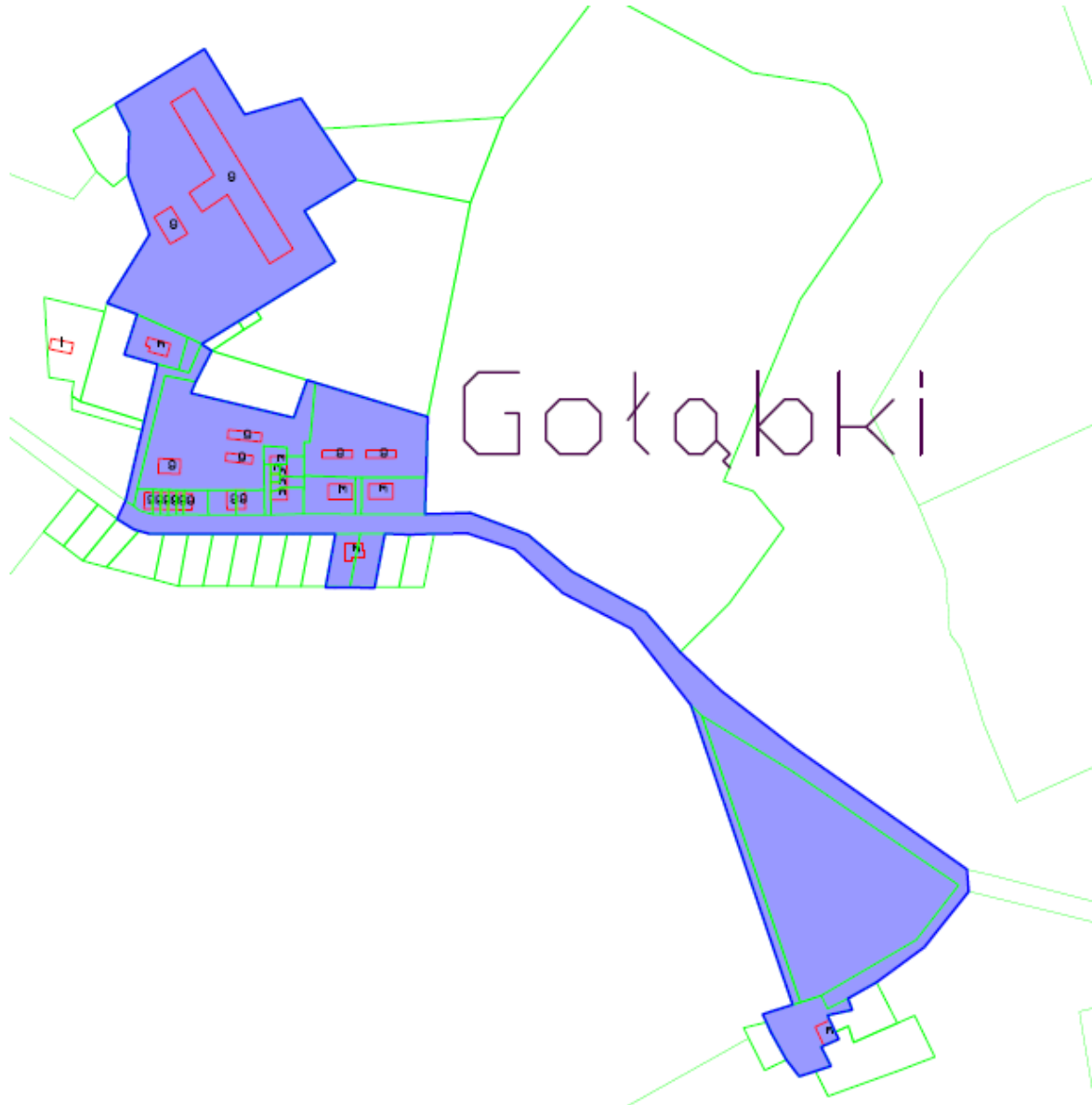

Załącznik Obszar IV Dargowo

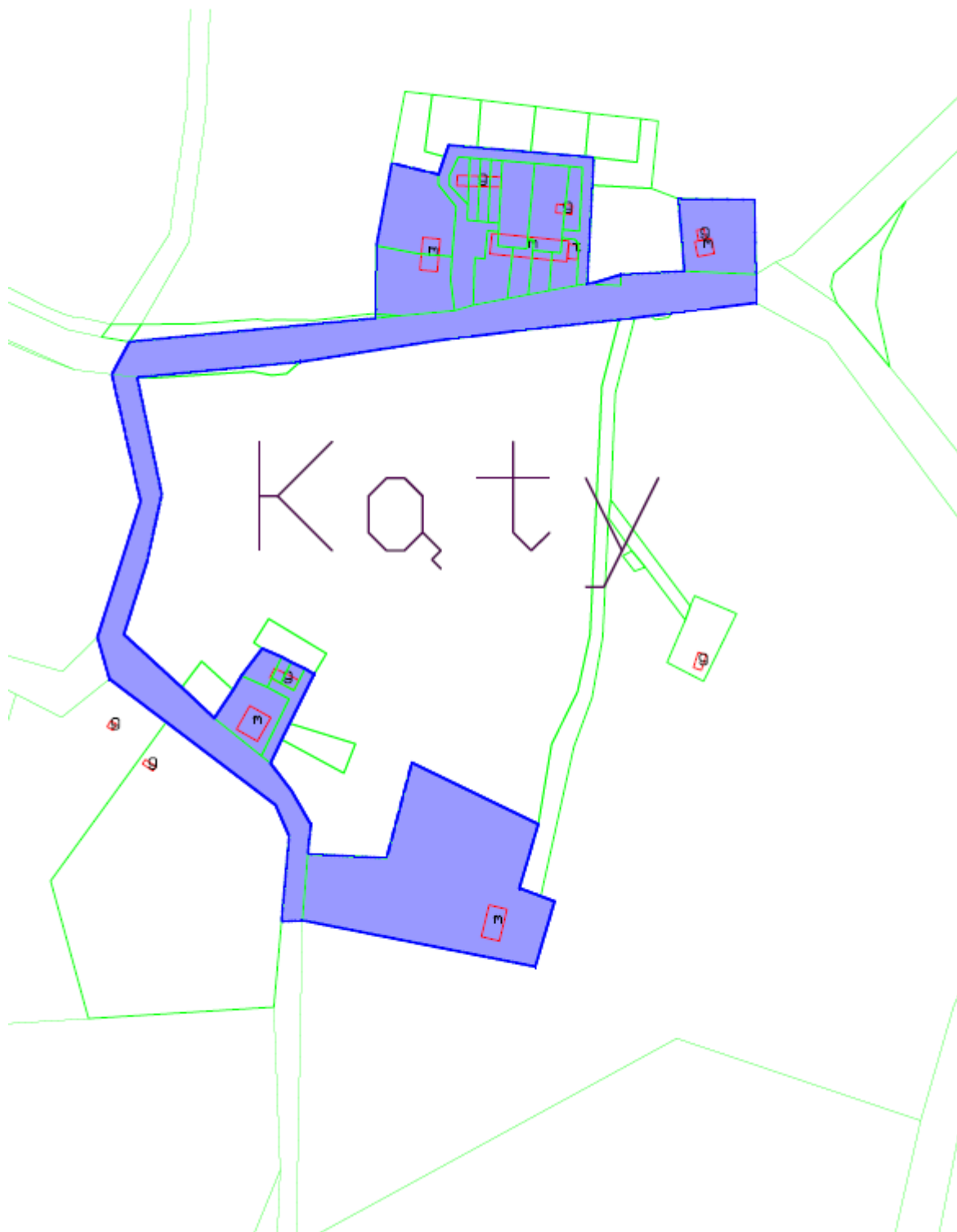

Załącznik Obszar V Gołąbki

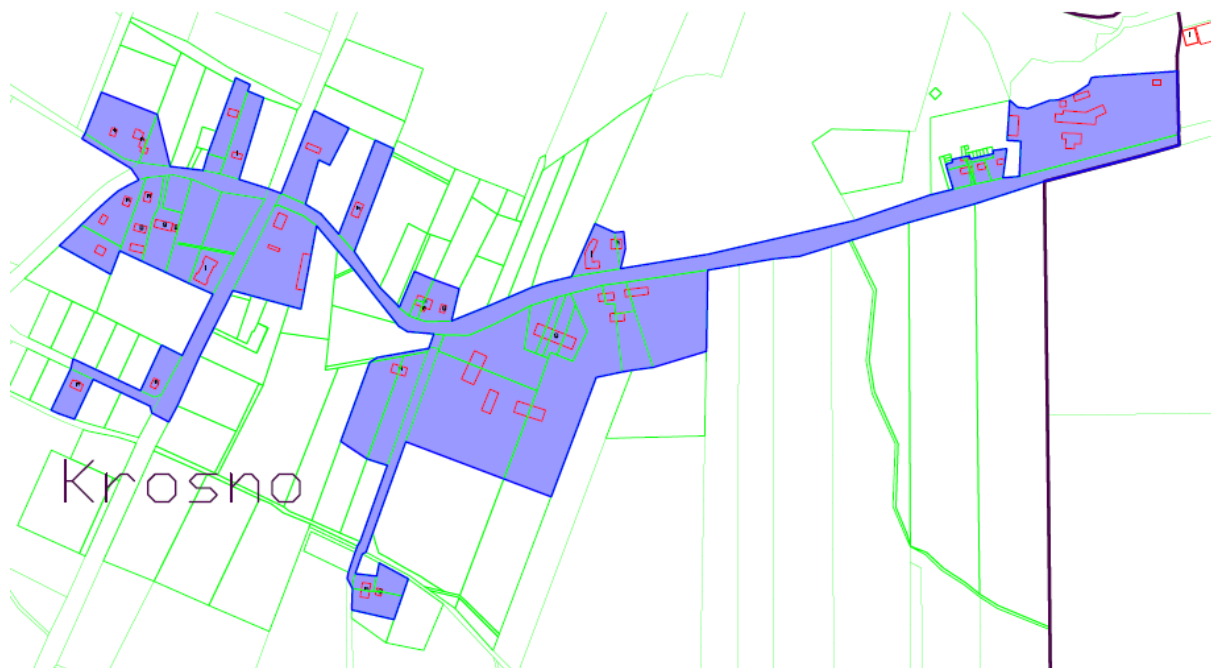

Załącznik Obszar VI Kąty

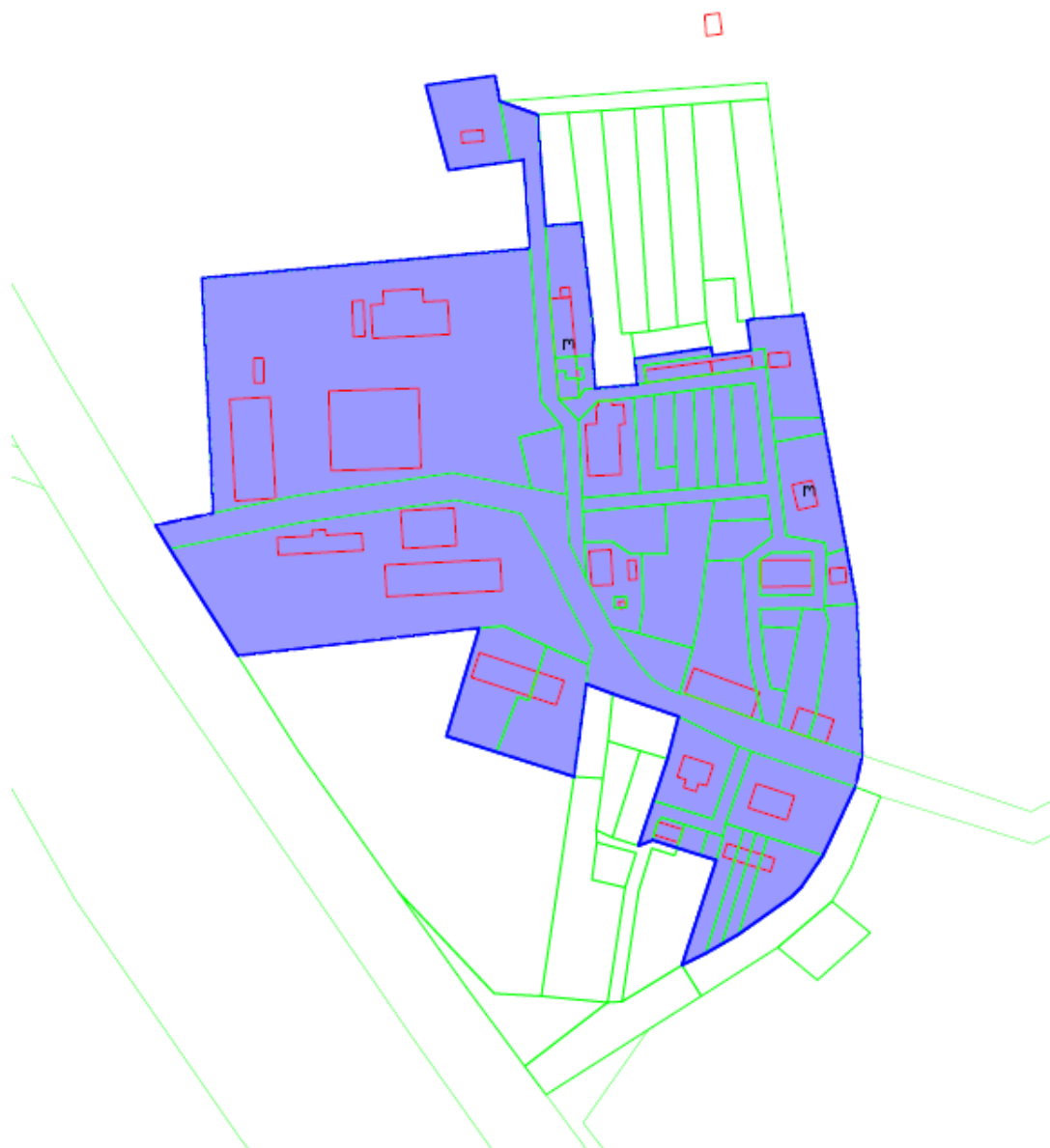
Załącznik Obszar VII Krosno

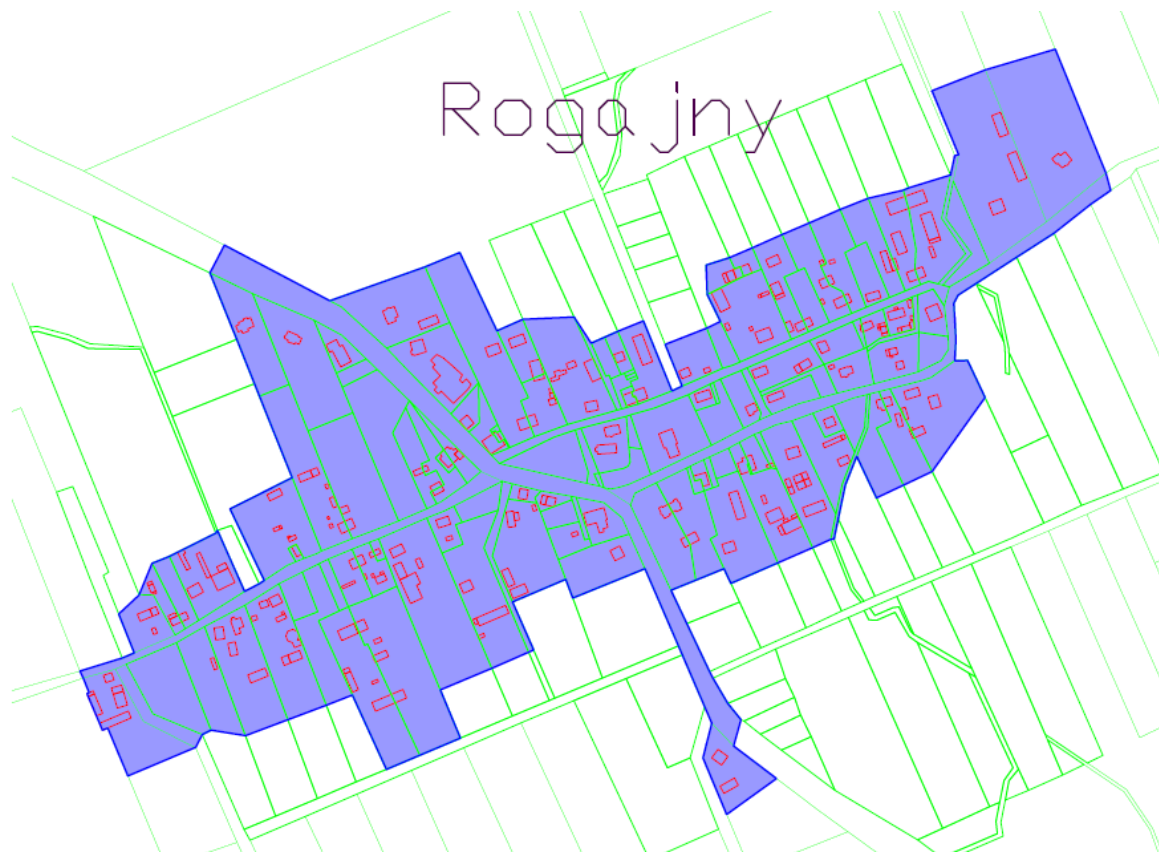
Załącznik Obszar VIII Pólko

PÓLKO

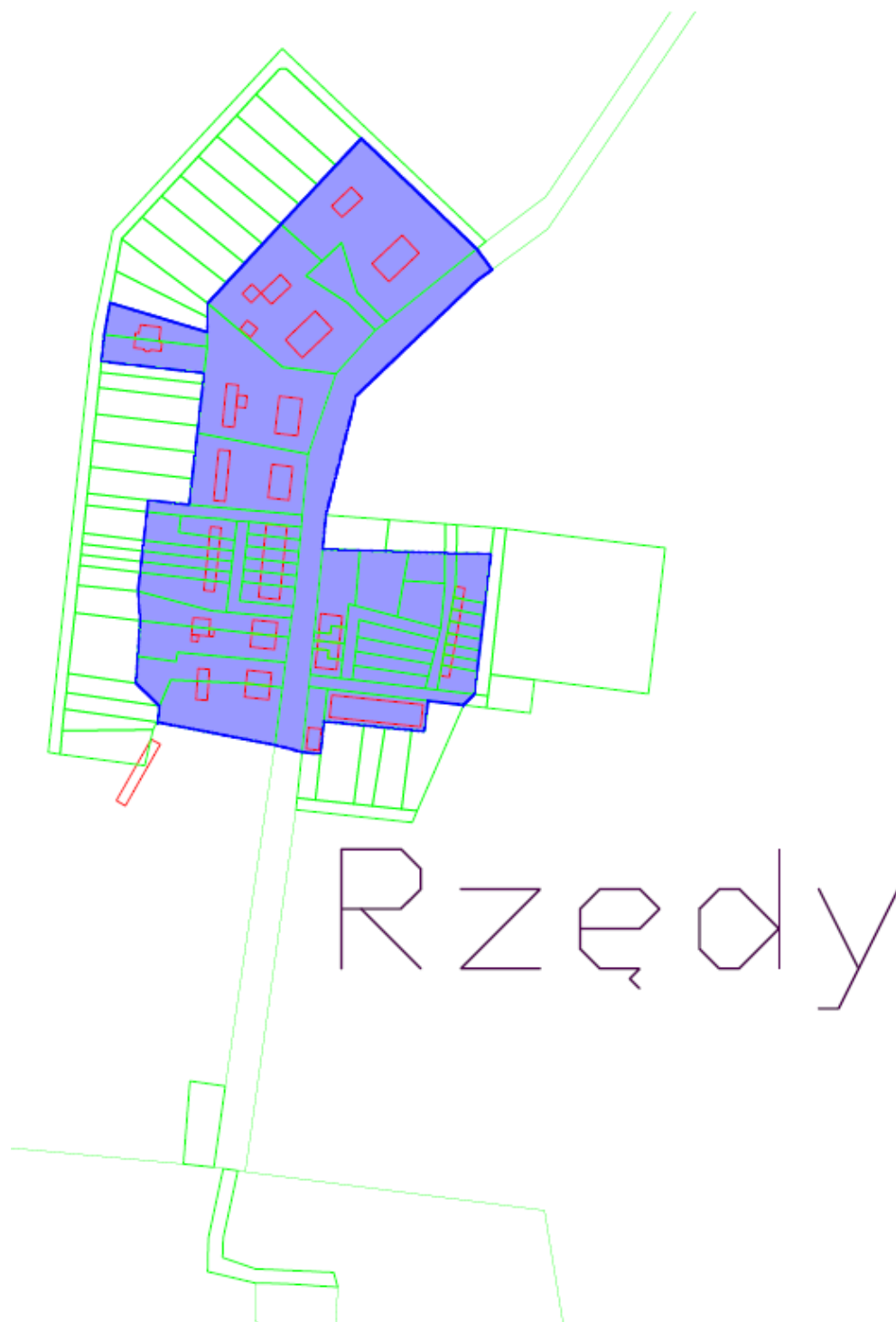

Załącznik Obszar IX Rogajny

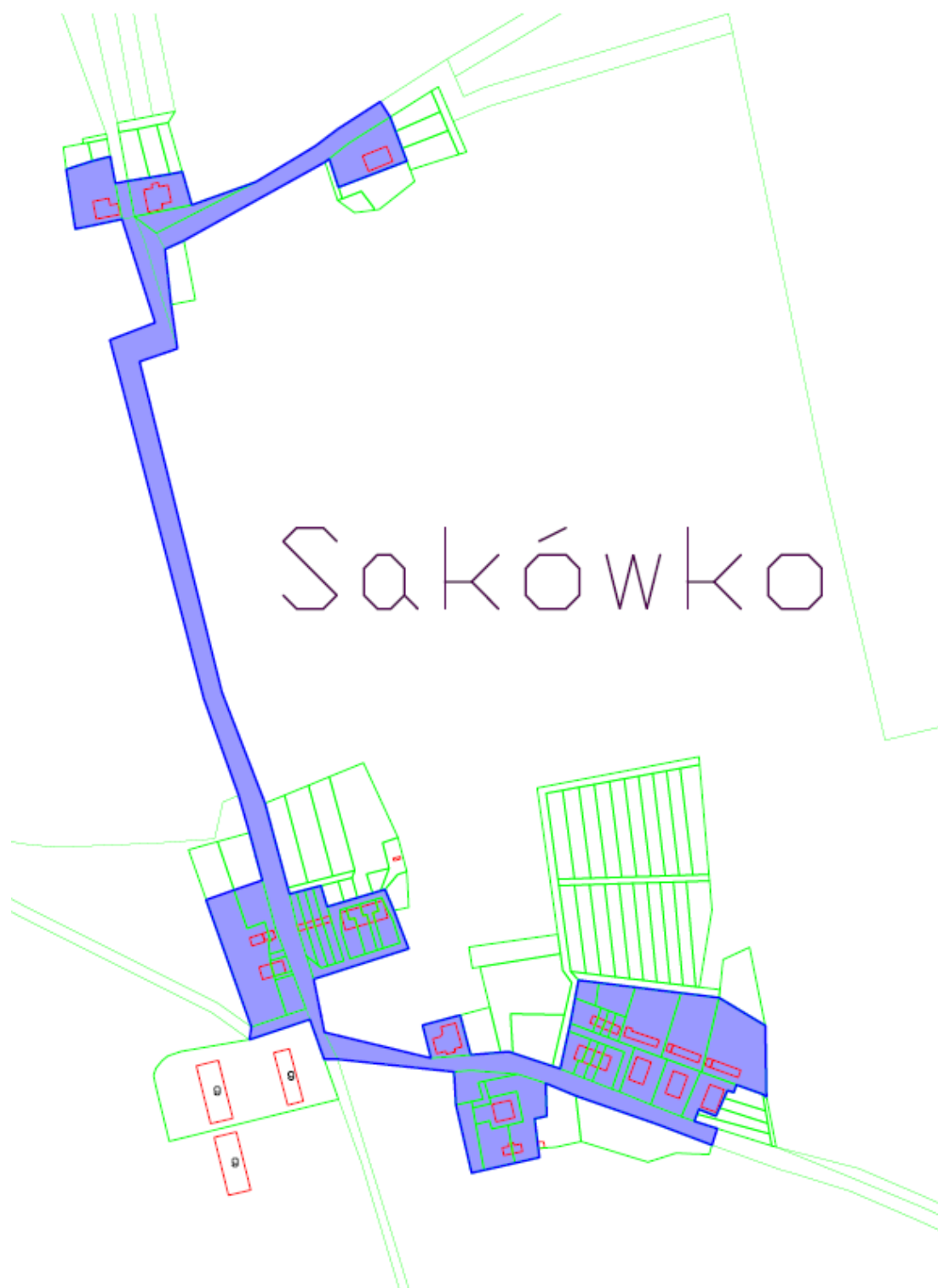

Załącznik Obszar X Rzędy

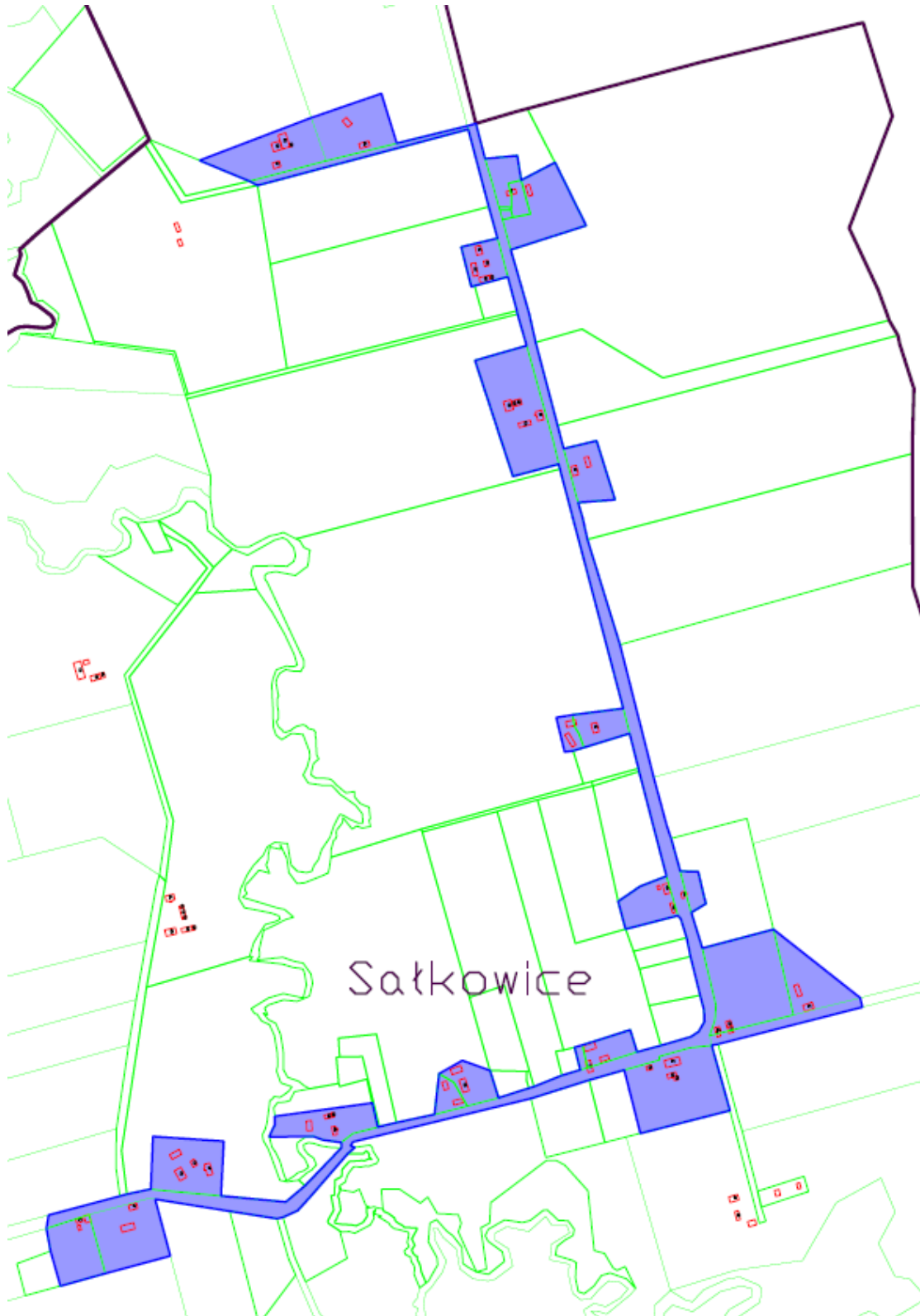
Załącznik Obszar XI Sakówko

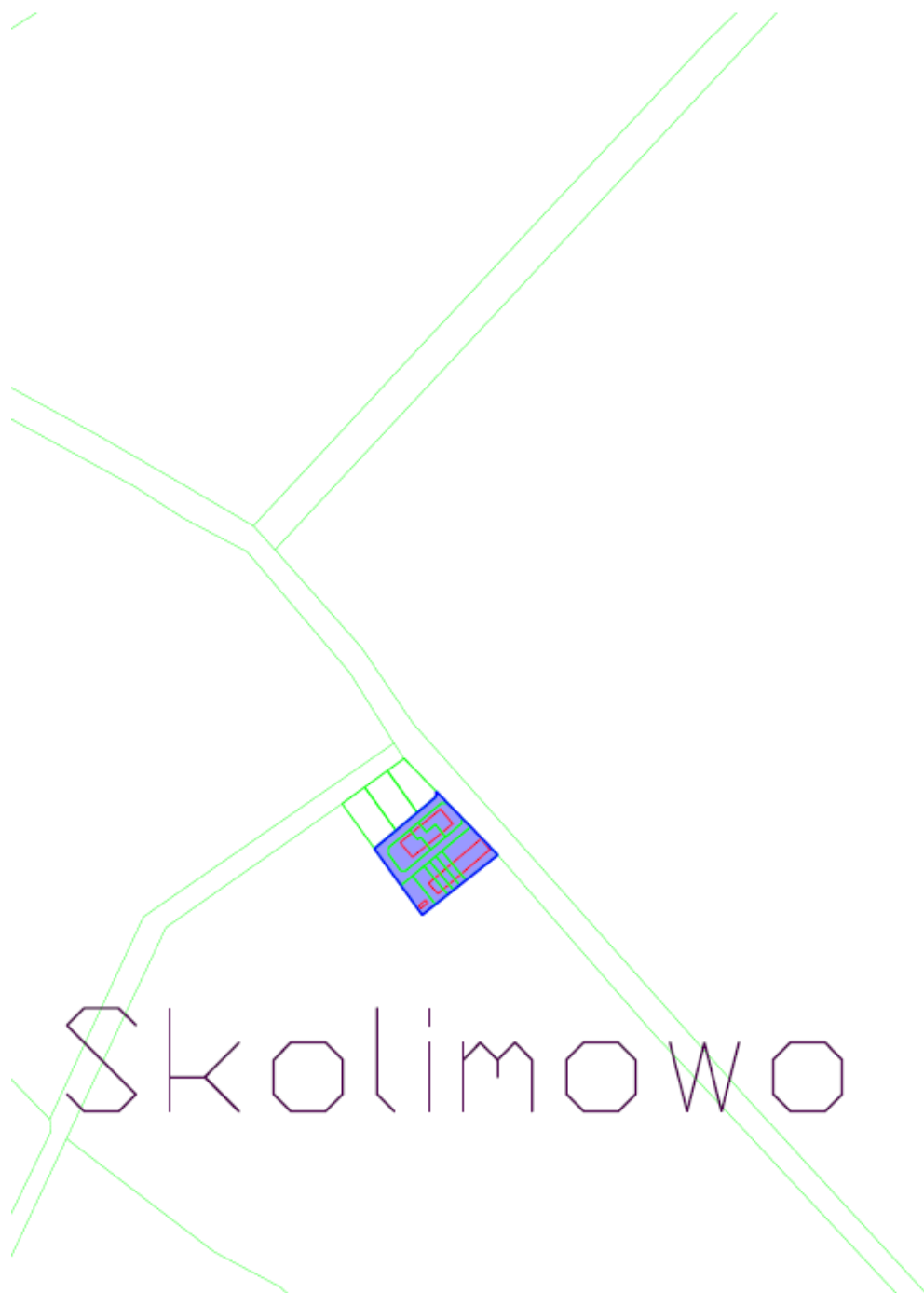

Załącznik Obszar XII Sałkowice

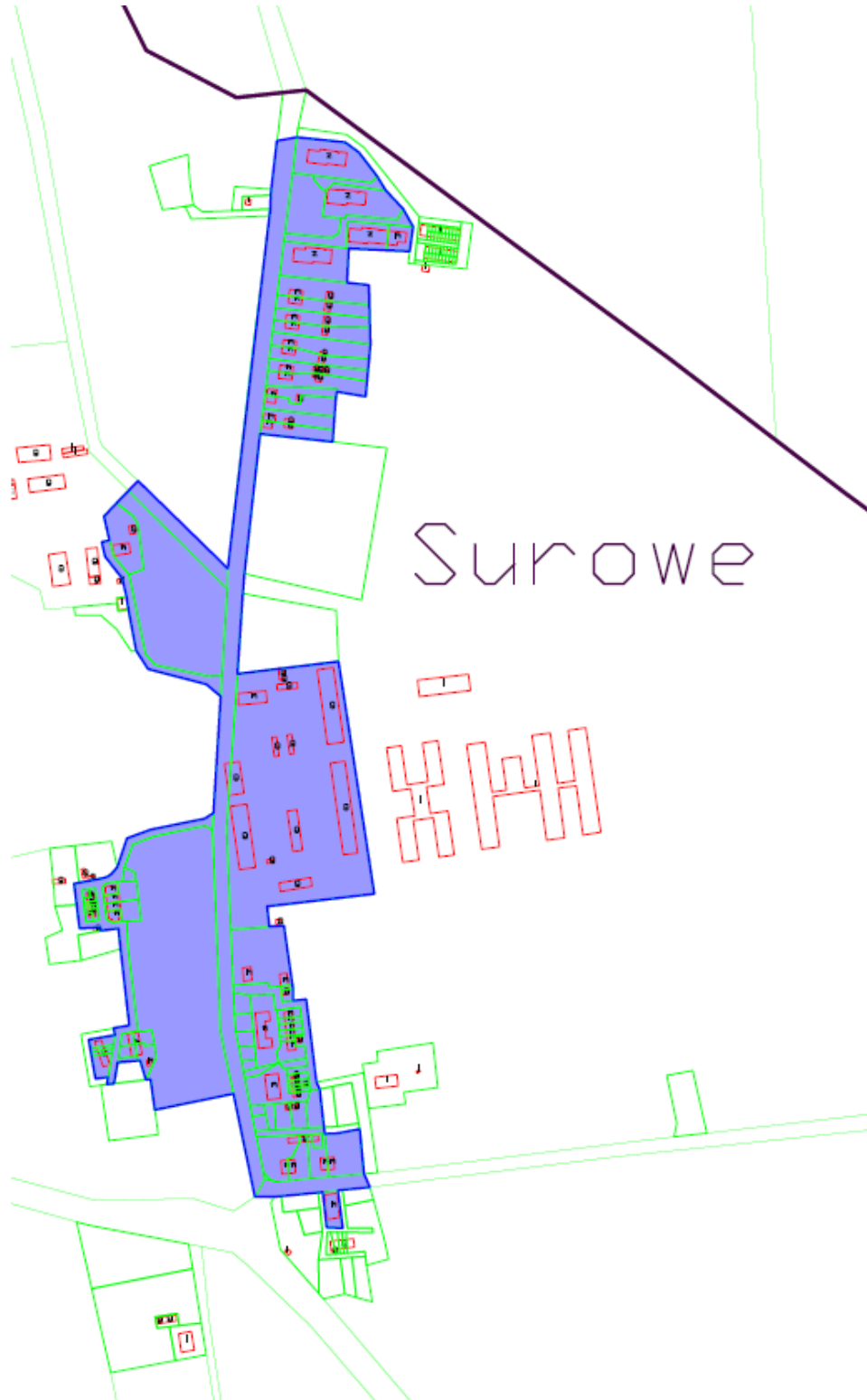

Załącznik Obszar XIII Skolimowo

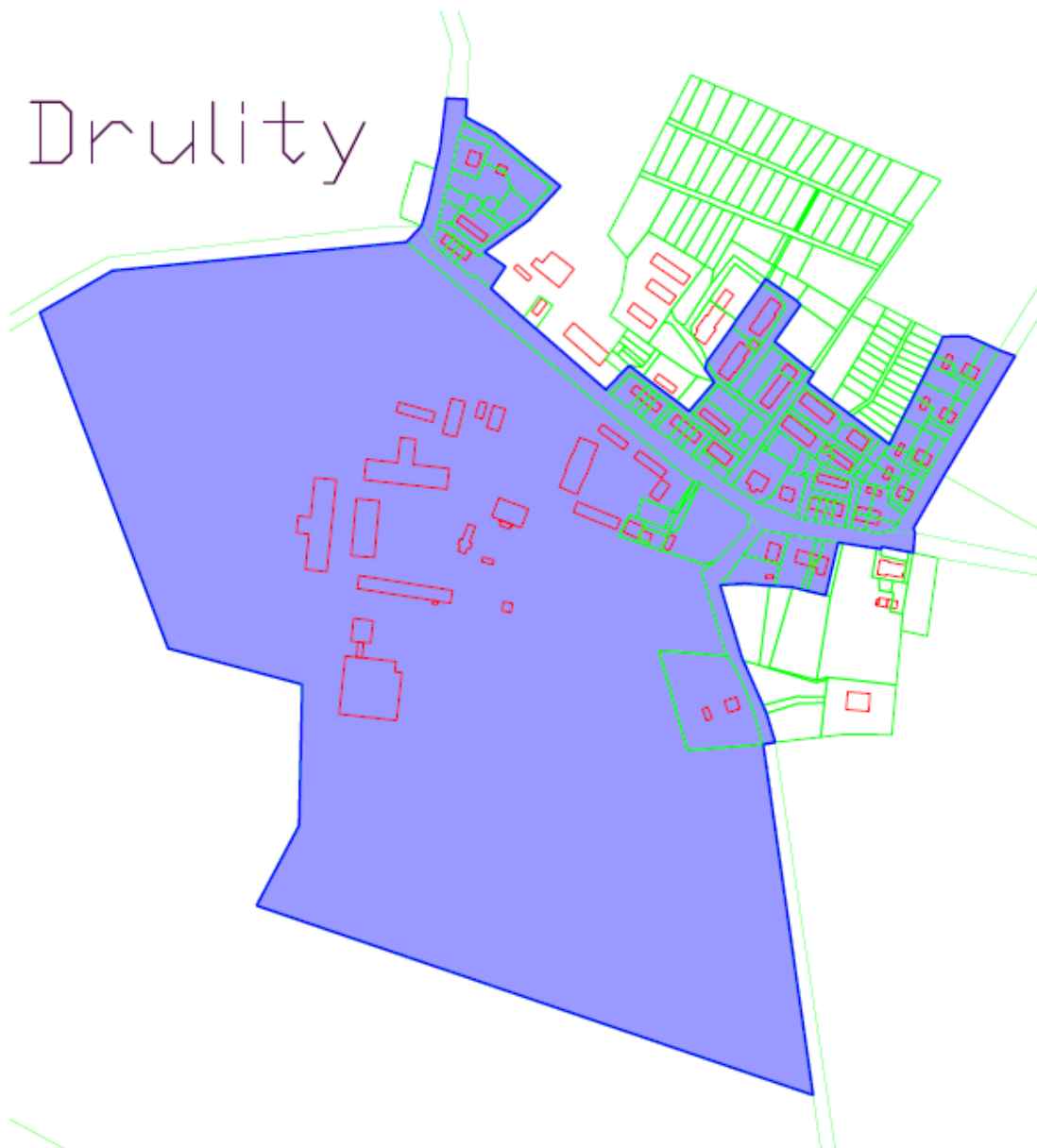

Załącznik Obszar XIV Surowe

Załącznik Obszar XV Drulity

Załącznik Obszar XVI Kwitajny

